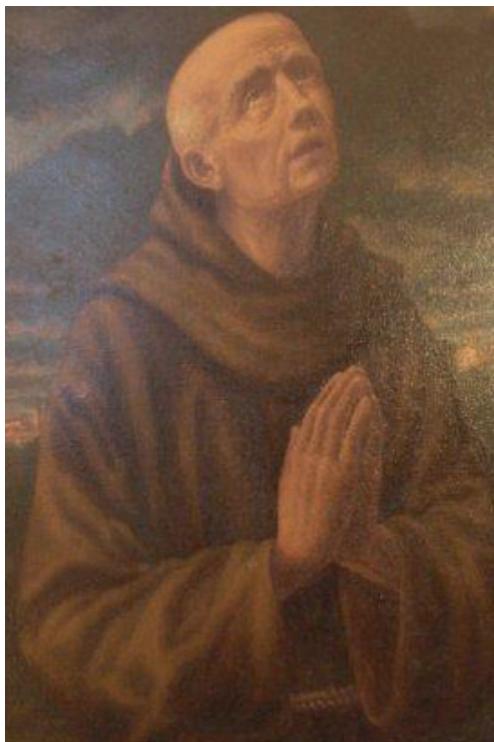

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 5-6 / 2012. SVIBANJ-LIPANJ

Blaženi Jakov Zadranin

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar
tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavstvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, mr. don Dario Tičić, prof. Ines Grbić, prof. Livio Marijan

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: Livio Marijan

Tisk: IT CENTAR - BIOGRAD

Na unutarnjim koricama: Gospa od Zečeva, 2012.; Tijelovo 2012.

Nadbiskupova riječ

Crkva je Božji otajstveni dar među ljudima

Apostolskim pismom 'Porta fidei' papa Benedikta XVI. proglašio je Godinu vjere koja će započeti 11. listopada 2012., na pedesetu obljetnicu otvorenja Drugog vatikanskog koncila. Istoga dana obilježit će se i dvadeseta obljetnica objavlјivanja Katekizma Katoličke Crkve. Godina vjere završit će na svetkovinu Krista Kralja, 24. studenog 2013. U tom vidu Papa je najavio i trinaestu redovnu Sinodu biskupa o novoj evangelizaciji za prenošenje kršćanske vjere koja će se održati u Vatikanu, u listopadu ove godine. Crkva kojoj je liturgija 'culmen et fons' (SC 10), vrhunac i izvor života, 'otvorila je prije pola stoljeća škrinju Riječi Božje' kako bi je ljudi mogli 'pobožno čuti' ('religiouse audiens', DV 1) i zaustaviti se nad svetim tekstovima, proučavati ih i razmatrati nad njima. A to onda predstavlja Crkvu kao zajednice Božjeg naroda koja se okuplja i sabire ('Plebs adunata', LG 4) oko Krista u ulozi biskupa, svećenika, đakona, kateheta, čitača i akolita, sakristana i zvonara, volontera i caritativnih djelatnika, članova crkvenih društava, ekonomskih i pastoralnih vijeća i drugih župnih i biskupijskih tijela. Crkva je na Saboru opisana kao 'otajstvo spasenja' koje je Bog odvijeka predviđao (LG 5), a hrani se euharistijom koja je njezino 'središte i vrhunac života' (CD 30). No, ona nije puka skupina ljudi, društvo ili sindikalna udruga što se bori za svoje ciljeve. Ona je živi organizam komu je glava Krist, a Duh Sveti život i duša. Ona je božanska i ljudska stvarnost, rođena u krvi na križu, te nastavlja živjeti u vremenu i prostoru, kao 'produljeno Isusovo utjelovljenje' među ljudima. Na Duhove je počela rasti i osvajati svijet. I razvija se, evo, kroz stoljeća sve do naših dana. To se otajstvo jedino vjerom može shvatiti i objaviti. Zato navjestitelji toga otajstva nisu ni znanstvenici, ni filozofi, nego svjedoci što ih Isus izabire i šalje.

Crkva nije proizvod povijesnog slučaja, nego izvorni Božji naum, Isusova zaručnica (Ef 5, 22-23), Tijelo Kristovo (Ef 1, 22; 4, 15-16), Božje zdanje komu je zagлавni kamen Krist, a u njezinim su temeljima ugrađeni apostoli i proroci (Ef 1, 20-21). Duljina pak i širina, visina i dubina tog otajstva može se obuhvatiti jedino mjerom vjere (Ef 1, 17-18). Crkva, dakle, kao Božji naum nadilazi zemaljske zajednice i u njima se povijesno ostvaruje. Stoga je nije moguće svesti 'na čistu povijesnu stvarnost'. Izgubila bi se time veličina Božanskog otajstva, a nju bi se stavilo u službu nekih 'koji postaju gospodarima njihove vjere' (2 Kor 1, 24). Nije dobro ni povijesnu zajednicu poistovjećivati s otajstvom Crkve jer bi se zajednica, prepuštena sama sebi, pretvorila u čisto ljudsku skupinu. Ne smije se, međutim, smetnuti s uma kako je zajedništvo plod Božjeg blagoslova i ljudskog napora. I ne dolazi samo od sebe. Kao što zajedništva nema bez euharistije, tako ga nema ni bez nas, bez naše želje, volje i spremnosti da nas euharistija preobrazi. Euharistija ne samo simbolizira zajedništvo, nego ga čini i stvara. Zbog toga Apostolske upute, 'Didache', preporučuju vjernicima: 'Sabirite se u Dan Gospodnjeg lomiti kruh i slaviti euharistiju, ispovijedajući prethodno svoje prijestupe, kako bi vaša žrtva bila čista'. Apostoli su to shvatili pa su 'svaki dan jednodušno i postojano hrlili u hram, lomili kruh, te hvalili Boga i uživali naklonost svega naroda' (Dj 2, 46-47). U tom vidu važna je župna zajednica preko koje se čovjek utjelovljuje u tijelo Crkve. Čovjek, naime, ne može biti beskućnikom. Potrebno mu je grijezdo za dušu i za tijelo, za njega i za obitelj. Potreban mu je vjerski dom, domaća vjernička obitelj. Župa tako postaje mjestom zajedništva, njegovim utocištem i uporištem. Godina vjere dobra je prigoda iznova proučavati bogatu ostavštinu Drugoga Vatikanskoga Sabora i Katekizma Katoličke Crkve kako bi rasla naša župna i crkvena svijest i odgovornost koju nam je Bog povjerio po krštenju, potvrdi i redenju.

Mons. Želimir Puljić,
nadbiskup zadarski

SVETA STOLICA

**PRIOPĆENJE O PRIHVAĆANJU ODREKNUĆA OD SLUŽBE
MONS. IVANA MILOVANA**

NUNTIATURA APOSTOLICA
IN CROATIA

Zagreb, 12. lipnja 2012

Prot. br. 1087/C/12

Preuzvišeni oci Nadbiskupi i Biskupi,

Čast mi je saopćiti Vam da je SVETI OTAC BENEDIKT XVI. prihvatio odreknuće mons. IVANA MILOVANA od službe pastoralnog upravljanja Porečkom i Pulskom biskupijom, u skladu s odredbom kanona 401 § 2 Kodeksa kanonskog prava.

Istovremeno, nasljeđuje ga mons. DRAŽEN KUTLEŠA, dosadašnji biskup koadjutor istoimene biskupije.

Ova obavijest će ostati pod embargom do 12.00 sati u četvrtak 14. lipnja 2012., kada će biti objavljena u glasilu L'Osservatore Romano.

Koristim prigodu izraziti Vam osjećaje posebnog poštovanja,

*Mons. Mauro LALLI
Otpravnik poslova a.i.*

*Preuzvišenim Nadbiskupima i biskupima
u Republici Hrvatskoj*

NOVI APOSTOLSKI NUNCIJ U REPUBLICI HRVATSKOJ

Papa Benedikt XVI. imenovao je za apostolskog nunciјa u Republici Hrvatskoj mons. Alessandra D'Errica, naslovnog biskupa Karinenskog, dosadašnjeg apostolskog nunciјa u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori, objavio je otpravnik poslova Apostolske nuncijature u Republici Hrvatskoj mons. Mauro Lalli. Nadbiskup Alessandro D'Errico rođen je u Frattamaggioreu (Napulj, Italija), 18. studenoga 1950. Zaređen je za svećenika 24. ožujka 1974. i inkardiniran je u biskupiju Aversa. Doktorirao je filozofiju. Započeo je diplomatsku službu Svetе Stolice 5. ožujka 1977. i obavljaо službe pri Papinskim predstavništvima na Tajlandu, u Brazilu, Grčkoj, te u Prefekturi papinskog doma, a kasnije u Apostolskim nuncijaturama u Italiji i Poljskoj. Za apostolskog nunciјa u Bosni i Hercegovini imenovan je 21. studenoga 2006, a 17. veljače 2010. i u Crnoj Gori. Osim talijanskog, govori francuski, španjolski i engleski jezik.

Mons. Alessandro D'Errico

SVETA STOLICA

**ZAHVALA SVETE STOLICE
NA NADBISKUPOVOJ ČESTITKU SVETOM OCU**

Vatikan, 28. travnja 2012.

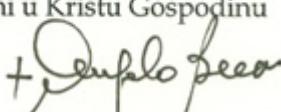
Br. 199.500

Preuzvišeni gospodine,

Sveti Otac je primio s radošću izraze lijepih želja koje ste mu Vi, u svoje osobno, kao i u ime svećenika, redovnika i redovnica, kao i svih vjernika Zadarske nadbiskupije, uputili za Njegov rođendan te o obljetnici izbora na Petrovu Stolicu. Svojoj ste čestitci pridružili molitve Svevišnjem za pomoć Petru naših dana u vršenju apostolske službe.

Zahvalan na tom činu odanosti i blizine, Vrhovni Svećenik potiče na promišljanje da je „u otajstvu svoje smrti i uskrsnuća, Bog u punini objavio Ljubav koja spašava i poziva ljude na obraćenje“ (Apostolsko pismo *Porta fidei*, 6), te, dok zaziva nebesku zaštitu Blažene Djevice Marije, od srca rado udjeljuje zamoljeni apostolski blagoslov Vama. Preuzvišeni, te svima koji su povjereni Vašoj pastirskoj brizi.

Priopćujući ovo, koristim prigodu da Vas, uz osobito poštovanje, srdačno pozdravim

odani u Kristu Gospodinu

* Angelo Becciu
zamjenik za opće poslove

Preuzvišeni gospodin
Mons. Želimir PULJIĆ
Nadbiskup zadarski
ZADAR, HRVATSKA

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

PRIOPĆENJE S 44. PLENARNOG ZASJEDANJA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

Zagreb, 17. do 19. travnja 2012

Plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije, 44. po redu, pod predsjedanjem mons. Marina Srakica, Čakovačko-osječkog nadbiskupa i predsjednika HBK-a, održano je od 17. do 19. travnja u sjedištu HBK-a u Zagrebu, Ksaverska cesta 12a. Na zasjedanju su sudjelovali gosti: apostolski nuncij u RH Mario Roberto Cassari, izaslanik Biskupske konferencije BiH-a mostarsko-duvanjski biskup i apostolski administrator trebinjsko-mrkanski Ratko Perić, izaslanik Slovenske biskupske konferencije celjski biskup Stanislav Lipovšek, izaslanik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda subotički biskup mons. Ivan Penzeš, srijemski biskup Đuro Gašparović, izaslanik Talijanske biskupske konferencije tršćanski nadbiskup Gianpaolo Crepaldi i izaslanik Poljske biskupske konferencije mons. Marian Blažej Kruszyłowicz.

Na početku radnoga dijela zasjedanja kardinal Josip Bozanić nazočne je upoznao s pokretanjem postupka za beatifikaciju kardinala Franje Kuharića. Ukratko je izložio životopis blagopokojnjog kardinala te zamolio biskupe da daju svoje mišljenje i suglasnost za taj postupak. Biskupi su jednoglasno podržali pokretanje toga procesa.

O temi "Propedeutsko razdoblje ili priprava kandidata za primanje u sjemenište" uvodno izlaganje održao je rektor Nadbiskupskoga bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu Andelko Koščak. Govoreći o nekim iskustvima u radu s mladima koji žele biti svećenicima, istaknuo je da u posljednje vrijeme u bogosloviju dolazi sve više kandidata koji nisu bili u malome sjemeništu. Iz toga proizlaze razni novi izazovi koji zahtijevaju nove načine pristupa odgoju budućih svećenika. U tome smislu nameće se potreba sustavne, redovite i kvalitetne pripreme za ulazak u bogosloviju. Ta bi priprava uključivala razdoblje od jedne godine. U nju bi bili uključeni svi oni koji žele postati svećenicima, a završili su srednju školu. Nositelj programa bila bi bogoslovija u suradnji s drugim crkvenim ustanovama i stručnjacima s različitih područja. Formacija bi uključivala ljudsku (psihosomatsku), intelektualnu i duhovnu dimenziju kandidata.

Biskupi su istaknuli važnost promišljanja o toj temi i nužnost uvođenja propedeutskog razdoblja u bogoslovijama uzimajući u obzir posebnosti krajevnih Crkava.

Biskupi su usvojili završni tekst dokumenta "Ratio fundamentalis nationalis Croatiae" nakon što su u njega uvršteni prijedlozi s prethodnih zasjedanja. Radi se o temeljnog dokumentu za odgoj i obrazovanje svećeničkih kandidata na području Hrvatske biskupske konferencije. Dokument se upućuje Kongregaciji za katolički odgoj na odborenje.

Biskupi su razmotrili i uputili na daljnju doradu Smjernice i odredbe Kongregacije za nauk vjere.

Na tragu razmišljanja i prijedloga s prošlog zasjedanja biskupi su donijeli i neke upute, pojašnjenja i odredbe o misnome slavlju. Istaknuli su da su ispravno postupanje svećenika u služenju svetih misa i ophodenju s prilozima za nju, kao i ispravno poučeni vjernici koji u svetoj misi aktivno i djelatno sudjeluju, najbolje jamstvo da će Crkva i danas izvršiti svoje poslanje koje joj Gospodin povjerava i biti njegova djelotvorna prisutnost u svijetu.

Biskupi su razmotrili i prijedlog novoga statuta Hrvatskoga Caritasa uputivši ga na daljnju doradu. Uz to su Fabijana Svalinu, dosadašnjeg vršitelja dužnosti ravnatelja Hrvatskoga Caritasa, imenovali ravnateljem te ustanove HBK-a.

Posebna je pozornost bila posvećena najavama promjena zakona koje se odnose na temeljna pitanja života i obitelji. U duhu svoje pastirske službe i odgovornosti biskupi su s tim u vezi uputili apel nositeljima vlasti i hrvatskoj javnosti da se ti zakoni ozbiljno pripreme, da se omogući široka javna rasprava te da svi odgovorno pristupe traženju najboljih zakonskih rješenja koja se odnose na te temeljne vrijednosti svakoga društva.

Osvrnuvši se na 20. obljetnicu vjeronomaka u osnovnim i srednjim školama u Republici Hrvatskoj, biskupi su vrednovali prijeđeni put. Istaknuli su da je vjeronomak u školi pridonio da generacije učenika, sada već odgovornih članova Crkve i društva,

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

dobiju cjelevitiji odgoj i obrazovanje te da postanu otvorenije za istinski i hrabri dijalog u demokratskom i pluralnom društvu. Zbog svoga prvotnog poziva na navještanje, Crkva u Hrvatskoj osjeća se pozvanom i dalje kročiti tim putem. Nada se i nadalje dobro i iskreno suradnji s državnim institucijama mjerodavnim za školski sustav koja će, s obzirom na vjerouau u školi, pokazati zrelost poštovanja svakoga čovjeka i njegovih prava na slobodu vjeroispovijesti, što uključuje i pohađanje vjerouau u školi, sa svim pripadajućim pravima i obvezama.

Predsjednik Vijeća HBK-a za kulturu i crkvena kulturna dobra nadbiskup Želimir Puljić podnio je izvješće o uređenju i korištenju crkvenih arhiva, o povratu crkvenih matica sukladno Sporazumu između HBK-a i Vlade RH od 31. listopada 2005. kao i o pristupu državnim arhivima. Nadbiskup Puljić je biskupe upoznao i s novim tijelom koje je Papa utemeljio u okviru Papinskoga vijeća za kulturu pod nazivom "Predvorje naroda". Istaknuo je da se radi o iznimno važnom tijelu u ovom povjesnom trenutku, a glavna mu je zadaća dijalog između vjernika i nevjernika o pitanjima vjere i velikim egzistencijalnim pitanjima.

Jedna od tema bilo je i pitanje statusa Vojnog ordinarijata na temelju nove Uredbe Vlade RH o ustroju Ministarstva obrane.

Biskupi su uputili apel da se Uredu za pronalaženje, obilježavanje i održavanje grobova žrtava komunističkih zločina nakon Drugoga svjetskog rata omogući daljnji rad po još uvijek važećem Zakonu o pronalaženju, obilježavanju i održavanju grobova žrtava komunističkih zločina nakon Drugoga svjetskog rata, po kojem je i ustanovljen.

Potvrđeno je da će zahvalno hodočašće u Rim u "Godini vjere" biti od 5. do 9. studenoga 2012.

Posljednjega dana zasjedanja, 19. travnja, biskupi su obilježili sedmu obljetnicu pontifikata pape Benedikta XVI. svečanim euharistijskim slavljem u zagrebačkoj prvostolnici, koje je predvodio apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj mons. Mario Roberto Cassari. To je ujedno bila zahvalna i oproštajna misa nuncija Cassarija kojega je Papa imenovao za nuncija u Južnoafričkoj Republici, Namibiji, Bocvani, Svaziju i Lesotu. Biskupi su uputili i prigodnu čestitku Svetome Ocu u kojoj su mu na osobit način zahvalili na prošlogodišnjem nezaboravnom posjetu Hrvatskoj.

Tajništvo Hrvatske biskupske konferencije

APEL HRVATSKIH BISKUPA

Zagreb, 19. travnja 2012.

Mi, hrvatski biskupi, s 44. plenarnog zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu, potaknuti najavama o donošenju zakona koji reguliraju temeljna pitanja života i obitelji, pozivamo nositelje vlasti da tim vrijednostima koje su od životne važnosti za opstanak naroda pristupe s demokratskom odgovornošću. Smatramo nužnim da se poštuju prava svih osoba, osobito djece. Zakonski prijedlozi trebaju biti dostupni najširoj javnosti kako bi se svi građani i ustanove mogli uključiti u javnu raspravu kojoj treba posvetiti i dovoljno vremena.

Pozivamo i cjelokupnu hrvatsku javnost da se odgovorno i djelotvorno uključi u javnu raspravu te svojom zauzetošću doprinese što boljoj zaštiti i promicanju života i obitelji u našemu društvu. Radi se o presudnim pitanjima koja će bitno odrediti budućnost naroda i hrvatske države.

I mi, hrvatski biskupi, svjesni ozbiljnosti trenutka te svojega pastirskog poslanja i građanske odgovornosti ovim pozivom i aktivnim sudjelovanjem u javnoj raspravi želimo dati svoj doprinos u traženju najboljih zakonskih rješenja koja će štititi i promicati život i obitelj.

Biskupi Hrvatske biskupske konferencije

*NEKE UPUTE, POJAŠNJENJA I ODREDBE
O MISNOM SLAVLJU*

Uvod

Crkva na Drugom vatikanskom koncilu uči: „Liturgijski čini nisu privatni čini; oni su slavlja Crkve koja je 'sakrament jedinstva', to jest sveti puk okupljen i ureden pod biskupom. Stoga se ti čini tiču svekolikoga Tijela Crkve, oni ga očituju i djeluju na njega“ (SC, 26). Zbog toga, nastavlja isti Koncil, „Crkva usmjeruje svoju brižljivu skrb na to da vjernici ne prisustvuju tom otajstvu (euharistijskom slavlju) poput tuđinaca ili nijemih gledatelja, nego da time što to po obredima i molitvama dobro shvaćaju, svjesno, pobožno i djelatno sudjeluju u svetome činu“ (SC, 48).

Upresvetojeuharistiji, kojasenazivanajuzvišenijim sakramentom, je „sadržan, prinosi se i prima sam Krist Gospodin i po njoj Crkva trajno živi i raste. Euharistijska žrtva, spomen-čin Gospodnje smrti i uskrsnuća, u kojoj se ovjekovječe žrtva križa, vrhunac je i izvor svega bogoštovlja i kršćanskog života, kojom se označuje i ostvaruje jedinstvo Božjeg naroda i dovršava izgradnja Tijela Kristova. Ostali su naime sakramenti i sva crkvena djela apostolata s presvetom euharistijom povezani i k njoj usmjereni“ (kan. 897).

Sukladno ovom naučavanju Crkve treba promatrati i svakog svećenika koji po prezbiterskom ređenju postaje „služitelj presvete euharistije“ (usp. kann. 900-911) i time predsjedatelj euharistijskog slavlja. To mu je bitna oznaka svećeničkog služenja i poslanja. Svećenik se u euharistijskom slavljenju ravna u skladu s liturgijskim pravom (sadržanim u liturgijskim smjernicama i propisima) i s kanonskim pravom (kanonskim normama). Na taj način svećenik je izravno uključen u izgrađivanje Tijela Kristova, Crkve.

Ostvarivanju toga cilja željeli smo pridonijeti dokumentom HBK, Direktorij za pastoral sakramenata u župnoj zajednici, ali nam praksa pokazuje da su, u onom što se odnosi na misno slavlje, kao i u onom što se odnosi na misne nakane i priloge za mise, potrebne određene nadopune, pojašnjenja i promjene u dosadašnjoj praksi bdijenja nad tim obvezama, pa to ovim činimo.

Pastoralno-pravne odredbe

1. Svaki svećenik, i dijecezanski i redovnički, treba poštivati pravilo da mu je dopušteno slaviti, u smislu predsjedanja misnim slavljem i koncelebracije, samo jednu sv. misu na dan (usp. kan. 905 § 1).
2. Svećenik smije slaviti dvije svete mise (binirati) radnim danom samo uz izričito dopuštenje mjesnoga ordinarija, koji će ga dati, ako za to postoje opravdani razlozi pastoralne naravi (usp. kan. 905 § 2). Slaviti pak tri svete mise (trinirati) radnim danom ne smije se ni pod kojim uvjetom.
3. Svećenik smije slaviti tri svete mise (trinirati) nedjeljama i zapovijedanim blagdanima također samo uz izričito dopuštenje mjesnoga ordinarija, koji će ga dati, ako za to postoje opravdani pastoralni razlozi (usp. kan. 905 § 2). Slaviti pak četiri svete mise (kvadrinirati) ni radnim danom ni nedjeljama ni zapovijedanim blagdanima ne smije se ni pod kojim uvjetima. Ako negdje postoji takva praksa, treba ju bez ikakva odlaganja ukinuti.
4. Izuzetak od gornjih pravila binacije i trinacije čine sljedeći slučajevi (Opća uredba Rimskog misala, br. 204; HBK, Direktorij za pastoral sakramenata u župnoj zajednici, bilješka br. 21, str. 59):
 - a) na Veliki četvrtak: tko je slavio ili koncelebrirao Misu posvete ulja, može slaviti ili koncelebrirati Misu večere Gospodnje;
 - b) tko je slavio ili koncelebrirao misu u vazmenome bdjenju, može slaviti ili koncelebrirati Danju misu;
 - c) na svetkovinu Rođenja Gospodnjega (Božić) mogu svi svećenici slaviti ili koncelebrirati tri mise, s time da se one slave u svoje vrijeme;
 - d) na Spomen svih vjernih mrtvih svi svećenici mogu slaviti tri mise ili u njima koncelebrirati, uz uvjet da se one slave u različito vrijeme i da se poštuju odredbe o namjenjivanju druge odnosno treće mise;
 - e) tko s biskupom ili njegovim izaslanikom koncelebrira u prigodi sinode, pastirskoga pohoda ili nekoga svećeničkog zborovanja, može za dobro vjernika opet slaviti misu; isto vrijedi, uz obdržavanje propisa, i za skupove redovnika.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

5. Svećenik koji istoga dana koncelebrira drugu misu ne može ni s kojega razloga primiti za nju prilog (usp. kan. 951 § 2).

6. Neka se svi svećenici savjesno pridržavaju odredbe kan. 951 § 1 koji nalaže da svaki svećenik, osim na svetkovinu Rođenja Gospodnjega, prilog za binaciju ili trinaciju treba predati u svrhe koje je propisao ordinarij, to jest poslati ga nad/biskupskomu ordinarijatu. Tom su obvezom vezani svi dijecezanski svećenici i oni redovnički svećenici koji po dekretu dijecezanskog biskupa vrše bilo koju službu na župi (župnici, župni vikari), dok oni redovnički svećenici koji nisu župnici ni župni vikari, ako zbog nekoga drugog opravdanog razloga imaju dopuštenje mjesnoga ordinarija za binaciju (usp. kan. 905 § 2), prilog trebaju dostaviti vlastitomu ordinariju (usp. kan. 957).

7. Oni koji po službi imaju obvezu slavljenja mise „za narod“ (pro populo), ako istoga dana služe drugu svetu misu, mogu za sebe zadržati prilog od te mise (Papinsko vijeće za zakonske tekstove, odgovor od 27. 11. 2000.); ako pak po dopuštenju mjesnoga ordinarija nedjeljama i zapovijedanim blagdanima triniraju, prilog od treće mise dužni su dostaviti nad/biskupskomu ordinarijatu.

8. Svim se svećenicima usrdno preporučuje da vjernike često podsjećaju na častan i hvalevrijedan običaj Crkve da za svoje pokojne članove prikazuje sv. misu pa neka ih potiču na slavljenje misa za pokojne, ali i po drugim njihovim nakanama (usp. kann. 945-946; Mos iugiter, članak 2, § 3). Neka svećenici imaju stalnu brigu da poučavaju vjernike kako su i tzv. „nevezane mise“, tj. one koje nisu vezane uz određeni dan i vrijeme, pred Bogom jednakovo vrijedne kao i one „vezane“, te da će biti sigurno slavljenje, ako je za njih dan i primljen prilog, jer je time nastupila stroga obveza (usp. kan. 948). „Nevezane“ ili „slobodne“ misne nakane, zajedno s prilogom, svećenici koji s biskupovim dekretom vrše službu na župi dužni su dostavljati svomu nad/biskupskom ordinarijatu. Vlastitomu nad/biskupskom ordinarijatu obratit će se za misne intencije oni svećenici koji ih zbog službe ili drugoga razloga uopće nemaju ili ih nemaju u dovoljnoj količini. Kada Ordinariat proslijedi misne nakane svećenicima koji ih trebaju, a koji nisu inkardinirani u tu nad/biskupiju, transakciju treba učiniti isključivo putem svećenikova vlastitoga ordinarijata, uvijek uz pisano otpremnicu i odgovor s primitkom poslanoga novca za misne nakane.

9. Time se dopunja i mijenja ranija odredba Hrvatske biskupske konferencije koja je glasila:

„Rektori svetišta i drugih hodočasničkih mjesta, gdje obično pritječu mnogobrojni prilozi za slavljenje misa, trebaju onerata conscientia (u savjeti) brižljivo bdjeti da se točno primijene odredbe općeg zakona o tom predmetu. Ako neke priloge predaju neposredno svećenicima, neka o tome obavijeste svoga ordinarija“ (HBK, Direktorij za pastoral sakramenata u župnoj zajednici, br. 110). Od sada su svi, bilo da su župnici ili rektori svetišta i drugih hodočasničkih mjesta, dužni višak misnih nakana dostavljati svomu ordinariju (usp. kan. 956).

10. Kad su posrijedi prilozi za misu, neka se svi svećenici posebno savjesno i pažljivo pridržavaju kanonske odredbe kojom se od misnoga priloga ima ukloniti „čak i privid poslovanja ili trgovine“ (kan. 947), dakako i bilo kakve nezakonite zarade. Neka se zato dosljedno pridržavaju odredbe biskupâ svoje crkvene pokrajine o novčanoj visini misnog stipendija (usp. kan. 952 § 1) i neka ga ne zamjenjuju nikakvim drugim dobrima ni uslugama, niti ga samoinicijativno preinačavaju za druge potrebe, pa makar i crkvene, mijenjajući tako izvornu volju darovatelja, odnosno naručitelja misnih nakana.

11. Nijednomu svećeniku „nije dopušteno tražiti veći iznos“ od propisanoga niti zbog kojeg razloga; „dopušteno mu je ipak primiti dobrovoljno ponuđeni veći, dapače i manji prilog od onog određenog za namjenu mise“ (kan. 952 § 1). Neka se pritom posebno pazi je li veći iznos darovan osobni svećenika (intuitu personae) ili je darovan crkvi (intuitu ecclesiae). Svećenicima se također „usrdno preporučuje da i bez primanja ikakva priloga slave misu na nakanu vjernika, osobito onih siromašnih“ (kan. 945 § 2).

12. Što se tiče misa na kolektivnu nakanu, svakomu nad/biskupu pripada da slobodno odluci o tome za svoju partikularnu Crkvu imajući u vidu da se uviјek radi o iznimci u odnosu na pravilo da se mora namijeniti toliko pojedinačnih sv. misa koliko ima pojedinačnih nakana za koje je dan i primljen, pa makar neznatan, prilog (usp. kan. 948). Ostajući kod onoga što je Hrvatska biskupska konferencija već o tome izrekla i odredila da se takve mise ne mogu slaviti nedjeljom (HBK, Direktorij za pastoral sakramenata u župnoj zajednici, br. 111), neka u smislu dekreta Kongregacije za kler Mos iugiter od 22. 02. 1991. za one svećenike na području HBK-a, koji po odobrenju nad/biskupa služe mise na kolektivnu nakanu, vrijede sljedeće norme:

a) Ako naručitelji misa, prethodno i izričito obaviješteni i upozorenji te prikladno poučeni,

slobodno pristanu da njihovi prilozi budu ujedinjeni s drugima u samo jedan prilog, može im se udovoljiti samo jednom sv. misom na kolektivnu nakanu.

b) U takvome slučaju potrebno je javno oglasiti dan, mjesto i vrijeme kad će se takva sv. misa slaviti; ali takva se sv. misa smije slaviti najviše dva puta na tjedan.

c) Svećenik koji služi misu na kolektivnu nakanu smije zadržati za sebe samo iznos jednoga stipendija koji je određen u biskupiji. Iznos koji premašuje propisani misni stipendij mora se redovito dostavljati dijecezanskom biskupu za svrhe koje je on odredio.

13. Poznato je da je Hrvatska biskupska konferencija već donijela odredbu o obveznim župnim knjigama u Pravilniku o crkvenim maticama i drugim uredskim knjigama, 2001., članak 41. te je među obvezatne župne knjige navela i „knjigu primljenih misnih nakana (usp. kan. 958, § 1)“. Evidencija primljenih i namijenjenih misnih nakana obvezatna je međutim ne samo za župe, nego i za rektorate, svetišta i druga mjesta pobožnosti (usp. kan. 958 § 1), pa i za svećenike koji nemaju crkvenu službu, a ordinarij je obvezan svake godine pregledati te knjige osobno ili putem drugoga (usp. kan. 958 § 2). Osim toga, podsjećamo sve svećenike, bez obzira na službu koju vrše, da moraju točno upisivati mise primljene za slavljenje i one namijenjene (usp. kan. 955 § 4).

14. Tko se ne bude pridržavao ovih odredbi bit će kažnjen u skladu s kanonskim propisima, ne isključujući niti mogućnost primjene cenzure ili neke druge pravedne kazne (usp. kan. 1384 i 1385).

Zaključak

Slaviti euharistiju bitno je poslanje svećenika. On je u služitelj (minister) euharistije. On vrši svoju svećeničku službu u ime Crkve koja svojim odredbama usmjeruje to služenje. Ispravno postupanje svećenika u služenju sv. mise i ophođenju s priložima za nju, kao i ispravno poučeni vjernici koji u sv. misi aktivno i djelatno sudjeluju, najbolje su jamtvo da će Crkva, na tragu duge i bogate kršćanske tradicije, i danas izvršiti svoje poslanje koje joj Gospodin povjerava i biti njegova djelotvorna prisutnost u svijetu.

U Zagrebu, 19. travnja 2012.

HRVATSKI BISKUPI

IZJAVA STALNOG VIJEĆA HBK O PRIJEDLOGU ZAKONA O MEDICINSKI POMOGNU- TOJ OPLODNJI

PRIJEDLOG ZAKONA U SUPROTNOSTI S USTAVOM REPUBLIKE HRVATSKE. Naša je dužnost upozoriti javnost o moralnoj i pravnoj neprihvatljivosti namjere da se predloženim Zakonom o medicinski pomognutoj oplodnji legalizira zamrzavanje ljudskih zametaka, omogući stvaranje ljudskog zametka spajanjem sa spolnim stanicama zamjenskog roditelja, te omogući stvaranje zametka izvan obiteljskog okružja i time lišavanje takvim postupkom rođenog djeteta prava na oba roditelja.

Prijedlog toga zakona nije u skladu s načelima Ustava Republike Hrvatske, sa zahtjevima međunarodnih ugovora koji uređuju ljudska prava, posebice Konvencijom o pravima djeteta, te Obiteljskim zakonom i Zakonom o suzbijanju diskriminacije.

Republika Hrvatska slobodna je urediti to područje na način koji smatra prihvatljivim, te pri tome nije vezana zahtjevima Europske Unije ili Vijeća Europe, osim u tehničkim pitanjima primjene medicinski pomognute oplodnje.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Ustavne odredbe o zabrani diskriminacije kao i duh i slovo posebnog Zakona o suzbijanju diskriminacije su također zanemareni u prijedlogu Zakona. Legalizacija postupaka začeća i rađanja djece koja su lišena prava na oba biološka roditelja čine od te djece posebno ranjivu i diskriminiranu skupinu. Dugoročno gledano, naknadna spoznaja tako začete djece o načinima i postupku početka njihovog života imaju negativne posljedice na psihološkoj razini u najosjetljivijem razdoblju formiranja njihove ličnosti, a predloženo rješenje krši i njihovo pravo na privatnost jer im nije omogućeno saznati imaju li braću i sestre začete na sličan način, odnosno ne mogu se međusobno upoznati.

POVREDA LJUDSKIH PRAVA DJETETA. Ljudski je zametak ljudsko biće u najranijoj i najranjivijoj fazi razvoja. Ovom znanstveno neprijepornom činjenicom i na ljudski zametak se odnosi čl. 21. st. 1. Ustava Republike Hrvatske koji glasi Svako ljudsko biće ima pravo na život. Zamrzavanjem zametaka i njihovim uništenjem probirom s različitim osnova krši se Ustavom zajamčeno pravo na život.

Konvencija o pravima djeteta koju je ratificirao Hrvatski sabor nalaže da se djetetu i prije rođenja osigura pravna zaštita, te pravo na skrb ova roditelja (Preamble i čl. 7. st. 1. Konvencije).

Obiteljski zakon Republike Hrvatske u čl. 32. st. 2. obvezuje supružnike na uzajamno poštivanje i vjernost. Prema predloženom Zakonu može se postići začeće primjenom spolnih stanica treće osobe, što je s biološkog i genetskog stajališta ravno rođenju djeteta iz preljuba.

Iz ovih razloga donošenje zakona koji je u očitoj suprotnosti s temeljnim odredbama Ustava RH, Konvencije o pravima djeteta, Obiteljskog zakona te Zakona o suzbijanju diskriminacije neće primjerno riješiti problematiku tog delikatnog područja.

NEZAOBILAZNA MORALNA KOMPONENTA LJUDSKIH ČINA. Takav zakon koji svojim rješenjima u potpunosti zanemaruje opća moralna načela dugoročno bi se mogao negativno odraziti na moral najširih krugova ljudi. Poznato je da zakoni koji zanemaruju moralnu komponentu imaju za posljedicu da se radnje i postupci koji su prije njihovog donošenja općim suglasjem bili nemoralni, činjenicom da su postali zakonski dopušteni vremenom se počinju doživljavati kao moralno prihvataljni. Jednostavnije rečeno, u promišljanjima građana zakon se poistovjećuje s moralnošću i pravednošću.

Donošenjem takvog zakona otvara se mogućnost manipulacija s roditeljstvom i u konačnici podriva obitelj utemeljena na bračnoj zajednici.

Stoga, pozivamo saborske zastupnike, a posebno one koji su katoličke vjere, da ne donose zakone koji su moralno-pravno štetni a potičemo vjernike i sve ljude otvorene istini da uoče kakve sve opasnosti proizlaze iz takvih nemoralnih zakona, da odbiju koristiti one mogućnosti koje se protive moralnim zakonima te da koriste sva legalna sredstva građanskog utjecaja kako protiv donošenja, tako i za izmjenu neprihvataljivih zakonskih rješenja.

Stalno vijeće HBK

Zagreb, 10. svibnja 2012.

CRKVENI ARHIVI: UREĐENJE I KORIŠTENJE

Prema 13. točci programa rada 44. Plenarnog zasjedanja HBK dobio sam zadaću pripremiti kratko izvješće o uređenju i korištenju crkvenih arhiva, kao i o povratu crkvenih matica. U tom vidu pripremio sam ovaj radni materijal koji ima tri točke: Najprije ću donijeti nekoliko pravila, načela i zadaća gledom na sređivanje arhivističkoga gradiva općenito. Onda ću govoriti o crkvenim arhivima, te na koncu o povratu crkvenih matičnih knjiga prema Sporazumu koji je sklopljen prije sedam godina (31. listopada 2005.)

I. Opća pravila, zadaće i načela sređivanja arhivističkog gradiva

a. Pravila za stvaranje i čuvanje arhivskog gradiva

Pravila za stvaranje i čuvanje arhivskog gradiva odnose se na one koji ih stvaraju (arhiviste), kao i na prostor gdje se gradivo pohranjuje (zgrade i spremišta). Zadaća arhivista je sačuvati gradivo od propadanja i učiniti ga dostupnim korisnicima i istraživačima.

Zbog toga se arhivsko gradivo mora čuvati u optimalnim uvjetima. A to onda isključuje sve štetne utjecaje, pravilno rukovanje s gradivom, zaštitu tijekom korištenja, prijevoza i izložbi, konzerviranje i restauriranje već oštećenog gradiva te posebice, poduzimanje preventivnih mjera za slučaj katastrofa.

Za zgrade i spremišta s arhivskim gradivom vrijede sljedeća pravila:

- Čuvanje u potpunoj sigurnosti.
- Dostupnost gradiva kako korisnicima, tako djelatnicima.
- Zgrade planski rađene ili samostalne cjeline unutar zgrade odijeljene od drugih prostorija i međusobno vatrootpornim i vodonepropusnim zidovima i vratima.
- Sigurne od provala s kontrolom ulaza i izlaza.
- Osiguranje od plinskih, kanalizacijskih, električnih vodova i centralnog grijanja.
- Zaštita od groma, vlage, topline, svjetla.

Velike oscilacije relativne vlage i temperature u spremištima nisu poželjne, pa zato treba paziti na otvaranje vrata i prozora, naročito u dane kada su velike razlike u temperaturi i vlazi unutar i izvan spremišta. Vrata spremišta, osim što trebaju biti vatrootporna i vodonepropusna, moraju biti široka najmanje 0,90 m. Trebaju se otvarati samo iznutra, a izvana samo ključem. Ukoliko prozori postoje, treba ih zaštiti od ulaska svjetlosti. Oprema spremišta ima: Uredaj za kontrolu mikroklima-termohigrometri; Uredaja za održavanje mikroklima uređaji, odvlaživači i ovlaživači; Rasvjetnaa tijela ; Uredaj za filtriranje zraka; Senzor za vlagu i vodu; Protuprovalna vrata; Vatrodojavni uređaj ; Uredaj za gašenje požara; Odgovarajuće opreme za pohranu gradiva, police, trezorski ormari. Sve vrste gradiva trebaju biti opremljene odgovarajućom zaštitnom ambalažom: kutijama, fascikloma, mapama, košuljicama i omotnicama od neutralnih materijala arhivske kakvoće.

Sređivanje gradiva se može definirati kao postupak identifikacije jedinica u strukturi i definiranja veza među tim jedinicama. Struktura fonda sastavljena je od arhivskih jedinica (serija, podserija, dokumentata).

b. Načela arhivističkog sređivanja

Provenijencija - Arhivističko načelo provenijencije kaže da gradivo nastalo radom jednog stvaratelja treba biti organizirano i čuvati se u jednoj cjelini koja se naziva arhivski fond.

Prvobitni red - Gradivo prilikom nastanka dobiva neki izvorni red u čemu se zrcali poslovanje stvaratelja. U sređivanju vodi se računa odgovara li zatečeno stanje prvobitnom redu.

Dubina sređivanja - U praksi su najčešće četiri razine na kojima se obavlja sređivanje: fond, serija, predmet (dosje) i pojedinačni dokument.

Postupak sređivanja - Na početku postupka treba obaviti osnovni uvid u gradivo – njegov sadržaj, porijeklo i stanje. Također, treba proučiti dokumentaciju koja govori o samome gradivu i koja opisuje djelatnost stvaratelja.

Nakon toga, potrebno je definirati poželjnu strukturu fonda. Svakako, strukturu ne treba učiniti previše složenom, već dobro predstavljenom, logičnom i preglednom kako bi korisnik krećući se po toj strukturi razumio sadržaj i identificirao gradivo koje mu je zanimljivo.

c. Opis gradiva

Opis gradiva ima nekoliko funkcija: identifikacija, predstavljanje, pronalaženje i upravljanje.

Identifikacija je neophodna kako bi se svaku arhivsku jedinicu jednoznačno identificiralo. Opća međunarodna norma za opis arhivskoga gradiva ISAD(G) obvezuje na pet podataka u području identifikacije: identifikacijska oznaka, naziv, vrijeme nastanka, razina opisa, količina i nosač zapisa.

Predstavljanje. Opisom se predstavljaju sadržaj, kontekst, oblik, opseg, fizička svojstva i povijest jedinice. Svrha mu je predstavljanje jedinice bez uvida u samo gradivo.

Pronalaženje. Osnovna svrha opisa i obavijesnog pomagala je da omogući pronalaženje jedinice gradiva. Kod pretraživanja koriste se ključne riječi, pojmovi iz indeksa, kretanje po strukturi gradiva, upućivanje na jedinice gradiva koje su u određenoj vezi.

Upravljanje. Podaci o dostupnosti, načinu korištenja, smještaju i fizičkom stanju jedinica gradiva prvenstveno služe osoblju arhiva.

d. Obavijesna pomagala

Obavijesna pomagala nastaju kao rezultat sređivanja i opisa arhivskoga gradiva i omogućuju njegovo korištenje. Pregled arhivskih fondova i zbirkvi sadržava opće podatke o svim arhivskim fondovima i zbirkama jedne zemlje.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Arhivski vodič je opis svih fondova i zbirki jednoga arhiva. U uvodnom dijelu sadrži i historijat arhiva, podatke o korištenju gradiva i bibliografiju.

Arhivski inventar/našastar je opis arhivskih jedinica jednog fonda ili zbirke koji omogućuju pretraživanje, pronalaženje i razumijevanje sadržaja i konteksta arhivskih jedinica unutar fonda. Može biti sumarni ili analitički.

Regesta opisuje pojedinačni dokument s naznakom vremena i mjesta nastanka, sadržaja te vanjskih karakteristika dokumenta.

Arhivski popis, bez obzira na razinu opisa, obvezno sadržava signaturu, naziv odnosno sadržaj, vrijeme nastanka i količinu popisne jedinice (u pismohranama najčešće sumarni popis).

II. Nastanak, klasifikacija i upravljanje crkvenim arhivima

a. Nastanak crkvenih arhiva

Crkveni arhivi sadrže arhivsku građu nastalu djelatnošću crkvenih ustanova i organa ili osoba u službi Crkve. Arhivska građa je sva pisana građa nastala radom neke crkvene ustanove, organa ili osobe. Tekuća građa nastaje u sadašnjosti i još služi radu ustanove te se drži u registraturi. Poslije određenog vremena građa se iz registrature prenosi u arhiv gdje se čuva kao svjedočanstvo života (pastoralnog, povijesnog, socijalnog, opće kulturnog i sl.) i djelovanja Crkve u prošlosti. Crkveni arhivi mogu posjedovati i drugu arhivsku građu stecenu poklonom, otkupom i sl., a mogu građu primati i na depozit.

b. Klasifikacija crkvenih arhiva

Prema klasifikaciji Uredbe o crkvenim arhivima od prije deset godina (2002.) arhivi se dijele prema djelatnosti ureda i crkvenih tijela. Tako postoje:

1. Biskupijski ili dijecezanski arhivi i arhivi biskupijskih središnjih ustanova;
2. Kaptolski arhivi;
3. Dekanatski i župni arhivi;
4. Arhivi redovničkih zajednica;
5. Arhivi bratovština i pobožnih društava;
6. Arhivi ostalih crkvenih organa i ustanova.

c. Upravljanje biskupijskim arhivom

Uredba predviđa da biskupijskim arhivom upravlja biskup, a zamjenjuje ga generalni vikar i kancelar. U upravljanju međutim pomaže mu arhivski odbor i arhivski delegat. Pristup u arhivsko spremište imaju jedino kancelar i arhivist, a druge osobe samo u pratnji jednog od njih.

Arhivski odbor biskupije čine: kancelar kao predsjednik, arhivski delegat, arhivist i još dva-tri člana. Arhivski odbor upravlja radom u Biskupijskom arhivu tako da prima i odobrava plan rada u arhivu, odobrava izvještaj o radu, brine se za izlučivanje bezvrijedne pisane građe te odobrava plan i izvještaj o izvršenom izlučivanju. Arhivski odbor sastaje se najmanje jedanput godišnje.

Arhivski delegat vrši stručni nadzor nad radom u Biskupijskom arhivu: daje upute za sređivanje, popisivanje i čuvanje arhivske građe; čuva kopiju arhivskog inventara; nadzire izlučivanje arhivske građe i podnosi o tome izvještaj arhivskom odboru; nadzire arhivsku službu u biskupiji; izvješćuje biskupa o stanju arhivske službe u biskupiji te biskupu i Arhivskom odboru daje prijedloge za unapređenje te službe na području biskupije; prima odredbe i preporuke Biskupske konferencije o arhivskoj službi i brine se za njihovo izvršavanje.

Arhivist vrši stručne poslove u Biskupijskom arhivu: sređuje arhivsku građu; popisuje građu; sastavlja i dopunjuje inventar arhiva; čuva građu od oštećenja, nestanka i uništenja; daje arhivsku građu na proučavanje, vrši i druge stručne poslove. Arhivist izrađuje plan rada i predlaže ga na odobrenje Arhivskom odboru. Isto tako izrađuje plan izlučivanja građe i predlaže na odobrenje odboru. O svom radu daje godišnje izvješće koje odobrava Arhivski odbor.

d. Dostupnost i snimanje arhivske građe

Građa Biskupijskog arhiva pristupačna je za znanstveno istraživanje u načelu 50 godina poslije njezina postanka. Svaki korisnik dužan je pisano zatražiti odobrenje za proučavanje građe u Biskupijskom arhivu. U molbi će navesti koju vrstu građe želi i u koju svrhu je kani proučavati. Građa se može proučavati jedino u arhivskoj čitaonici ili u drugoj prikladnoj prostoriji biskupske kurije, a pod nadzorom arhivista ili njegova zamjenika. Proučavanje građe bilježi se u Dnevnik čitaonice.

Snimanje arhivske građe može se dopustiti. Za snimanje građe potrebna je prethodna suglasnost biskupa odnosno kancelara. Ako se snimanje građe ima obaviti izvan arhivske zgrade, treba poduzeti sve mjere za zaštitu građe. Posuđivati arhivsku građu radi proučavanja u privatnom stanu nije nikome dopušteno, pa ni arhivskom osoblju ni crkvenim prelatima. Otudivanje ili zamjena arhivske građe zabranjena je, i to ne samo isprava od posebnog povijesnog značenja, nego i svakog drugog spisa i pisma koje po svojoj naravi i određenju pripada arhivu.

e. Registraturna građa župnih ureda

Prema članku 22 Uredbe o crkvenim arhivima Registraturnu građu župnog ureda čine:

1. Matične knjige: matica krštenih, matica potvrđenih, matica vjenčanih, matica umrlih, naknadne zabilješke uz maticu krštenih, knjiga vjerskih prijelaza, indeksi uz matične knjige.
2. Stanje (Stališ) duša – Status animarum – ili matica obitelji.
3. Uredske knjige: Urudžbeni zapisnik, oglasne knjige (knjiga ženidbenih navještaja; nedjeljni oglasi, obavijesti; godovnjaci (popisi za spomen pokojnih; druge slične knjige), popis polaznika vjerouaka (Imenik), popis prvočasnika, popis providiranih bolesnika, zapisnici sjednica crkvenih odbora i crkvenih organa i organizacija, Liber intentionum.
4. Računske knjige crkve i kapela: knjige računa; popisi priloga za popravke i sl.
5. Knjige inventara (Imovnika) crkvene i župne (nadarbinske) imovine,
6. Knjige misnih zaklada,
7. Okružnice (uvezane u knjige) ili Službeni vjesnik,
8. Spomenica ili Ljetopis župe (Liber memorabiliјum),
9. Kanonske vizitacije (kopije vezane u knjige),
10. Ostale pomoćne knjige, ukoliko ih ima,
11. Tekući spisi župnog ureda, uključivši blagajničke priloge.

III. Sporazum o povratu crkvenih matičnih knjiga

Na temelju članka 13. stavka 5. Ugovora između Svetе Stolice i Republike Hrvatske o suradnji na području odgoja i kulture (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 2/97), Vlada RH i HBK 31. listopada 2005. sklopile su sporazum o povratu crkvenih matičnih knjiga, knjiga stanja duša, ljetopisa i drugih knjiga koje su u vrijeme komunističkoga režima nezakonito oduzete Katoličkoj Crkvi. Sporazum je u ime HBK potpisao uzoriti kard. Josip Bozanić, a u ime Vlade RH dr. Ivo Senadar, a stupio je na snagu s danom potpisivanja (2002.).

Što je utvrđeno i dogovorenno tim sporazumom?

U članku br. 1. piše kako se 'Sporazumom utvrđuje neprijeporno vlasništvo crkvenih matičnih knjiga, knjiga stanja duša, ljetopisa i drugih knjiga nastalih djelovanjem Katoličke Crkve, a koje su oduzete župama i drugim crkvenim ustanovama nakon 1945. A one se danas 'nalaze u državnim arhivima, Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti,

knjižnicama, muzejima, matičnim uredima i drugim javnim ustanovama'.

U drugom članku Sporazuma se precizira što treba učiniti: 'Na pismeni zahtjev pojedine biskupije u Republici Hrvatskoj, upućen Ministarstvu kulture, Središnjem državnom uredu za upravu i Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, svako tijelo će, najkasnije u roku od šest mjeseci, identificirati i popisati zatražene knjige iz članka 1. ovog Sporazuma. Popis knjiga bit će dostavljen biskupijama na verifikaciju, nakon čega će nadležno državno tijelo dati naputak i nalog za njihov povrat biskupijama na čijem se području nalaze župe i druge crkvene ustanove kojima su oduzete spomenute knjige'.

U članku br 4. Piše da one biskupije 'koje nisu u mogućnosti osigurati odgovarajuće uvjete za čuvanje i davanje na korištenje spomenute građe ili one koje to žele, mogu sklopiti s Ministarstvom kulture, Središnjim državnim uredom za upravu te Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti ugovor o njezinoj trajnoj ili privremenoj pohrani'. A u smislu članka 13. stavak 2. i 3. Ugovora između Svetе Stolice i RH o suradnji na području odgoja i kulture, na zahtjev pojedinih biskupija Ministarstvo kulture će pomagati u očuvanju arhivske građe u skladu s propisima RH.

Zanimljiv je i članak 6. koji precizira da se 'matične i druge knjige iz ovog Sporazuma na digitalnom i filmskom mediju, koje se nalaze u državnim arhivima ili drugim ustanovama, a služe kao sigurnosna kopija, mogu davati na korištenje zainteresiraniма samo uz znanje biskupije koja im je vlasnica'.

Što je biskupijama sada činiti?

1. Valja najprije osigurati odgovarajuće uvjete za čuvanje i korištenje spomenute građe.
2. Uputiti pismeni zahtjev Ministarstvu kulture, Središnjem državnom uredu za upravu i Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti s popisom oduzetih knjiga i čekati naputak u kojem će se identificirati i popisati zatražene knjige za povrat.
3. Ako biskupija nema osigurane odgovarajuće uvjete za čuvanje, može se sklopiti s Ministarstvom kulture, Središnjim državnim uredom za upravu, te Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti ugovor o trajnoj ili privremenoj pohrani' spomenutih knjiga.

Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski,
Predsjednik Vijeća HBK za kulturu
i crkvena kulturna dobra

Zadar, 14. travnja 2012

PORUKA ZA NEDJELJU TURIZMA

VI. vazmena nedjelja, 13. svibnja 2012.

Proljetni dani a s njima i prve "turističke laste" uvod su u turističku sezonu koja svake godine iznova, bitno obilježava život naših obalnih mesta i krajeva, ali sve više i onih u unutrašnjosti. Mediji nas dodatno informiraju i animiraju, što sve treba učiniti da što spremnije dočekamo naše goste. I za našu je Crkvu svaka turistička sezona nova šansa i izazov, i to u dvostrukom smislu. Ponajprije, kako pomoći domaćim vjernicima koji su u ulozi gostoprimalaca i danonoćno su zauzeti poslom te su u opasnosti da tijekom ljetnih mjeseci isključe iz svog života obitelj, molitvu, nedjelju, a možda i savjest... Važno je da ti naši ljudi fizički izdrže napore sezone (što nije uvijek lako), ali podjednako tako da i duhovno "prežive" bez većih šteta za svoju vjeru i moral. U tome im podrška uz ostalo može biti dobar primjer mnogih turista koji i na odmoru praktično žive svoju vjeru.

S druge strane naša si Crkva uvijek iznova želi posvijestiti kako joj upravo turizam, kao veliki "areopag", pruža mogućnost naviještanja poruke evanđelja, u čemu je i sav smisao njezina poslanja. Papa Benediktu XVI. upravo je za jesen 2012. nagovijestio "Godinu vjere", svjestan važnosti i hitnosti naviještanja vjere današnjem sekulariziranom, materializiranom i često duhovno lutajućem čovjeku.

Dokument Svete Stolice uz posljednji Svjetski dan turizma, pod naslovom "Turizam i približavanje kultura", tako potiče pastoralne inicijative u turizmu kako bi se, zajedno s povjesno-kulturnom informacijom o bogatoj sakralnoj baštini naših crkava, iznosilo također izvorno vjersko značenje spomenika kulture. Potrebno je iskoristiti u tom smislu sve tehnološke mogućnosti, te "osmišljavati turističke posjete najvažnijim mjestima kulturno-vjerske baštine u biskupijama... kao i posvetiti važnost kulturnoj i duhovnoj izobrazbi turističkih vodiča, a može se pomisliti i na osnivanje organizacije katoličkih vodiča".

Među mnogim poželjnim pastoralnim inicijativama može biti i tiskanje publikacija ili informativnih listića o sakralnoj baštini naših crkava i župa, izrada web-stranica i dr. gdje će se na lijep način predstaviti značenje i poruka pojedinih umjetničkih djela. Sva ta umjetnička djela iz naših crkava, naime, pružaju veliku mogućnost za poruku evanđelja za koju su turisti u danima odmora često vrlo otvoreni. "Umjetnička djela velika su mogućnost evangelizacije, jer se uključuju u via pulchritudinis, put ljepote, a to je povlašteni i očaravajući put koji omogućuje približiti se Božjem misteriju." Dodajmo riječi su bl. Ivana Pavla II. pastoralnim djelatnicima u turizmu: "Vi surađujete na oblikovanju pogleda a to je buđenje duše za stvarnosti duha, pomažući posjetiteljima da se vinu do samog vrela vjere iz koje su potekla ova zdanja, te čineći vidljivom Crkvu sazdanu od živog kamenja koja oblikuju kršćanske zajednice." I predstojeća turistička sezona poticaj je svećenicima i njihovim suradnicima u turističkim mjestima i krajevima, da tijekom sezone budu dobri domaćini gostima, nadasve "da ljeti budu tu, u župi"; da i sami znaju poneku skupinu posjetitelja uz kvalitetno tumačenje provesti kroz crkvu; da nam crkve kroz dan budu što dulje otvorene (ali i čuvane!)... Nedjeljne mise, pak, u obalnim mjestima pružaju velike mogućnosti da se doživi zajedništvo vjernika različitih jezika, za što nam stoje na raspolaganju kratki pozdravi, molitve i čitanja na više jezika. Neka i ovogodišnji susreti s mnogim i različitim gostima koji nam dolaze, po našoj zauzetosti, predonesu većoj solidarnosti i zajedništvu među ljudima i narodima.

Mons. Ivan Milovan,
biskup porečko-pulski i
predsjednik Odbora HBK
za pastoral turizma

*PRIOPĆENJE KOMISIJE HBK „ISUTITIA ET PAX“
U SVEZI POSKUPLJENJA ENERGENATA*

Zagreb, (IKA) - Komisija "Iustitia et pax" Hrvatske biskupske konferencije, pod predsjedanjem predsjednika Komisije sisačkog biskupa Vlade Košića, održala je redovitu sjednicu 16. svibnja, u zgradi Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu, prenosi Tiskovni ured HBK.

U razmatranju aktualnih pitanja u našem društvu Komisija je izrazila zabrinutost zbog poskupljenja energenata, komunalnih pristojbi, a posebno vode, koja je osnovni uvjet života. Komisija podsjeća da se u svojim dosadašnjim izjavama zauzimala za besplatni socijalni minimum zbog, s jedne strane neodgovljivosti pristupa vodi od osnovnog ljudskog prava na život, a s druge strane upravo zato što Hrvatska pripada krugu zemalja s najbogatijim vodnim zalihamama.

Komisija, nadalje, izražava neslaganje s javnim umanjuvanjem simboličke vrijednosti Bleiburga kao simbola stradanja hrvatskoga naroda od strane komunističkog terora na kraju II. svjetskog rata i u vrijeme porača.

Takvim se postupcima zбуjuje hrvatska javnost, kao što je to slučaj i kod promjena obilježavanja državnih blagdana, a što ima za cilj brisanje povijesnog pamćenja hrvatskog naroda. Komisija daje svoju podršku i poziva sve ljude dobre volje, a osobito vjernike da u nedjelje, 20. i 27. svibnja, izraze svoje opredjeljenje za život potpisivanjem "Deklaracije o zaštiti početka ljudskoga života i prava djeteta".

Komisija je, u svjetlu vrijednosti pravde i socijalnog mira, raspravljala o problemima reforme javne uprave, o zaštiti javnih dobara, kao i vitalnih sektora javnog dijela gospodarstva s posebnim osvrtom na potrebu postizanja vrsnog i stručnog, učinkovitog i kompetitivnog upravljanja državnom upravom i javnim sektorom, te očuvanja prirodnih dobara i mrežnih sustava, na uslugu građana i svih naraštaja. S tim u vezi Komisija najavljuje i skoro objavljivanje izjave koja će se na osobit način baviti temom zaštite javnog interesa i neotuđivosti javnih dobara, kaže se u priopćenju koje potpisuje predsjednik Komisije sisački biskup Vlado Košić.

PRIOPĆENJE S IZVANREDNOG PLENARNOG ZASJEDANJA HBK

Zagreb 12. lipnja 2012.

Izvanredno plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije pod predsjedanjem predsjednika HBK mons. Marina Srakića, đakovačko-osječkog nadbiskupa, održano je 11. i 12. lipnja u sjedištu HBK u Zagrebu, Ksaverska cesta 12a. Pozdravljajući nazočne, predsjednik HBK podsjetio je na događaje koji su se dogodili od posljednjeg zasjedanja. Potom je riječi pozdrava uputio otpravnik poslova Apostolske nuncijature u RH mons. Mauro Lalli.

U radnome dijelu biskupi su najprije razmotrili prijedloge vezane za proslavu Godine vjere koja će svečano započeti 11. listopada 2012. na pedesetu obljetnicu otvaranja Drugoga vatikanskog koncila. Istoga dana bit će obilježena i dvadeseta obljetnica objavljivanja Katekizma Katoličke Crkve. Biskupi su prihvatali neke prijedloge koji su nadahnuti smjernicama apostolskog pisma pape Benedikta XVI.

"Porta fidei" i notom s pastoralnim smjernicama za Godinu vjere Kongregacije za nauk vjere.

Na zasjedanju su dogovorene i neke pojedinosti zahvalnog hodočašća u Rim u Godini vjere koje će se održati od 5. do 9. studenoga 2012.

Na tragu Apela s plenarnog zasjedanja HBK od 19. travnja 2012. i Izjave Stalnoga vijeća HBK o Prijedlogu zakona o Medicinski pomognutoj oplodnji od 11. svibnja 2012. biskupi su ponovno istaknuli kako se radi o Zakonu koji uređuje iznimno važno i osjetljivo područje te će svojim rješenjima bitno odrediti budućnost obitelji i naroda. Odlučeno je da se tiskaju prigodni materijali s najvažnijim informacijama o umjetnoj izvajateljskoj oplodnji koji će biti podijeljeni diljem Hrvatske. Biskupi su se osvrnuli na kršenje Ugovora između Svetе Stolice i Republike Hrvatske o suradnji na području odgoja i kulture

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

pokušajem reduciranja nastave vjeronauka samo na prva dva razreda u srednjim medicinskim školama te na druge negativne pojave kad je u pitanju upis djece na vjeronauk u školi. U vidu početka Godine vjere biskupi HBK će pozvati roditelje da tim odgovornije skrbe o vjerskom odgoju svoje djece te da ne dopuštaju povredu njihova roditeljskog prava na školovanje i odgoj djece u skladu s vlastitim uvjerenjem.

Biskupi su raspravljali i o pitanju statusa Vojnog ordinarijata u svjetlu nove Uredbe Vlade RH o ustroju Ministarstva obrane.

Biskup Ante Ivas izabran je za predsjednika Biskupske komisije HBK za liturgiju. Imenovani su i novi članovi u pojedina tijela HBK.

Na zasjedanju su biskupi informirani i o susretu zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića s patrijarhom Srpske pravoslavne Crkve gospodinom Irinejom, kojem su nazočili članovi Stalnoga vijeća HBK i članovi Svetoga arhijerejskog sinoda Srpske pravoslavne Crkve.

Tajništvo HBK

IZJAVA KOMISIJE HBK „IUSTITIA ET PAX“ O PROMICANJU JAVNOG INTERESA I ZAŠТИTI JAVNIH DOBARA

Zagreb, 6. lipnja 2012.

Sažetak: u ovo krizno doba, Komisija HBK Iustitia et pax želi izraziti zabrinutost za stanje u hrvatskom društvu, ali isto tako ukazati na pravo građana na suvremenu javnu upravu i na djelotvorni javni sektor gospodarstva. Komisija nastoji na taj način dati svoj skroman doprinos raspravi o zaštiti javnog interesa i općeg dobra, sa željom da državna i javna uprava budu na usluzi građanima te da potiču razvoj gospodarstva i zapošljavanje. Jer vrsno obrazovana i nezavisna javna uprava u stanju je postati stabilan i lojalni čimbenik demokratske države te pridonijeti da javni sektor izraste u kompetitivni dio gospodarstva i da tako postanu, svi zajedno, jamstvo složnijeg društva i pravednije države.

Nemile scene s otoka Brača i drugih krajeva gdje radnici ostaju bez posla potiču nas, laike i klerike ove Komisije, da se oglasimo o teškoćama o kojima smo se često suzdržavali govoriti. Skanjivali smo se, premda smo osjećali da su kod propadanja tvrtki i otpuštanja radnika u pitanju i pravda i mir. Jer nije se uvijek radilo o lošem upravljanju, nego i o volji da se obogati otpuštajući ljude i prodajući imetak tvrtki. Kad smo pak nastojali razumjeti radi li se o jednostranoj nepravdi, sudarali smo se s mukom institucija ili se gubili u halabuci medija.

U isto vrijeme znali smo za iskustva drugih koji radničkim zadružarstvom i socijalnim poduzetništvom spašavaju tvrtke i tako djelotvorno promiču dar i besplatnost kao mogući dio "stvarne" ekonomije (v. Caritas in Veritate, 34-39). Stanje naše Domovine danas nije dobro. Propadanje čitavih djelatnosti i stoljetnog znanja (tekstilne industrije, brodogradnje...)

i sve veća nezaposlenost, posebice mladim i obrazovanim, velika javna i privatna zaduženost, korupcija i trgovanje utjecajem i javnim pravima, neprilagođenost obrazovnog sustava potrebama vremena i tržišnoj utakmici, sve to pridonosi zdvojnosti koju nismo poznavali ni u najtežim vremenima borbe za obranu i oslobođanje Domovine. Tako je pravo na rad u velikoj mjeri ostalo mrtvo slovo na papiru, kao uostalom i obrazovanje za poduzetništvo. Ovoj sumornoj stvarnosti pridonosi, nakon svakih izbora, promjena više stotina kadrova državne uprave i javnih poduzeća, što uvelike paralizira zemlju tijekom više mjeseci prije i poslije izbora. Država kao da zastaje, a s njom trpe i prava građana i gospodarska djelatnost.

Takvo stanje nije međutim nemoguće promijeniti. Naša zemlja ima brojne prednosti i rijetka bogatstva, od kreativnih i vrijednih ljudi do jedinstvenih prirodnih dobara i dobre infrastrukturne opremljenosti, koji - i jedni i drugi i treći - predstavljaju usporedne i natjecateljske prednosti demokratske Hrvatske u Europi i u svijetu.

Stoga držimo da više ne smijemo šutjeti kad su u pitanju, konkretni ljudi i njihove obitelji, njihov trud i muka, ali i prirodna bogatstva naše zemlje, ukratko najveće vrijednosti našeg prostora i vremena. Ne možemo šutjeti posebice o dvama pitanjima koja tište hrvatsko društvo i uvjetuju mir danas, u našoj domovini, ali i pravednost sutra, za buduće naraštaje. Radi se naime, s jedne strane o javnom interesu - javnoj upravi i javnim poduzećima, s druge o hrvatskim javnim dobrima i prirodnim bogatstvima, obnovljivim i neobnovljivim.

1. Javni interes i opće dobro. Pluralna i demokratska Hrvatska naslijedila je od komunističkog režima velik i često neučinkovit javni sektor gospodarstva. Njegova privatizacija događala se nažalost u vrijeme kad su jedni branili i oslobođali Domovinu, a pojedini drugi prodavali i uništavali nekad "društvene", ustvari javne tvrtke, zadruge, banke ... Sve se to odvijalo u površnom uvjerenju da su privatizacija i "nevidljiva ruka tržišta" jedini kriteriji, a da je država a priori loš gospodarstvenik. Zaboravljaljalo se da u demokraciji država, lokalne zajednice i javne ustanove moraju štititi javni interes i promicati opće dobro, dok je gospodarska sfera u najvećoj mjeri zbir privatnih interesa. Popuštaljalo se naime neoliberalnom zahtjevu da osnovna uloga države postane - služenje gospodarstvu. Zaboravljaljalo se da država mora osiguravati i javni interes i osnovnu pravednost, tj. solidarnost i jednakost građana - posebice na području obrazovanja i zdravstva - ali i arbitrirati između privatnih interesa.

Zanemarivalo se isto tako dužnost države da osigura vrsnu javnu, posebice državnu, i njezinu neovisnost od izvršne vlasti, tj. Vlade i od političkih promjena. Ukratko, umjesto da se državi priskrbije najbolji, obrazovani kadrovi i tako ostvari načelo meritokracije - vodstva sposobnih, nastavilo se stopama prethodnog režima i partitokracije, tj. stranački podobnih službenika. Nije se razumjevalo da su samo vrsni i obrazovani voditelji javne uprave u stanju dobro upravljati - na korist građana - i reformirati javni sektor, ali isto tako zamijeniti brojne manje obrazovane te ostvariti značajne uštede za javne proračune i poduzeća. Nije se vodilo računa ni o potrebi jedinstva državne uprave, već se dopustilo rastakanje ministarstava pod firmom "nezavisnih regulatornih agencija" (kojih je danas u Hrvatskoj više od 60!), a što je sakatilo državu, ali i množilo "fotelje". Zanemarivalo se isto tako dužnost demokratske države da osigura osobnu odgovornost ministara: jer pomoćnici ministara, s jedne strane, tek uče ono što moraju raditi, a s druge politiziraju državnu upravu koja treba biti politički nepristrana.

S druge strane, kod nas nažalost nije dovoljno poznato da u mnogim europskim demokracijama postoji javni sektor na područjima ne samo uslužnih, nego i proizvodnih djelatnosti, a koji se uspješno nosi s konkurencijom privatnog sektora, dok istovremeno osigurava javne, vitalne interese nacije te tako snaži društvenu međuvisnost i koheziju. Javni sektor je prisutan ne samo na području transporta i zbrinjavanju otpada, energetike

i komunikacija, nego i vodoopskrbe i odvodnje, ali posebice tzv. "prirodnih monopola", tj. mrežnih sustava od nacionalne važnosti i protežnosti. Ovamo spadaju ceste i autoceste, naftovodi i plinovodi, željeznice i prijenosna električna mreža... koji su vitalni za svako gospodarstvo, za sva nova ulaganja, ali i za smanjivanje socijalnih nejednakosti. Što bi od ovoga svega moralo, a što ne ostati u javnom sektoru u Hrvatskoj, o tome bi trebalo odlučiti po načelu supsidijarnosti, koje je danas vladajuće u podjeli nadležnosti između Europske unije i država članica, a koje je niklo u krilu Katoličke crkve i njezinog socijalnog nauka prije više od 80 godina (enciklika Quadragesimo anno, 186).

Sva bi ova pitanja i kod nas trebala biti predmetom javnih rasprava. Naša se Komisija kani ovom prilikom osvrnuti na vođenje javnog sektora, državne uprave i javnih poduzeća. Političari naime imaju pravo kad ističu da zbog lošeg upravljanja trpe i građani i ta poduzeća, odnosno njihova društvena i gospodarska funkcija. Postoje međutim iskustva drugih i sve ukazuje da je javni menadžment poseban zanat, dapače poziv te da se za nj, kao i za svaki drugi, treba unaprijed obrazovati. On je poseban posao s jedne strane zbog raznovrsnosti područja tj. materije javne uprave, jer se radi o velikom broju područja, koja nisu samo pravna, ili samo ekomska, ili samo financijska... nego i socijalna i "okolišna" i međunarodna i urbana i ruralna i industrijska i uslužna... a, s druge strane, radi cilja, koji je poseban, jer se radi o služenju javnom interesu po načelima općeg dobra. A javni interes nije tek zbir privatnih interesa, nego više od toga i kvantitativno i kvalitativno. Privatni je pak interes usmjeren prvenstveno na profit, danas sve razuzdaniji i bezobzirniji profit. Zato znanje i metode upravljanja privatnim poslovima nisu ni primjereni, a ni primjenjivi u javnim poslovima.

Građani međutim imaju pravo na izvrsne, štoviše najbolje upravljače javnom upravom i javnim poduzećima, jer ti upravljači imaju utjecaja na slobode građana, njihova prava i imetak... A da bi se dobilo takve, izvrsne "kapetane" javnog sektora, potrebno je najprije odabratih kroz stroge i zahtjevne natječaje, a potom ih višestruko obrazovati - pravno i ekonomski, financijski i socijalno, "europski" i "okolišno"... za svu raznovrsnost javnih djelatnosti. Tako obrazovanima, karijernim javnim menadžerima moguće je prepustiti vođenje upravnih jedinica i javnih poduzeća, pa i upravnih sudova i tako zaštititi javno upravljanje od stranačkih interesa izvršne vlasti. Jer takvi, politički neutralni - a svakoj legitimnoj izvršnoj vlasti lojalni - profesionalni

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

javni službenici mogu biti jamstvo za zakonitost i stalnost rada, te za pravedno i učinkovito služenja javne uprave građanima, Vladi i državi.

2. Hrvatska prirodna dobra danas su ugrožena, kako zbog nemara vlasti, tako i zbog neoliberalnih pritisaka u pravcu njihova trošenja, uništavanja i prisvajanja. Ona su, uz "prirodne monopole", javna poduzeća i javne medije nažalost ono jedino što još ostaje u javnom vlasništvu i što je kakvo-tako jamstvo za održivi razvoj Hrvatske, jer prostor i šume, vode i more, zemlja i hrana, blagoslov su ove zemlje i njezina jedina snaga pred izazovima budućnosti.

Sva su ta, još preostala prirodna dobra i infrastrukture, nakon propadanja najvećeg dijela proizvodnih djelatnosti, hrvatska usporedna i natjecateljska prednost, važnosti koje treba biti svjestan svaki saziv Sabora i svaka legitimna Vlada. Jer, čime će sutra hrvatske Vlade vladati na korist građana, a javna uprava upravljati, ako se nastavi s rasprodajom tih dobara kad je već i telekomunikacijski i finansijski i energetski sektor u najvećoj mjeri izručen kapitalu bez korijena i domovine? Ova rijetka preostala dobra su hrvatska prednost, ali prednost koje su svjesniji drugi, nego mi sami, drugi koji danas u svijetu unajmljuju ili kupuju milijune hektara zemlje i ogromne količine vode, infrastrukture i mrežne sustave, ali i otoke i obale mora, jer sve više ljudi želi živjeti u ugodnijim podnebljima.

Zato od Hrvatskog sabora i Vlade građani imaju pravo očekivati da prestanu nuditi na prodaju, ili u koncesije ona dobra i "prirodne monopole", pa i tvrtke, kojima Hrvati mogu sami upravljati - bolje nego danas, dapače izvrsno, ako se to hoće - i od kojih može imati koristi Hrvatska današnjeg i budućih pokoljenja. Zato je isto tako razborito očekivati da se Hrvatska, država potpisnica ugovora s Europskim unijom, što prije uključi u promicanje europskih vrijednosti dostojanstva osobe i ljudskog rada kao osnove tog dostojanstva; u povratak primata politike kao "mjesta" i načina prakticiranja demokracije i građanskih sloboda; u obuzdavanje finansijskog kapitala - oporezivanjem finansijskih transakcija i vraćanjem financija u ulogu servisa gospodarstva i javnih zajednica; u borbu protiv klimatskih promjena; u održivu energetsku politiku EU; u izbor migracijske politike EU kao osnove ne asimilacije, nego građanske i kulturne integracije; te, navlastito, u zaštitu obitelji kao osnove društva i dostojanstva života od njegova nastanka začećem do njegova prirodnog završetka.

U zaključku, pozivamo hrvatske javne institucije, od Sabora i Vlade do znanstvenih ustanova i sveučilišta, građanskih i vjerskih udruga te sindikata i stranaka da o pitanjima javne odgovornosti omoguće javnu raspravu i - kad god je opravданo - izjašnjavanje građana referendumom. Radi se, naime, o očuvanju osnovnih funkcija demokratske države i njezine kohezijske društovne uloge. Radi se isto tako o trajnim dobrima koje ovaj naraštaj nema pravo rastochiti, uništiti ili rasprodati.

Mons. dr. Vlado Košić
predsjednik Komisije HBK "Iustitia et pax"

PRIOPĆENJE O OSTAVCI BISKUPA IVANA MILOVANA

Papa Benedikt XVI. prihvatio je ostavku mons. Ivana Milovana od službe pastoralnog upravljanja Porečkom i Pulskom biskupijom, u skladu s odredbom kanona 401 § 2 Zakonika kanonskoga prava, objavio je danas, 14. lipnja, otpravnik poslova Apostolske nuncijature u Republici Hrvatskoj mons. Mauro Lalli.

Istovremeno nasljeđuje ga mons. Dražen Kutleša, dosadašnji biskup koadjutor istoimene biskupije.

Zagreb, 14. lipnja 2012.

Zvonimir Ancić,
pročelnik Tiskovnog ured HBK

U VATIKANU NOVO TIJELO: 'PREDVORJE NARODA'

Donosimo kratki izvadak iz Zapisnika Vijeća HBK za kulturu i crkvena kulturna dobra sa sjednice koja je održana 21. siječnja 2012. u prostorijama HBK. Na dnevnom redu zasjedanja Vijeća bila i točka o novom tijelu pri Papinskom Vijeću za kulturu u Vatikanu koje nosi naslov 'Predvorje naroda'. Evo izvata iz Zapisnika kojega je vodio mons. Luka Marijanović:

'Nakon kratkog osvrta na zadnje zasjedanje, prešlo se na glavnu točku dnevnoga reda o novom tijelu pri Vijeću za kulturu u Vatikanu koje nosi naslov 'Predvorje naroda'. O nastanku i ideji ovoga tijela izvjestio je mons. Puljić. Naime, u dvorani 'Clementina' gdje je 21. prosinca 2009. Kard. Sodano izrekao dobre želje i božićne čestite, Papa Benedikt XVI. je uzvratio zahvalom za suradnju i pomoć koju mu pružaju u vršenju Petrove službe. Uz osrvt na ključne događaje tijekom godine Papa se posebice prisjetio svoga pohoda Češkoj (26.-29. rujna 2009.) za koju su mu rekli kako je to zemlja u kojoj su 'većina agnostiци i ateisti', a kršćani čine manjinu. Onda je dodao kako 'smatra vrlo važnim da i osobe koje se smatraju agnosticima i ateistima moraju vjernicima biti na srcu i u mislima...'.

'Dolaze mi na pamet Isusove riječi kada u Hramu citira Izajiju proroka pa veli, nije li pisano: dom će se moj zvati Dom molitve za sve narode' (Mk 11, 17). Mislio je na takozvano 'Predvorje naroda' koje je predviđalo slobodan prostor za pogane koji su se htjeli moliti Bogu, a nisu mogli sudjelovati na bogoslužju dok se ono odvijalo u središtu Hrama. Osiguranjem toga molitvenog prostora za sve narode mislilo se na one koji poznaju Boga 'iz daleka'; koji nisu zadovoljni sa svojim 'bogovima, mitovima i obredima', pa žele susresti 'Čisto i Veliko božanstvo koje i dalje za njih ostaje 'Nepoznat bog' o kojem je Pavao na Areopagu govorio (Dj 17, 23). Smatram kako bi i Crkva danas morala otvoriti neku vrstu 'Predvorja naroda' gdje bi se ljudi nekako mogli 'povezati s Bogom', a da ga i ne poznaju; i prije nego nađu pristup njegovu otajstvu.'

a. Živi li samo još kod nevjernika strast za božanstvom?!

G. Bufalino je napisao je nešto što zvuči kao paradoks da samo 'još kod nevjernika živi strast za božanstvom' (Malpensante, 1987). Možda je upravo pomanjkanje vjerskoga žara, te širenje indifferentizma u Europi bilo povodom Benediktu XVI. da pokrene dvije vrlo interesantne inicijative: Ustanovljenje Papinskoga vijeća za promicanje nove evangelizacije (21. rujna 2010.), te inicijativa o 'Predvorju naroda' koju je najavio u svom božićnom govoru 2009., a oživotvorio njegov ministar za kulturu kard. Ravasi nastupom na Sveučilištu u Bologni 12. veljače 2011., te nastupom

u Parizu 24. i 25. ožujka 2011. Kad je, naime papa Ivan Pavao II. ustanovio Vijeće za kulturu (25. ožujka 1993.) odredio je neka ono 'unapređuje susret između spasenjske poruke Evandželja i kulture našeg vremena koja je često prožete nevjeronom i religioznom ravnodušnošću'. A cilj i smisao je da se te kulture otvaraju kršćanskoj vjeri koja je 'stvarala kulturu i bila nadahnute u znanosti, umjetnosti i književnosti'.

O ideji, nastanku, odjecima i kritičnim stavovima u pogledu inicijative 'Predvorja naroda' kako među ateistima i gnosticima, tako i među vjernicima opširno su izvjestili članovi Vijeća (L. Marijanović, E. Marin, D. Gašparović, D. Bobovec). Isticalo se kako će se istinski susret vjernika i nevjernika dogoditi samo kada se 'ostavi po strani kruta apologetika, površnost i nezainteresiranost (indiferentnost) koje pokapaju urođenu čežnju čovjeka za Bogom'.

b. 'Predvorju naroda' nije za 'jalove dispute' vjernika i nevjernika

Papa smatra kako se 'novi tražitelji Boga' žele moliti i klanjati mu se kao još 'Nepoznatome'. Zbog toga i traži neka se stvaraju prostori koji će omogućiti onima koji ga traže da mu se približe barem kao 'nekomu Nepoznatome'. Papa međutim ne želi da se prave neke 'jalove dispute', okrugli stolovi ili forumi filozofske ili akademske naravi. On je mišljenja kako se ti 'novi tražitelji Boga' žele moliti i klanjati mu se kao još 'Nepoznatome'. Na nama je u duhu Ratzingerovoga prijedloga o 'Predvorju naroda' ponuditi im Krista kao najdublju čežnju njihovoga bića.

Predsjednik Papinskoga vijeća za kulturu, kard. Gianfranco Ravasi je izjavio na bolonjskome veleučilištu da je novo tijelo 'Predvorje naroda' osnovano radi poticanja dijaloga između vjernika i nevjernika. 'Želja mi je, rekao je, da se raspravlja o temeljnim pitanjima, o antropologiji, o dobru i zлу, o životu i nakon života, o ljubavi i boli, o smislu zla, o pitanjima koja su u srži ljudskoga iskustva'. A na susretu i raspravama u Parizu (24. I 25. ožujka 2011.) u razgovoru s novinarima ustvrdio je da je 'cilj zahtjevnog i privlačnog projekta 'Predvorje naroda' porušiti razdjelne zidove između vjernika i nevjernika'. Nakon Bolonje i Pariza slični susreti su održani u Bukureštu, Firenzi, Rimu i Tirani...'

ZADARSKA NADBISKUPIJA

NADBISKUPOVA HOMILIJA NA SVETKOVINU DUHOVA

Katedrala, 27. svibnja 2012.

1. Današnja svetkovina Duha Svetoga i podjeljivanje svete Potvrde uklapa se ili bolje reći umrežuje se u dva povjesna događaja. Jedan je vezan uz povijest ove trobrodne romaničke katedrale, još tamo od 4./5. stoljeća kada je bila posvećena svetom Petru. A onda od 9. stoljeća kada je biskup Donat dobio pepeo srijemske mučenice Stošije, katedrala je dobila njezino ime. Kameni sarkofag, u kojem se čuvaju njezini ostatci, smješten je u sjevernoj apsidi. Znamo da su grad i katedrala teško stradali za vrijeme IV. križarske vojne 1202. godine, pa je obnova trajala čitavo 13. stoljeće. Katedralu je konačno nakon obnove posvetio nadbiskup Lovro Periandar na današnji dan, 27. svibnja 1285. Danas je dakle 'dan posvete' ove Božje kuće. Na današnji dan pomazani su njezini zidovi svetim krizmanim uljem, a oltar posvećen za prinos euharistijske žrtve Gospodnje. I kao što se svatko od nas spominje svoga rođendana, prve pričesti, mature, vjenčanja ili kojega drugog značajnoga datuma, tako i ova katedrala ima svoj dan posvete kojega upravo danas obilježavamo. Vi ćete zbog toga lako upamtiti ovaj dan. Bit ćete, naime, pomazani svetim uljem krizme na isti dan kada je bio posvećen i ovaj Božji hram. Dakle, 27. svibnja ulazi u spomenar vaših važnih i dragih datuma.

Drugi povjesni događaj vodi nas na same početke Crkve. Njega je opisao Luka u Djelima Apostolskim i Ivan u svom kratkom izvješću u današnjem evanđelju. Zbog toga 50 dana nakon Uskrsnuća obilježavamo taj važni povjesni događaj spasenja, posvećen Duhu Svetome. Eevangelist Ivan opisuje ga s jednom gestom i jednom odredbom. Gestu se zbiva prvoga dana u tjednu kada Isus dolazi u dvoranu gdje pozdravlja uplašene učenike riječima: 'Mir vama. Primitate Duha Svetoga'. A onda im izriče nalog i odredbu poslanja: 'Kao što je mene poslao Otac, tako i ja šaljem vas' (Iv 20,21).

2. Događaj koji Ivan opisuje u evanđelju ponavlja se danas i u ovoj našoj prвostolnici. I vi ćete dragi krizmanici biti pomazani uljem svete krizme, te dobiti nalog koji su primili apostoli: 'Kao što je mene poslao Otac, tako i ja šaljem vas' (Iv 20,21). I normalno da se poput Petrovih slušatelja pitate:

Gospodine, što nam je činiti? Što vi sada konkretno možete uraditi u svojoj okolini, obitelji, školi? - Prije par godina sudjelovao sam u Zagrebu na promociji knjige izazvnoga naslova: "Redovnici, jeste li sretni?" Krizmanič, kako bi ti danas odgovorio na ovo pitanje? Jesi li danas sretan? Znaš li gdje su pravi izvori tvoje sreće?

- Pitanje vrijedi i za vas, dragi roditelji. Kako biste vi odgovorili na ovo jednostavno, ali važno pitanje? Gdje su vama izvori sreće o kojoj pričate svojoj djeci? Što oni upijaju iz vaše duše i vašeg srca? Kakav im primjer međusobne ljubavi, strpljenja, pažnje, dobrote i požrtvovnosti nudite? Na što ih potičete i upozoravate? Za što ih odgajate? Od čega ih čuvate? Kakve im tiskovine kupujete, videokasete pozajmljujete i literaturu nabavljate? Reci mi s kim se družiš, gdje zalažiš, što gledaš i čitaš, pa ču ti reći kakav si, veli narodna mudrost.

- Kumovi, isto pitanje vrijedi i za vas. Vi ste danas svjedoci pred ovom župnom zajednicom njihovi "žiranti" i njihova podrška. Oni su vas izabrali skupa sa svojim roditeljima te na taj način pokazali da imaju povjerenja u vas. S pravom očekuju da ih volite, pratite, ukoravate i upućujete na pravi put spasenja. Nemojte ih ostaviti same i nemojte ih razočarati svojim ponašanjem. Potičite ih na dobro i vodite ih "stazama pravim". Vodite ih na "vrutke životne" gdje će Gospodin okrijepiti duše njihove i ne umarajte se napominjati kako "oko Gospodnje bdije nad onima koji se njega boje" (Ps 33, 19).

3. Dragi mladi krizmanici! Vama bih na kraju htio priopćiti jednu lijepu vijest iz evanđelja: Isus vas voli. On je vaš prijatelj koji na vas računa i moli za vas. Odvažite se prebjeci na njegovu stranu i bit ćete sretni. Kao dokaz svoje osobite ljubavi on vam danas šalje Duha Svetoga s obiljem svojih darova: mudrosti, razuma, savjeta, jakosti, znanja, pobožnosti i straha Božjega. Smijem li vas sada nešto upitat? Ne iz vjerouačnog znanja, nego iz života: Volite vi Isusa? Jeste li spremni slušati njegove riječi i njegova upozorenja? Ako je suditi prema raspoloženju koje vlada medju vama na ovoj krizmi, onda se čini vaš je odgovor pozitivan.

Kako ne voljeti Krista kad je on jedina prava sigurnost u vašem mladenačkom hodu i uzrastu. On je vaša prava budućnost. I, najljepši dar koji mu možete prinijeti na oltar jest vaša ljubav, vaše srce, vaša budućnost. Stoga, kad vas muče problemi i zapunjeno stojite pred tajnom života, upravite svoj pogled prema njemu. On želi progovoriti vašem razumu i srcu, vašoj slobodi i savjesti. Otvorite mu se. Osluškujte njegove nagovore. Povjerite mu se i pitajte ga. Budite vjerni kućnim običajima i našoj vjerničkoj praksi koja se prepoznaće u onom ninskому geslu iz 1979.: 'Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom misu slavi'. Budite ponosni

na svoje katoličke i hrvatske korijene. Družite se s Isusom, jer on je jedini otkupitelj čovjeka. Nema pod nebom drugog imena dana ljudima po kojem se možemo spasiti, osim imena Isusa Krista (Dj 4,12). On ima odgovore i za vaše probleme. On vam nudi značenje i smisao postojanja. On nosi ključeve povijesti. Njegova su vremena i vjekovi. Amen.

† Želimir Puljić,
nadbiskup zadarski

NADBISKUPOV GOVOR NA SUSRETU CRKVENIH POKRETA

Katedrala sv. Stošije, Duhovski ponedjeljak, 28. svibnja 2012.

Ususret Godini vjere (2012. -listopad- 2013.)

I. Papino pismo i upute Kongregacije

1. Apostolskim pismom 'Porta fidei' papa Benedikt XVI. je odlučio proglašiti Godinu vjere koja će započeti 11. listopada 2012., na pedesetu obljetnicu otvorenja Drugog vatikanskog koncila. Istoga dana obilježit će se i dvadeseta obljetnica objavljivanja Katekizma Katoličke Crkve. Godina vjere završit će na svetkovinu Krista Kralja, 24. studenog 2013. Bit će to dobra prilika da crkvena zajednica razmišlja i ponovno otkriva značenje i svjetlo vjere, te da je još više 'oživi, pročisti, potvrdi i ispovijeda' (Pavao VI, 1967.). Sol, naime, ne smije postati bljutava, a svjetlo skriveno (Mt 5, 13-16). Pitanje iz Isusovoga vremena 'što nam je činiti da bismo radili djela Božja?' (Iv 6, 28), aktualno je i danas. Papa se nada i želi da Godina bude dobra prigoda za 'intenzivnije slavljenje vjere u liturgiji, na osobit način u euharistiji, koja je 'vrhunac kojemu teži djelovanje Crkve i ujedno vrelo iz kojega struji sva njezina snaga' (br. 9). On istodobno želi da ljudi iznova 'otkrivaju sadržaj vjere koju ispovijedaju i slave'. I napominje kako 'nije slučajno što su u prvim stoljećima kršćani morali napamet učiti Vjerovanje'. A Katekizam Katoličke Crkve, u kojem sabrana i obrazložena naša vjera, jedan je od najvažnijih plovoda Drugoga vatikanskog koncila (br. 11). Papa je stoga zadužio Kongregaciju za nauk vjere da izradi smjernice kako bi se to razdoblje 'proživjelo djelotvornije u službi vjerovanja i evangelizacije' (br. 12).

Evo smjernica koje su predviđene na četiri razine: Za Opću Crkvu i biskupske konferencije, te za biskupiju i župe.

a. Što se tiče razine opće Crkve i biskupskih konferencija Kongregacija predlaže 'svečani početak Godine vjere', potiče hodočašća u Rim, Svetu zemlju i u marijanska svetišta, organiziranje simpozija o Drugom vatikanskom saboru, osjetljivost za homilije, kateheze i govore Svetog Oca, te predlaže neka se završi svečano Godina na svetkovinu Krista Kralja 2013. Na razini biskupskih konferencija predlaže se tiskanje dokumenata Sabora, Katekizma, Kompendija (ako ih nema); promicanje televizijskih i radijskih emisija, filmova i publikacija posvećenih temi vjere; svjedočenje i prenošenje vjere; nagovori i razmatranja o poslanju biskupâ kao učitelja i 'glasnika vjere'. Budući da su sveci i blaženici pravi svjedoci vjere, bit će potrebno poraditi na njihovom boljem upoznavanju, posebice domaćih svetaca. Tiskati brošure i listiće apologetskog karaktera s odgovorima na teška pitanja s kojima se vjernici susreću.

b. Na biskupijskoj razini uz svečano otvorenje i zaključenje Godine vjere u katedralama, predlaže se organizirati studijski dan posvećen Katekizmu Katoličke Crkve, zatim katehetske susrete za mlade i one koji traže smisao života. Trajnu formaciju klera usredotočiti na dokumente Drugog vatikanskog koncila i Katekizam Katoličke Crkve. Za akademski svijet i svijet kulture dati prigodu

ZADARSKA NADBISKUPIJA

za kreativni dijalog između vjere i razuma, vjere i znanosti. Godina vjere dobra je prigoda za intenzivna slavlja vjere u liturgiji, osobitu u euharistiji. Katehisti neka predvode skupine vjernika u čitanju dokumenata s ciljem da se stvore male zajednice vjere i svjedočenja za Isusa. Promicati pučke misije i druge inicijative na apostolat. Kontemplativne zajednice pozvati na molitvu za obnovu vjere u Božjem narodu i za novi polet u njezinu prenošenju mladim naraštajima. Crkvena društva i pokreti će u suradnji s mjesnim pastirima pridonijeti da Godina vjere naiđe na što širi odjek, te kreativno i velikodušno tražiti prikladne načine kako pružati svoje svjedočanstvo vjere u služenju Crkvi. Svi su vjernici pozvani živjeti dar vjere i prenositi vlastito iskustvo onima s kojima žive i rade. (Sažetak rasprave na Svećeničkom vijeću, 23. Svibnja 2012.)

II. Milosti koja nam stižu s Koncila

2. Analizirajući povijesni kontekst u kojem Crkva Zadarske nadbiskupije živi i djeluje mogli bismo reći kako je ono osobito po promjenama koje su se zbile na kulturnom, društvenom i političkom polju, kao i na onom crkvenom. Dovoljno se prisjetiti zadnjih pedeset godina XX. stoljeća: II. Svjetski rat i poraće, podizanje Berlinskoga zida, održavanje II. Vatikanskog sabora, izbor Karola Wojtyle za Petrova nasljednika, pad komunizma, Domovinski rat i nezavisnost zemlje.. itd. To su doista velike i epohalne promjene poput onih koje se nastale nakon Tridentinske reforme ili pak nakon Francuskog ili Listopadskog veleprevrata. Nemam namjeru činiti povijesnu analizu spomenutih događaja. Iako bi nekima od njih bilo potrebito pristupiti ne samo dokumentima arhiva i povijesti, nego i očima vjere, srca i nadnaravi. Kao napr. događaju urušavanja Berlinskoga zida. Tom vanrednom povijesnom događaju valja pristupiti ne samo povijesno, politički i ideološki, nego i milosno. Zato sam i stavio podnaslov ovom dijelu predavanja: „Milosti koja nam stižu s Koncila“. Još ih nismo u potpunosti shvatili, ni dokučili. A tamo je vjerojatno iscrtana projektna dokumentacija i izgrađene skele za demontažu toga 'zida srama u srcu kršćanske Europe'. Tamo su ispisana četiri velika dokumenta koji su imali ili bi trebali imati odjeka u nama, župi, biskupiji i narodu.

a. Prvi i temeljni dokument govori o liturgiji koja je 'culmen et fons' (SC 10), vrhunac i izvor života, pa zato zahvalno velimo da živimo u Crkvi koja slavi. Središnji pak događaj jest nedjeljno liturgijsko slavlje koje se odvija na narodnom jeziku. Mi smo kao narod u tomu bili privilegirani jer smo

stoljećima 'glagoljali' po našim župama što drugi narodi nisu mogli. (Bila su samo tri 'sveta jezika' na kojima je bilo dopušteno slaviti misu: latinski, grčki i hebrejski). Crkva, dakle, slavi euharistiju po izričitoj želji i odredbi Isusa Krista: "Ovo činite meni na spomen!" Apostolski spisi govore kako je prva zajednica to vjerno činila: "Bili su postojani u apostolskom nauku, lomljenju kruha i u molitvama" (Dj 2, 42). I to se ponavlja, evo, puna dva tisućljeća.

Crkva ljubomorno čuva sve blagoslovne geste s Posljednje večere, te okuplja zajednicu oko stola Gospodnjeg, gdje pjeva i moli, sluša i razmatra o velikoj Tajni vjere koja izgrađuje Crkvu.

b. Uz prijevod liturgije na narodne jezike Drugi Vatikanski Sabor je 'otvorio škrinju Riječi Božje' te na taj način očitovao kako Crkva 'pobožno sluša Božju Riječ' ('religiouse audiens', DV 1). A to znači daje Bogu prvenstvo. I pri tomu sluša braću i vapaje svijeta kako bi se posijalo Božju Riječ. Ovo je poticaj osobito navjestiteljima evanđelja da se češće zaustave nad svetim tekstovima, proučavaju ih i razmatraju nad njima, posebice nad onima koje nudi sveta liturgija u misama i čitanja u Božanskom Časoslovu. Ne možemo, naime, hraniti druge ako sami nismo upoznali ono čime se hranimo.

c. Treća stvar koju smo naslijedili od Vatikanskog Sabora jest slika Crkve kao zajednice Božjeg naroda koja se okuplja i sabire ('Plebs adunata', LG 4). Ovom slikom 'zajednice Božjeg naroda' istaknuto je ono što je zajedničko svakom vjerniku a utemeljeno je na dostojanstvu krštenja po kojem smo primili dostojanstvo Božje djece. Ne našom zaslugom, nego Božjom milošću. Istina, riječ 'narod Božji' imala je u svom tumačenju i poimanju određenih poteškoća koje su povezivali s pojmom 'demokratizma' pa se riječ 'narod' često uzimalo kao 'antiinstitucionalni' pojam, a zaboravljalo se pridjev 'Božji'. Crkva je, dakle, Božji narod koji se ne suprotstavlja nekoj instituciji ili 'eliti'. To je 'sveti narod' koji se okuplja i sabire duhovnim pozivom oko svetih stvari i svetih ljudi. Tu se očituje 'harmonična katolička simfonija' pa se veli da je Crkva 'communio sanctorum', zajedništvo svetih kao povijesna ikona Trojstvenog zajedništva. Zahvaljujući upravo promociji Crkve kao Božjeg naroda, čije se zajedništvo nadahnjuje i hrani na životu Presv. Trojstva, na katoličkom postokoncilskom horizontu pojavljuju se nova iskustva koja valja pozdraviti i njegovati: sve više je trajnih đakona, kateheta, liturgijskih pomoćnika (čitača i akolita), volontera i caritasovih djelatnika, članova raznih crkvenih društava i pokreta, ekonomskih

i pastoralnih vijeća i drugih biskupijskih tijela i animatora. Možda je vjernički malo zanemareno područje socijale i politike. No, neizbjegno je uključivanje laika u formacijske procese odgoja i oblikovanja savjesti kako bi mogli dati svoj obol i doprinos u službi poslanja Crkve u svijetu.

d. Stigli smo do četvrtog velikog dokumenta u kojem Crkvi otkriva čovjeku uzvišenost njegova poziva (GS 22). To je pastoralna konstitucija o 'Crkvi u suvremenom svijetu'. Ovaj je dokument najčitaniji i najrazumljiviji. Opisivan je riječima 'antropološkog optimizma' zbog entuzijazma kojim je bio dočekan. Radost i nada (GS) je zaista donijela nešto novo i olakšavajuće, a u središte njezinog promatranja je svijet i čovjek. Iako joj prebacuju 'duh naivnosti', konstitucija ima nemjerljivu vrijednost, jer potiče na kritički susret s modernim mentalitetom, te na cjelovito gledanje kako na svijet tako i na čovjeka. Posebice u svjetlu odnosa prema 'novom Čovjeku koji je umro i uskrsnuo' za ljudi. U tom kontekstu čini se kako je rečenica iz 22. broja (koja je uvrštena na prijedlog tada mladog biskupa iz Krakowa, Karola Wojtyle) postala 'nosivom gredom četvrtog koncilskog dokumenta: 'misterij čovjeka postaje jasan jedino u otajstvu Utjelovljene Riječi'. Ova ostavština Koncila postala je posebice važnom u ovo naše vrijeme kada antropološka pitanja dobivaju dramatične tonove zbog novih biotehnologija. No, Crkva se mora uključiti u diskusiju i poznavati 'jezik' svojih suvremenika kako bi bila kadra čitati abecedu suvremenog života, te izreći riječi kršćanske vjere.

III. Crkva je Božji otajstveni dar među ljudima

3. Crkva zato nije puka skupina ljudi, društvo ili sindikalna udruga što se bori za svoje ciljeve. Ona je živi organizam komu je glava Krist, a Duh Sveti život i duša. Ona je božanska i ljudska stvarnost, rođena u krvi na križu, te nastavlja živjeti u vremenu i prostoru, kao «produljeno Isusovo utjelovljenje» među ljudima. Na Duhove je počela rasti i osvajati svijet. I razvija se, evo, kroz stoljeća sve do naših dana. To se otajstvo jedino vjerom može shvatiti i objaviti. Zato navjestitelji toga otajstva nisu ni znanstvenici, ni filozofi, nego svjedoci što ih Isus izabire i šalje. Kad bi otajstvo Crkve bilo moguće «znanstveno i razumski» prikazati, Crkva bi postala samo «vjerskom, društvenom ili političkom organizacijom», a izgubila bi otajstvenu stvarnost što je u njezinoj biti. Crkva nije proizvod povijesnog slučaja, nego izvorni Božji naum, Isusova zaručnica (Ef 5, 22-23), Tijelo Kristovo (Ef 1, 22; 4, 15-16), Božje zdanje komu je zaglavni kamen Krist,

a u njezinim su temeljima ugrađeni apostoli i proroci (Ef 1, 20-21). Duljina pak i širina, visina i dubina tog otajstva može se obuhvatiti jedino mjerom vjere (Ef 1, 17-18). Crkva, dakle, kao Božji naum nadilazi zemaljske zajednice i u njima se povijesno ostvaruje. Stoga Crkvu nije moguće svesti «na čistu povijesnu stvarnost».

Crkvu nije moguće svesti «na čistu povijesnu stvarnost».

Izgubila bi se time veličina Božanskog otajstva, a nju bi se stavilo u službu nekih «koji postaju gospodarima njihove vjere» (2 Kor 1, 24). Nije dobro ni povijesnu zajednicu poistovjećivati s otajstvom Crkve jer bi se zajednica, prepuštena sama sebi, pretvorila u čisto ljudsku skupinu.

Crkva je na Drugom vatikanskom saboru, opisana kao "sjeme Božjeg kraljevstva", "otajstvo spasenja" koje je Bog odvijeka predvidio (LG 5), a hrani se "kruhom koji je s neba sišao" (Iv 6, 50). Euharistija, dakle, koja stvara Crkvu, izvor je milosti za pojedince i za čitavu zajednicu. Ona je njezino "središte i vrhunac života" (CD 30). Apostoli su to shvatili pa su "svaki dan jednodušno i postoјano hrlili u hram, lomili kruh, te hvalili Boga i uživali naklonost svega naroda" (Dj 2, 46-47). U tom vidu vrlo je važna župna zajednica. Preko nje se čovjek utjelovljuje u tijelo Crkve. Čovjek, naime, ne može biti beskućnikom. Potrebno mu je grijezdo za dušu i za tijelo, za njega i za obitelj. Potreban mu je vjerski dom, domaća vjernička obitelj. Župa tako postaje mjestom zajedništva, njegovim utočištem i uporištem. A vjernik u svojoj župi osjeća potrebu suodgovornosti, podupire zajedničke aktivnosti i rado sudjeluje u njezinu životu. Brani i zastupa čast i ugled svoje župe. Nije pasivni pripadnik, nego aktivni i odgovorni djelatnik koji ne ostaje ravnodušnim kad se radi o njezinu dobru. Znamo da je činjenično stanje drugačije. Ali, to je ideal prema kojemu treba težiti.

4. Gledom pak na razinu vjere i župne svijesti sociolozi razlikuju četiri kategorije župljana: To su oni svjesni, uvjereni i apostolski raspoloženi katolici, zatim prosječni župljani koji se sa župom poistovjećuju, ali se previše ne zauzimaju; onda su «blagdanski župljani» koji su slabo povezani sa župom budući se pojavljuju samo povremeno, te na koncu «udaljeni», rubni kršćani koji nemaju ni župne, ni crkvene svijesti. Iako je crkvena mudrost ustanovila župu kako bi bila prikladnim sredstvom spasenja, župna je svijest nježna biljka i osjetljiva na nepovoljnu klimu. Sporo raste i lako vene.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Stoga joj treba posvetiti posebnu i ustrajnu njegu. Kako sa strane župnika i drugih pastoralnih djelatnika, tako i sa strane svih župljana, kako bi bilo što manje «rubnih» i «povremenih», a više aktivnih i zauzetih župljana.

Tko to zapravo ljudi sabrane iz više mjesta, različite dobi, zanimanja i naobrazbe, ujedinjuje u jedno Tijelo? To je Duh Sveti koji ih po euharistiji sabire oko Krista uskrsnuloga. Svi oni, okupljeni oko stola Gospodnjeg, prepoznaju se kao braća i sestre koji imaju zajedničkog Oca. "Ta jedan je Otac vaš, onaj na nebesima.. a vi ste svi braća" (usp. Mt 23, 8-9). To je zajedništvo bilo prepoznatljivo po tomu što su bili "jedno srce i jedna duša", i "sve im je bilo zajedničko". A euharistija stvara takvo zajedništvo u župi i Crkvi.

U sklopu ovoga razmišljanja o euharistiji koja čini zajedništvo Crkve i stvara zajedništvo župe, valja nam, međutim, postaviti i neka konkretna pitanja, nama članovima pojedinih pokreta i društava u ovoj Nadbiskupiji. Kako izgleda naše zajedništvo? Mogu li "stranci", inovjerci i nevjernici prepoznati u nama znakove i plodove euharistijskog zajedništva kako ih opisuju Djela Apostolska: «Bili su postojani u apostolskom nauku, lomljenju kruha, zajedništvu molitve i dobara (Dj 2, 42)?! Opozrgava li nas praksa, jer među nama ima podjela, nezdrava suparništva, zavisti, ogovaranja?! A to nisu plodovi euharistijskog zajedništva. 5. Ne smijemo smetnuti s uma kako je zajedništvo plod Božjeg blagoslova i ljudskog napora. I ne dolazi samo od sebe. Euharistija u župi je ponuda zajednici za njezin rast i napredak. Ona može graditi zajedništvo samo ako to pojedinci i zajednica žele i hoće. Kao što zajedništva nema bez euharistije, tako ga nema ni bez nas, bez naše želje, volje i spremnosti da nas euharistija preobrazi.

Upravo po euharistiji zajednica druguje s Isusom i prepoznaće ga po «lomljenju kruha», poput učenika iz Emausa, kojima se oči otvorile, a srce im je gorjelo dok im je tumačio pisma.

Euharistija, dakle, povezuje članove zajednice. Nigdje se ljudi ne osjećaju tako zajedno kao oko oltara, bez obzira na starost, podrijetlo, narodnost i rasu. Euharistija ne samo simbolizira zajedništvo, nego ga čini i stvara. Ona sabire zajednicu, a zajednica se njom hrani i raste. Stoga Apostolske upute, "Didache", preporučuju vjernicima: "Sabirite se u Dan Gospodnji lomiti kruh i slaviti euharistiju, isповijedajući prethodno svoje prijestupe, kako bi vaša žrtva bila čista".

Dragi članovi crkvenih pokreta i društava u našoj Nadbiskupiji!

Mi ćemo ovaj naš susret završiti euharistijskim klanjanjem i time ispovjediti kako bez nedjelje i euharistije ne možemo. Upravo onako kako su to posvjeđeni oni mučenici iz Bitinije koji su zbog nedjeljnog okupljanja na misno slavlje izgubili živote. Hranimo se, dakle, Božjom riječju i euharistijom! Proučavajmo bogatu ostavštinu Drugoga Vatikanskoga Sabora koje je prikazana posebice u četiri velike konstitucije (o liturgiji, Riječi Božjoj i o Crkvi). Studirajmo u ovoj Godini vjere sadržaj Katekizma katoličke Crkve. I družimo se trajno s Isusom kako bi rasla naša župna i crkvena svijest i odgovornost koju nam je Bog povjeroio po krštenju. I pružimo pred drugima svjedočanstvo da je Isus jedini otkupitelj čovjeka. On, naime, nosi ključeve povijesti, jer su njegova vremena i vjekovi.

Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

NADBISKUPOVA HOMILIJA NA SVETKOVINU TIJELOVA

Katedrala sv. Stošije, 7. lipnja 2012.

1. Slavimo svetkovinu presvetoga Tijela i Krvi Kristove kojom isповijedamo da je Krist u euharistiji stvarno, istinito i bitno nazočan (na latinskom je to bilo formulirano: vere, realiter et substancialiter). Danas je godišnjica važnoga pisma pape Ivana VIII. (7. lipnja 879.): 'Dragom sinu Branimiru....Kad smo na dan Uzašaća služili misu na žrtveniku sv. Petra, digosmo ruke uvis i blagoslovimo tebe i cio narod tvoj i cijelu zemlju tvoju'. A za dva dana bit će godišnji spomen dolaska među nas jednog drugog Ivana, blaženoga Ivana Pavla II. kojega je ovdje kao domaćim dočekao moj predšasnik nadbiskup Ivan. Tada je Ivan Pavao II. rekao: 'Posebna hvala tebi, ljubljeni puče hrvatski koji si me dočekivao raširenh ruku i srca otvorena po ulicama Dalmacije, Slavonije i Kvarnera. Zemljo Hrvatsku, Bog te blagoslovio'. Dok večeras Bogu zahvalujemo za naše povijesne veze s Rimom, po čemu smo poznati kao 'narod sv. Petra', na svetkovinu Tijela i Krvi Kristove posebice zahvalujemo što su naši duhovni korijeni iznikli u dvorani Posljednje večere po čemu smo postali narod euharistije, bez koje ne možemo. Zbog toga ćemo večeras s oduševljenjem moliti i pjevati: "Veselo braćo, kliknimo na radost roda svog, pjevajmo bijeloj hostiji: u njoj je živi Bog". On nas je ovdje sabrao i poziva nas na svoju gozbu Riječi i Euharistije. Ali, zove nas i na obraćenje.

2. Što se zapravo zbiva dok zajednica okupljenih vjernika slavi svetu Misu? Ponavlja se događaj s Posljednje večere gdje kruh i vino postaju tijelo i krv Kristova. Očima ne vidimo i ljudskim umom ne shvaćamo što se tu događa. Ali, "po jakoj vjeri znamo što van reda biva tu". Skolastička filozofija to opisuje kao "pretvaranje čitave supstancije kruha i vina u supstanciju Tijela i Krvi Kristove". Tridentinski sabor je to definirao riječju pretvara, "transupstancijacija". Kruh i vino pretvaraju se, postaju Tijelo i Krv Kristova. "Gospod zbori i kruh biva svetim tijelom njegovim, likom vina krv se skriva, okom toga ne vidim, ali sama vjera živa kazuje bezazlenim". Zato se i veli da je Euharistija središte svih sakramenata i izvorište svake pobožnosti. Ona je plod nesebične i posebne Božje ljubavi prema ljudima. Isus je to naznačio kad je te divne večeri rekao: "Svom sam dušom čeznuo ovu pashu blagovati zajedno s vama prije svoje muke" (Lk 22, 15). Istu žrtvu, koju je prinio Ocu na drvu križa, Isus sakramentalno prinosi za vrijeme

svake mise na oltaru. Golgotska se žrtva obnavlja vidljivo i kultno, ali na nekrvan način. Velika je to i nedokučiva tajna. "Kad je s braćom večerao, Spas na gozbi posljednjoj, kao hranu tad je dao sama sebe družbi svoj". Dao se kao popadbina i hrana, kao jamstvo zajedništva. Tko jede tijelo moje ostaje u meni i ja u njemu.

3. No, euharistija nije bilo kakvo blagovanje. Ona je sveti događaj, sveto bogoštovlje pa se mora slaviti raskajanim i čistim srcem. Apostolske upute u tom smislu savjetuju: "U nedjelju, na dan Gospodnjeg, saberite se zajedno lomiti kruh i vršiti euharistiju, isповijedajući prethodno svoje prijestupe, da vaša žrtva bude čista". Zbog toga nije dopušteno dijeliti sakramente onima koji nisu sposobni ili dostojni da ih primaju: nekršteni, luđaci, heretici, rastavljeni i ponovno civilno vjenčani, apostate, šizmatici. "Uskratiti sakramente takvima nije nikakva diskriminacija", niti poniženje. Crkva time ne osuđuje grješnika, već "stanje i životni položaj čovjeka koji je u suprotnosti zajedništvu ljubavi Krista i Crkve". Potvrđio je to ovih dana u Milanu i Papa kada je odgovarao na upite vjernika, posebice o stanju rastavljenih. 'To je problem i velika patnja nekih obitelji (rastavljenih i ponovno vjenčanih) rekao je Papa i zatražio da se takvima bude priruci. Najprije preventivnim metodama da ne dođe do rastave. A onda ako obitelj doživi brodolom, ne prekrižiti ih iz zajedništva, nego im pokazati ljubav i suošćećejanje. I premda ne mogu poći na ispovijed i primati euharistiju, neka im svećenici budu blizu i neka im objasne da se mogu i duhovno pričestiti. A posebice da mogu svojom patnjom doprinijeti dobru Crkve i pomoći brojnim obiteljima da očuvaju stabilnost i nerazrješivost braka. Papa misli, ako to prihvate i svjesno svoju patnju prikažu Gospodinu, da to može biti veli doprinos crkvenom napretku i boljitetu naših obitelji.'

4. Potaknuti željom i plemenitom nakanom da isprobimo duhovni i materijalni boljitet i napredak ovom kraju i narodu, mi ćemo večeras pronijeti Isusa ulicama našega Grada kako bismo izmolili i primili njegov blagoslov za sebe i svoje; za našu crkvu zadarsku i sve obitelji naše; za domovinu Hrvatsku; za patnike, stradalnike i utamničene; za svećenike i Bogu posvećene osobe; za bogoslove i sjemeništarce; za studente, đake, putnike i mornare; kao i za sve koji i nesvesno traže Božju pomoć i njegovu zaštitu.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Euharistijski Krist je središte naše vjere i života. Kao živi Bog među nama, on je naša hrana i naša popadbina. Zbog toga i večeras pobožno i sabrano molimo: "O sveta gozbo na kojoj se Krist blaguje, slavi se spomen muke njegove, duša se napunja milošću i daje nam se zalog buduće slave.

Podaj nam, molimo, tako častiti sveta otajstva Tijela i Krvi Gospodnje, da vazda osjećamo u sebi plod otkupljenja Tvojega". Amen.

Mons. Želimir Puljić, nadbiskup

NADBISKUPOVA HOMLIJA NA SVEĆENIČKOM REĐENJU

Katedrala sv. Stošije, 28. lipnja 2012.

1. Kada je papa Benedikt XVI. otvorio Svećeničku godinu 2010. tada je spomenuo svoga prvoga župnika uz kojeg je kao mladi bogoslov rastao. I dodao kako je bio 'posve predan pastoralnoj službi'. Svatko bi od nas mogao spomenuti nešto slično i reći da su nam svjedočanstvo i primjer naših župnika i kapelana, kojima smo posluživali kod oltara, bili poticaj i nadahnuće da krenemo njihovim stopama. Riječi, naime, potiču ali primjeri privlače. Sve to nas potiče, braće i sestre, da budemo 'zahvalni za neprocjenjivi dar kojeg svećenici predstavljaju za Crkvu i za čovječanstvo'. Njihov apostolski rad i samozatajno služenje, te njihova 'vjernost Kristu koji ih je po imenu pozvao, odabrao i poslao' zaslužuju našu pozornost i zahvalu.

U Svećeničkoj godini Papa nam je ponudio lik velikodušnog pastira, koji je 'izgarao od ljubavi prema Bogu i dušama', svetoga Ivana Mariju Vianneya. Uz osobiti dar poniznosti on nije nalazio riječi kojima opisati veličinu svećeništva, pa je govorio: 'Kad bi svećenik shvatio koliko je velik, piše on, umro bi; ne od straha, nego od ljubavi. Jer, svećeništvo je ljubav Isusova srca'. Ova Ivanova rečenica ušla je u Katekizam Katoličke Crkve (br. 1589) kako bi se potkrijepilo veličinu svetoga Reda. Što današnji ređenici i općenito svećenici mogu naučiti od ovog svetog župnika? Ima li neka metoda koju je Ivan Arški koristio, a koja bi i nama danas bila od pomoći? Poznato je da ga je mučila misao kako je neprikladan za župničku službu. Želio je stoga 'pobjeći negdje u osamu gdje bi plakao i pokoru činio'. No, poslušnost i velika ljubav prema dušama uspjeli su ga uvjeriti da ostane na svome mjestu gdje je odano i svesrdno služio Gospodinu.

2. Kada u prigodi ređenja govorimo o svećeničkom identitetu, onda to obrazlažemo s tri poznate službe: munus sanctificandi, docendi, regendi (posvetiteljska, učiteljska i pastirska služba). U večerašnjem Ivanovom izvješću o susretu s

učenicima na obali Tiberijadskog jezera, čuli smo kako Uskrasnuli tri puta pita Petra 'voliš li me?' Isto pitanje on i večeras ponavlja u ovoj našoj prvostolnici: Ivane, Šime, Nikica i Gabrijele, volite li me? Njihov razgovijetan odgovor 'evo me', na poziv 'neka pristupe', potvrđan je odgovor na to pitanje. Nakon što su susreli Gospodina, oni su pošli studirati teologiju da ga još više i bolje upoznaju i uzljube.

Jednom je mladomisnik pozvao starijeg svećenika da mu propovijeda na mlađoj misi. Ovaj je uz posvetiteljsku, učiteljsku i pastirsку službu posebice naglasio tri velike svećenikove ljubavi koje daju pečat njegovom identitetu. One se mogu lijepo uklopiti i u trostruko Isusovo pitanje apostolu Petru o čemu smo večeras slušali u evanđelju. Koje su tri ljubavi? Prva njegova ljubav jest euharistija s kojom je misništvo neraskidivo vezano, a svećenik pozvan biti alter Christus -drugi Krist. On postaje u svemu sličan Kristu. Posjeduje njegove iste osjećaje (Fil 2,5) i ljubi njegovom ljubavlju. Upravo zbog toga mora biti čovjek duboke euharistijske duhovnosti i pobožnosti. Zato je euharistija njegova prva ljubav. A njegov svakodnevni život odvija se oko euharistijskog Isusa. On je za njega sve. Izvor snage i pokretač djelovanja, utjeha u nevolji i nagrada u vjernosti. Za svećenika sveta Misa nije samo 'obveza ili posao', već razlog i opravdanje njegova postojanja. Život svećenika mjeri se po njegovoj ljubavi prema Svetoj Misi. Svećenik koji sa žarom slavi Svetu Misu najbolje vrši svoju službu i najviše pomaže vjernom narodu. Iako valjanost sakramenata 'ne ovisi o svetosti slavitelja, njegova je djelotvornost za njega i za druge veća što ga on više doživljava dubokom vjerom, žarkom ljubavlju, gorućim duhom ljubavi', rekao je Papa na početku pontifikata (2005.).

Druga svećenikova ljubav jest Majka Božja i Majka svećenika. Marijino univerzalno majčinstvo i naša pobožnost prema njoj neraskidivo su povezani s

Kristovim utjelovljenjem i otkupljenjem ljudskog roda. Nitko nije autentično Isusov učenik ako nije istovremeno i Marijin učenik.

Iz naravi sakramenta Svetog reda i svećeničkog poslanja proizlazi i specifičan odnos svećenika i Blažene Djevice Marije. Možemo reći da od trenutka svećeničkog ređenja Marija posvaja svećenika jer u njemu vidi svoga Sina Isusa. I ljubi ga i prati kao svoga sina. I uvijek je uz svećenika. Marijanska dimenizija svećeničke duhovnosti presudna za formiranje zrelog, sretnog i plodonosnog svećeničkog življenja. Iskrena pobožnost prema Mariji koju je svećenik pozvan njegovati skriva se u tradicionalnom blagu katoličke mariologije. Redovita molitva svete krunice, andeoski pozdrav, himan 'Veliča', različite marijanske molitve i pjesme, poticajno duhovno štivo velikih svetaca, sve su to neizostavna sredstva koja svakog svećenika usmjeruju prema njegovoju 'drugoju ljubavi', Blaženoj Djevici Mariji, Kraljici Apostola, majci svećenika.

3. Kongregacija za nauk vjere u svojim smjernicama predlaže neka se u pastoralnim aktivnostima u Godini vjere 'pokaže osobita osjetljivost za homilije, kateheze i govore Svetog Oca' (I, 7, str. 36). Upravo je to pokazatelj treće svećenikove ljubavi prema Pastiru sveopće Crkve, prema Svetom Ocu Papi. Svjedoci smo bili neviđenih napada prošlih mjeseci i godina na božansku instituciju Rimskog biskupa. Puno je svetaca koji su gajili osobitu ljubav prema Svetom Ocu. Sveta Katarina Sienska ga je nazivala 'slatkim Kristom na Zemlji', sv. Franjo Asiški je na koljenima traži njegov blagoslov za svoj red, sv. Ignacije Lojolski je osnovao isusovce s posebnim četvrtim zavjetom poslušnosti papi. Sv. Josemaria Escriva piše svećenicima neka njihovo 'ljubav i poštovanje, poslušnost i naklonost budu uvijek za Namjesnika Kristova na zemlji' (Kovačnica, br. 135). Naš blaženi Alojzije Stepinac prolio je svoju krv zbog vjernosti Rimskom biskupu, a blaženi Ivan Merz kao učitelj mladeži utisnuo je ljubav prema Papi generacijama mladih hrvatskih katolika.

Zbog toga se očekuje da svećenik u svojim propovijedima i katehezama on često navoditi papine poticajne misli i potiče vjernike na ljubav i odanost prema Petrovoj stolici. Nije dostatno da svećenik svoju ljubav i odanost Svetom Ocu pokazuje samo u defenzivnim okolnostima kada odgovara na napade. Traži se da na priordan i prodoran način širi papino Učiteljstvo gdje god stigne. Na koncu ove homilije postavljam pitanje: 'koja je od triju navedenih ljubavi najvažnija za svećenika'? Iako je po kriteriju hijerarhije jasno koja je na prvom mjestu, ipak je istovremeno njegovanje duboke euharistijske i marijanske pobožnosti u svjetlu katoličkog nauka komu je Sveti Otac vidljivi garant i oslonac, uvijek bila bitna odlika katoličkog svećenika. Zahvalni Bogu na tom velikom daru molimo neka i ovo ređenje bude poticaj našim prezbiterima da još više ljube euharistiju, Blaženu DjeVICU Mariju i Svetoga Oca, te tri velike svećeničke ljubavi.

Dragi naši ređenici! Kad sam vas prije osam mjeseci ovdje redio za đakone, predao sam vam Kristovo evanđelje i rekao: 'Nastoj vjerovati što čitaš, učiti što vjeruješ, te živjeti što druge učiš'. Danas ću vam predati darove što ih narod prinosi Bogu i upozoriti vas da 'budete svjesni onoga što radite; da u djelu provedete što obavljate, te svoj život suočujete otajstvu križa Gospodnjega'. Poželimo našim ređenicima, don Ivanu Perkoviću i don Šimi Žiliću, fra Nikici Devčiću i fra Gabrijelu Škiboli, neka budu i ostanu na visini zadataka koje im Crkva povjerava. Neka ih Duh Sveti obuče silom odozgora i obdari poniznošću srca, postojanošću duha i pouzdanjem u Boga. A kada se sva četvorica budu prostrli na zemlju, i mi u litanijama zazivali nebesku Crkvu, bit će to izraz naše zaufane želje i usrdne molitve za ove Božje odabranike. Stoga vas pozivam da u sabranosti duha i s molitvom na usnama sudjelujemo kod svetog obreda ređenja. Ono je ne samo dar njima, nego i ovoj Nadbiskupiji, Crkvi i narodu. Molimo neka napreduju i rastu u onoj trostrukoj svećeničkoj ljubavi. Neka Gospodin do kraja izvede ono što je započeo na njihovom krštenju. Amen.

Mons. Želimir Puljić, zadarski nadbiskup

ODREDBE

SUSRET CRKVENIH POKRETA I DRUŠTAVA U NADBISKUPIJI

Broj: 831/2012.

Zadar, 25. travnja 2012.

*Svim župnim uredima, samostanima, svim svećenicima, redovnicima,
redovnicama i svim crkvenim pokretima i društvima u Nadbiskupiji*

Budući da sam se do sada susretao sa odgovornima crkvenih pokreta i društava, želja mi je susresti sve članove ovih stvarnosti u našoj Nadbiskupiji. Ovim Vas pozivam na zajednički susret na DUHOVSKI PONEDJELJAK (Blagdan Marije majke Crkve), 28. svibnja 2012. u katedralu sv. Stošije, s početkom u 20 sati, sa slijedećim tijekom susreta:

1. Uvod (Ulagzna pjesma)

Predstavljanje

Crkvena društva i pokreti (mons. Ivan Mustać)

2. Služba riječi

Prvo čitanje, Psalam, Evandželje (đakon)

Dva svjedočanstva

Homilija – Nadbiskup

3. Klanjanje pred Presvetim (Izlaganje..Klanjanje u šutnji)

Crkva i euharistija (kratki nagovor) Nadbiskup

Litanije Duha Svetoga

Divnoj dakle

Blagoslov i 'Blagoslovljen budi Bog'

Završna pjesma Gospi

Uz pozdrav u Gospodinu,

† Želimir, nadbiskup, v. r.

SJEDNICA SVEĆENIČKOG VIJEĆA

Broj: 882/2012.

Zadar, 8. svibnja 2012.

Članovima Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije

Ovim pozivam članove Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije na sjednicu koja će se održati 23. svibnja 2012. u velikoj dvorani Ordinarijata s početkom u 10 sati, sa slijedećim programom:

1. Zapisnik sjednice Svećeničkog vijeća od 11. siječnja 2012. (pismene primjedbe predati Tajniku don Ivanu Rončeviću).

2. Godina vjere: Dostavlja se sažetak 'pastoralnih smjernica Kongregacije za nauk vjere koje se odnose na Opću Crkvu (I.), BK (II.), biskupiju (III.) i župu (IV.). Zamolio bih članove Svećeničkoga vijeća neka s braćom na terenu rasprave ove smjernice i predlože ono što bi se moglo i trebalo učiniti u našoj Nadbiskupiji. Posebice gledom na:

- a. Proučavanje dokumenata II. Vatikanskoga sabora (I. 5; II. 2; III. 2, 6).
- b. Hodočašća u svetišta (I. 3), promicanje pučkih misija (IV. 6), te intenzivna liturgijska slavlja, osobito u euharistiji (IV. 2).
- c. Trajna formacija klera (I. 5; III. 6).
- d. Katehisti, obitelji, udruge i pokreti gledom na proučavanje dokumenata (IV. 4, 9), te članovi kontemplativnog života i njihov obol obojnici vjere (IV. 7. 8).
- e. Odgoj u osjetljivosti za Papine homilije, kateheze i govore (I. 6), te važnost i poslanje biskupa kao učitelja i glasnika vjere (II. 1).
- f. Svijet mlađih i traženje smisla života (III. 4).
- g. Svijet kulture i sveučilišta -odnos vjere i razuma (III. 4, 8, 9), te odnos vjere i umjetnosti (II. 6).

Neka članovi Vijeća kontaktiraju svećenike u svojoj izbornoj jedinici i donesu konkretne pismene prijedloge gledom na drugu točku (br. 2. a.-g.). Smjernice su tiskane u Vjesniku Nadbiskupije 3-4 (2012.), str. 14-19., te u nizu 'Dokumenti KS', br. 160, str. 27.-46.

3. Dopisi i informacije.

Po završetku sjednice pozivam članove Svećeničkoga Vijeća na zajednički objed u sjemeništu. Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir, nadbiskup, v. r.

POPRATNI DOPISI UZ 'PRIJEDLOG ZAKONA O MEDICINSKI POMOZNUTOJ OPLODNJI'

Broj: 940/2012.

Zadar, 21. svibnja 2012.

Poštovani gospodine župniče,

Na redovitom zasjedanju HBK u Zagrebu (17.-19. travnja 2012.) posebna je pozornost bila posvećena najavama o promjeni zakona koji se odnose na temeljna pitanja života i obitelji. U duhu pastirske službe i odgovornosti Stalno Vijeća HBK uputilo je apel nositeljima vlasti i hrvatskoj javnosti da se ti zakoni ozbiljno pripreme, da se omogući široka javna rasprava te da svi odgovorno pristupe traženju najboljih zakonskih rješenja koja se odnose na te temeljne vrijednosti svakoga društva. Dostavlja se u prilogu Izjava Stalnoga Vijeća HBK o 'Prijedlogu zakona o medicinski pomognutoj oplodnji'.

Dostavlja se također i 'Deklaracija o početku i zaštiti ljudskoga života' koju je sročila 'virtualna zajednica ljudi koji pridonose građanskoj budnosti', a nazivaju se 'Vigilare'. Oni su pokrenuli široku akciju skupljanja potpisa sa svrhom da se pokaže kako se većina hrvatskih građana ne slaže s najavljenim prijedlogom zakona. Zašto? Zato jer je prijedlog zakona koji je na raspravi 'nemoralan i nepravedan', 'razbijja definiciju obitelji', 'dozvoljava zamrzavanje ljudskih bića' i 'omogućuje ženama samicama, kao i lezbijskim parovima, da začnu dijete'.

Budući da Vijeće HBK za obitelj podržava spomenutu akciju, preporučujem župnicima da to oglase i pronađu suradnike laike koji će volontirati za prikupljanje potpisa za Deklaraciju. Najprikladnije je to učiniti pred crkvom ili u vjeroučionoj dvorani, s time da se pripremi dovoljno penkala i formulara za potpisivanje kako ne bi bilo gužve. Ispunjene formulare treba dostaviti odmah članu Vijeća HBK za obitelj, don Emilu Bilaveru (Župni ured Bezgrešnog začeća BDM, Augusta Šenoe 3, 23000 Zadar).

Priloženi materijali mogu poslužiti kao građa za nagovor, katehezu ili propovijed o toj vrlo izazovnoj temi našega pastoralnog i kontroverznog zakonu koji je u pripravi. Isus nas poziva i potiče da budemo trajno budni i da u svaku dobu molimo (Lk 21, 36). A apostol Pavao najavljuje svom učeniku Timoteju kako dolaze vremena 'kada ljudi neće podnositi zdrava nauka', nego će odvraćati uši od istine i priklanjati bajkama'. Zato ga potiče neka 'bude uporan i neka uvjerava, bilo to zgodno ili nezgodno' kako bi ispunio blagovjesničko djelo služenja (2 Tim 4, 3-5).

Uz pozdrav u Gospodinu,

† Želimir, nadbiskup, v. r.

ODREDBE

LJETNI DOPUST U ORDINARIJATU

Broj: 960/2012.

Zadar, 30. svibnja 2012.

Svim svećenicima u Zadarskoj nadbiskupiji

Poštovana braćo svećenici!

Ovim Vas obavještavam da će osoblje uredâ u našem Nadbiskupskom ordinarijatu imati godišnji odmor od 16. srpnja do 10. kolovoza 2012.

U tom vremenu ne će raditi redovite službe u Ordinarijatu. Zbog toga se, ako bude hitnih slučajeva, obratite voditeljima uredâ na mobitele ili kućne telefone.

Iskreno Vas pozdravljam u Gospodinu.

† Želimir, nadbiskup, v. r.

SVETKOVINA PRESVETOGLA TIJELA I KRVI KRISTOVE - TIJELOVO

Broj: 955/2012.

Zadar, 30. svibnja 2012.

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava i svim redovničkim zajednicama u Zadru

(Neka se ova odredba pročita na svim misama s narodom u nedjelju, 3. lipnja 2012.,

na svetkovinu Presvetog Trojstva).

Draga braćo svećenici, redovnici, redovnice i Kristovi vjernici laici!

U četvrtak, 7. lipnja 2012. godine, slavimo svetkovinu Presvetoga Tijela i Krvi Kristove – TIJELOVO, svećanim euharistijskim slavlјem u katedrali sv. Stošije, s početkom u 19.00 sati. Nakon sv. Mise slijedi euharistijska procesija iz Katedrale, Širokom ulicom, Narodnim trgom, ulicom Elizabete Kotromanić do crkve sv. Šime.

Sudjelovanjem u svečanom misnom slavlju i u procesiji, iskazujemo svoju živu vjeru u Isusa Krista, koji je Kruh života, nazočan u presvetoj Euharistiji. Procesija je stoga uvijek, javni iskaz vjere i zajedništva okupljene Crkve Božje te dolikuje da ona bude dostojanstvena i pobožna.

Pozivam na ovo slavlje sav Prezbiterij grada Zadra, redovnike obaju naših Samostana, sve redovničke zajednice u gradu Zadru, kao i vjernike svih gradskih župa, da svjedočki iskažemo svoju ljubav prema Kristu u otajstvu Euharistije.

Mole se vjernici, koji stanuju uz put kojim procesija ide, da ukrase i osvijetle prozore svojih stanova.

Svima pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

† Želimir, nadbiskup, v. r.

SVEĆENIČKE DUHOVNE VJEŽBE U 2012.

Broj: 954/2012.

Zadar, 30. svibnja 2012.

Svim svećenicima Zadarske nadbiskupije

Draga braćo svećenici!

Kao i svake godine, i ove godine bit će mogućnost sudjelovanja na duhovnim vježbama koje smo organizirali u dva turnusa kako bi što veći broj naših svećenika na njima mogao sudjelovati te tako redovito obavljati godišnje duhovne vježbe. Svećenici se mole da se, kako ih se i inače poziva, za duhovne vježbe na vrijeme prijave (Ured kancelara) te ne dolaze na njih neprijavljeni.

Jednako tako pozivaju se svećenici koji možda obavljaju duhovne vježbe negdje drugdje, da o sudjelovanju na duhovnim vježbama svakako dostave pismenu potvrdu Ordinarijatu gdje se o tome vodi evidencija za svakog svećenika. Prema našoj evidenciji neki svećenici nisu već više godina bili na duhovnim vježbama. Poziva ih se da, ukoliko nisu, u skoro vrijeme obave duhovne vježbe i o tome obavijeste Ordinariat.

I. turnus: Samostan sv. Pavla - Školjić:

nedjelja (navečer) 1. srpnja – srijeda, 4. srpnja 2012.

Voditelj: o. Dario TOKIĆ OCD

II. turnus: Samostan sv. Pavla - Školjić

srijeda (navečer) 4. srpnja – subota, 7. srpnja 2012.

za svećenike ređene zadnjih 10 godina

Voditelj: o. Dario TOKIĆ OCD

Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina.

† Želimir, nadbiskup, v. r.

NACIONALNO HODOČAŠĆE U RIM: 4. – 9. studenoga 2012.

Broj: 969/2012.

Zadar, 31. svibnja 2012.

Svim župnim uredima i samostanima u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici!

U znak zahvale za pastirski pohod pape Benedikta XVI. Hrvatskoj u svibnju prošle godine, HBK organizira Nacionalno hodočašće zahvale u Rim. Tim činom želimo potvrditi svoju vjernost i zajedništvo sa Svetim Ocem i Katoličkom Crkvom. Nacionalno hodočašće održat će se u razdoblju od 4. do 9. studenoga 2012. godine.

Želja nam je da i vjernici naše Nadbiskupije sudjeluju u ovom činu vjere, stoga vas potičem da u svojim župnim zajednicama objavite ovo hodočašće i molitvom ga podržite.

U prilogu vam šaljem cijeli itinerarij, cjenik i obrazac prijavnice. Prijave se zaključuju 1. listopada 2012. Sve prijave hodočasnika šaljite direktno u agenciju Terra Travel Zadar, koja u ime Nadbiskupije organizira putovanje, smještaj i dodatne sadržaje koji su naznačeni u aranžmanu.

U Kristu vas pozdravljam!

† Želimir, nadbiskup, v. r.

ODREDBE

46. SVJETSKI DAN OBAVIJESNIH SREDSTAVA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI
Broj: 990 /2012.

Zadar, 6. lipnja 2012.

Župnim uredima i redovničkim zajednicama

Ove godine Zadarska nadbiskupija na poticaj Odbora HBK za medije obilježava 46. Svjetski dan obavijesnih sredstava. Papa Benedikt XVI. je uz taj dan poslao svoju poruku s temom: „Šutnja i Riječ: put evangelizacije“.

Povodom ovogodišnjeg Svjetskog dana obavijesnih sredstava održana je u našem sjemeništu Konferencija za tisak na kojoj je mr. don Elvis Ražov predstavio ovogodišnju Papinu poruku, a prof. dr. sc. Nada Zgrabljić Rotar govorila je o kulturi govora. Ja sam u toj prigodi kratko predstavio dokument o medijskom djelovanju Crkve, 'Communio et progressio', u povodu 41. obljetnice objavljivanja toga pastoralnoga naputka. Dijaloška otvorenost, naime, Drugog vatikanskog sabora prema suvremenom svijetu rezultirala je napuštanjem prijašnje paradigme 'Crkva naspram svijeta' i prihvaćanjem nove, 'Crkva u svijetu'. U tom vidu i ovaj postkoncilski dokument potiče i poziva neka se organiziraju tribine i predavanja o važnosti i koristi obavijesnih sredstava u procesu evangelizacije svijeta.

Ovim najavljujem da će u sklopu obilježavanja Svjetskog dana obavijesnih sredstava u Zadru biti organizirana i jedna tribina s temom: 'Lice i naličje hrvatskih medija'. Tribina će se održati u ponедjeljak, 11. lipnja 2012., u dvorani Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' u Zadru s početkom u 19,00 sati. Predavanje će održati dr. sc. Božo Skoko iz Zagreba. Uz dobrodošlicu na ovu tribinu, molim vas obavijestite o tomu i svoje vjernike.

Uz pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir, nadbiskup, v. r.

SVEĆENIČKI DAN I SVEĆENIČKO REĐENJE
Br. 967/2012.
Zadar, 6. lipnja 2012.

Svim župnim uredima i Samostanima u Nadbiskupiji

1. Svećenički dan 22. lipnja 2012. na Udbini

Prema programu koje je Povjerenstvo za permanentno obrazovanje svećenika i rekolekcije učinilo za ovu školsku 2011./2012. godinu predviđeno je da za Svećenički dan u mjesecu lipnju podemo do Udbine. Budući da su to isto planirali i svećenici Riječke nadbiskupije i Gospičko-senjske biskupije, dogovoreno je neka se to učini skupa istoga dana, tj. 22. lipnja 2012. Domaćin susreta mons. Mile Bogović dostavio je predviđeni program za taj dan:

- 10,30: okupljanje na Udbini u pastoralnom centru. 11,00: Molitva Trećeg časa. Nakon molitve pojedini predstavnici biskupija iznijet će prijedloge proslave Godine vjere u (nad)biskupijama. Za zadarsku nadbiskupiju to će učiniti Tajnik Svećeničkoga vijeća don Ivan Rončević. 12,00: Oko podne biskup mons. Mile Bogović reći će nekoliko riječi o projektu crkve hrvatskih mučenika, a onda ćemo do krbavske katedrale. Oko 14,30 predviđen je objed na Plitvicama.

Kao što je razvidno iz predloženoga programa domaćin nije predvidio misu na susretu, pa neka to svećenici imaju u vidu. Budući da će za odlazak na Udbinu biti moguće naručiti autobus, mole se svećenici naše nadbiskupije neka odmah popune priloženi listić i dostave Tajniku na Ordinarijat.

2. Svećeničko ređenje, 28. lipnja 2012. u katedrali

Na uočnicu svetkovine apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla, 28. lipnja 2012. u 19 sati, bit će u našoj katedrali svećeničko ređenje đakona Zadarske nadbiskupije Šime Žilića i Franjevačke provincije sv. Jeronima Nikice Devčića. U općoj krizi duhovnih zvanja radujemo se novim ređenicima i Bogu zahvaljujemo na tom daru. Svećeničko je zvanje, naime, pitanje života Crkve; njezinoga 'biti ili ne biti'. Neprocjenjiva je prisutnost misnika na župama. I valja nam činiti ono što je u našoj moći kako bi uvijek bilo dovoljno radnika u njegovu vinogradu. Njima se, naime, podjeljuje odgovorna i sveta zadaća sabirati, miriti, upućivati i odgajati vjerničku zajednicu u Crkvi Božjoj.

Pozivam braću svećenike i redovnike neka pozovu vjernike neka mole Gospodara žetve da blagoslovni naše obitelji, djecu, mlađe i sve nas kako bi rasla naša spremnost za darivanjem i svetim služenjem. Ovo je prigoda progovoriti o potrebi svećeničkih zvanja, te učini što god i na molitvenom planu. Radujemo se svećeničkom ređenju naših đakona i upravljamo Isusu žarku molitvu neka nam uvijek šalje hrvatske glasnike evanđelja i velikodušne službenike oltara.

Pozdrav u Gospodinu,

† Želimir, nadbiskup, v. r.

32. DAN REDOVNICA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 1025 /2012.

Zadar, 13. lipnja 2012.

Svim sestrama redovnicama u Zadarskoj nadbiskupiji

Poštovane i drage sestre redovnice!

s radošću Vas pozivam na ovogodišnji 32. DAN REDOVNICA ZADARSKE NADBISKUPIJE, koji ćemo proslaviti u ponедjeljak, 25. lipnja 2012. godine u župi Pohođenja BDM na Pagu, prema sljedećem rasporedu:

8.30 sati: Polazak autobusom sa novog Autobusnog kolodvora u Zadru

Posjet Samostanu sv. Margarite

11.00 sati: Sveta misa u zbornoj crkvi Uznesenja BDM

Posjet Gospinom svetištu u Starom Gradu

12.30 sati: Zajednički objed

(ukoliko ne stignemo posjetiti Stari Grad prijepodne učinit ćemo to nakon ručka). Polazak prema Zadru.

S radošću iščekujući naš zajednički susret,

u Gospodinu Vas pozdravljam i blagoslivljam.

† Želimir, nadbiskup, v. r.

P. s. Molimo Vas da najkasnije, do srijede, 20. lipnja 2012. prijavite Ordinarijatu (Ured Bilježnika - gđa. Tamara Šužberić) svoj dolazak, radi organizacije prijevoza i zajedničkog objeda.

ODREDBE

SUSRET DEKANA 9. SRPNJA 2012. U 10 SATI - POZIV I PROGRAM
Br. 1055/2012.
Zadar, 20. lipnja 2012.

Svim dekanima

Poštovani gospodine Dekane,

1. U prilogu dostavljam nekoliko spisa koje bih molio da pročitate kako bismo o njima mogli raspravljati na sjednici dekana koju sazivam za 9. srpnja 2012. godine s početkom u 10 sati, u Velikoj dvorani Ordinarijata:

a. Dostavlja se skraćeni Zapisnik sa sjednice Svećeničkoga vijeća koja je održana 23. svibnja 2012. u Zadru. Vijećnici su održali konzultacije s kolegama u izbornim jedinicama, te na temelju toga donijeli konkretne prijedloge.

b. Dostavlja se u presliku i rezultat prijedloga gledom na teme za mjesecne rekolekcije koje ste mi svojedobno poslali. Neke su od tih tema obrađene na našim mjesecnim susretima, a neke čekaju na red.

c. Dostavlja se i nekoliko riječi o dekanskoj službi u duhu crkvenih propisa koji predviđaju na čelu dekanata svećenika-dekana, čija služba ima pravno, administrativno, nadzorno i posebice pastoralno obilježje. Vi kao dekan možete na licu mjesta vidjeti kako stvari funkciraju. Uz kratki osvrt i zapažanja kako upravitelji župa vode brigu o crkvama, crkvenim dobrima, o administraciji župe: matici, arhiv i drugo, valjalo bi fokusirati pozornost na odnos župnika i župnih vijeća: ekonomsko i pastoralno? Postoje li župni suradnici, crkvena društva, pokreti, zajednice? Kakvo je stanje s crkvenim tiskom? Djeluje li u župama Caritas?

2. Gledom na susret i raspravu molim Vas pripremite pismene priloge:

- Donesite svoj pismeni osvrt na točku c. i fokusirajte pozornost na postavljena pitanja: o vijećima u župama, župnim suradnicima, crkvenim društvima, crkvenom tisku, obiteljskoj molitvi, caritativnom djelovanju i župnoj katehezi.

- Iz priloženog Zapisnika sa Svećeničkoga vijeća odaberite i napišite prioritete za koje mislite da ih trebalo posebice naglasiti u Godini vjere (posebice što se tiče točke druge i treće iz Zapisnika). Možete se poslužiti i 'Pastoralnim smjernicama koje je predložila Kongregacija na nauk vjere (vidi dokument KS br. 160 -'Porta fidei' -, str. 27.-46.).

- Razmislite i o imenima svećenika koji bi došli u obzir gledom na formiranje 'Odbora koji bi predložio pastoralni program za Godinu vjere'.

- Bilo bi mi također dragو čuti i Vaše mišljenje treba li razmišljati o višegodišnjem, a ne samo jednogodišnjem pastoralnom programu!?

Po završetku sjednice pozivam dekane na zajednički objed u sjemeništu.

Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir, nadbiskup, v. r.

MISNA TABLICA

Broj: 1078/2012.

Zadar, 19. lipnja 2012.

Svim svećenicima Zadarske nadbiskupije

Svi dijecezanski svećenici, aktivni i umirovljeni, župni vikari i svećenici redovnici, dužni su predati Nadbiskupskom ekonomatu, do 15. srpnja 2012. godine, popunjenu Misnu tablicu za II. tromjesečje 2012. godine, kao i tablicu za I. tromjesečje ukoliko to još nisu učinili.

Pozdravljam Vas i blagoslivljam.

† Želimir, nadbiskup, v. r.

PETROV NOVČIĆ

Broj: 1079/2012.

Zadar, 19. lipnja 2012.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Zadarskoj nadbikupiji

Draga braćo svećenici!

Podsjećam vas da je prema odluci Hrvatske biskupske konferencije, u svim našim crkvama, milostinju nedjelje uoči svetkovine apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla, koja ove godine pada 24. lipnja 2012., treba predati u Ekonomat s naznakom 'PETROV NOVČIĆ'.

Ovu kolektu je potrebno najaviti i potaknuti vjernike da u njoj sudjeluju.

S poštovanjem Vas pozdravljam i blagoslivljam.

† Želimir, nadbiskup, v. r.

IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA:

Oliver Modrić, prof.: Djelatnik u Arhivu Zadarske nadbiskupije – produžuje se mandat (Broj: 869/2012., od 4. svibnja 2012.)

DON ANDELO ZORIĆ – 50. OBLJETNICA SVEĆENIŠTVA

Rođen u Božavi 22. svibnja 1936., zaređen za svećenika u Olibu 29. lipnja 1962. Službovaо je od 1962. godine kao župnik Pristega i Radošinovca, od 1966. kao župnik Pašmana, od 1970. kao župnik Luke i poslužitelj Žmana i Rave, od 1981. župnik Božave, Velog Rata, Dragova i Solina. Od 2010. bio je dekan božavskog odn. dugootočkog dekanata. Zlatomisnički jubilej proslavio je u Božavi, u nedjelju, 24. lipnja 2012., u župnoj crkvi sv. Nikole, svečanim misnim slavlјem na kojem je propovijedao zadarski nadbiskup mons. Želimir Puljić. Čestitamo!

NAŠI REĐENICI

DON ŠIME ŽILIĆ

Rođen 18. lipnja 1988. godine, od oca Miše i majke Silvane, rođ. Vrkić, iz Briševa, gdje je i završio prva četiri razreda osnovne škole, a koju nastavlja u osnovnoj školi Smiljevac u Zadru. Odgovarajući na Božji poziv koji je dug niz godina rastao u njemu odlazi u Nadbiskupsko sjemenište „Zmajević“ u koje ga prima Zadarska Crkva na čelu s mons. Ivanom Prendom. Nakon položenih maturskih ispita, svoje školovanje i odgoj nastavlja na Teologiji u Rijeci. Nakon uspješno položenih ispita, 2011., nadbiskup zadarski mons. dr. Želimir Puljić ga šalje na pastoralni praktikum, kao župnog pastoralnog suradnika, u župu sv. Stošije u Biogradu na moru. Svećeničko ređenje primit će u Katedrali sv. Stošije, po rukama nadbiskupa zadarskoga Želimira Puljića, u četvrtak, 28. lipnja 2012.

FRA NIKICA DEVČIĆ, OFM , DR. MED

Rođen 30. studenoga 1973. u Zadru od oca Ivana i majke Stoje rođ. Matković. Kršten 27. prosinca 1973. u župi sv. Ante, mjestu Sveta Marija Mandalina. Prvu svetu Pričest primio 26. travnja 1987. i sakrament svete Potvrde 7. listopada 1990. Osnovnu školu pohađao je u Karlobagu i Zadru, a Prirodoslovno-matematičku gimnaziju u Zadru gdje je i maturirao 1992. godine. Na Medicinskom fakultetu u Rijeci diplomirao je 1999. g. te radio kao liječnik u Zadru i okolini. U postulaturu Franjevačke provincije sv. Jeronima stupio je 2004., novicijat na Košljunu počeo 2. kolovoza 2005. gdje je i položio prve redovničke zavjete 2. kolovoza 2006., a trajne zavjete 30. rujna 2010. Filozofsko-teološki studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu pohađao je od 2006. do 2011. g. Službu lektora primio je 3. studenoga 2007., a službu akolita 18. listopada 2008. u samostanu Hercegovačke franjevačke provincije u Zagrebu. Pastoralni praktikum obavlja u župi Presvetog Srca Isusova u Zadru. Svećeničko ređenje primit će u Katedrali sv. Stošije, po rukama nadbiskupa zadarskoga Želimira Puljića, u četvrtak, 28. lipnja 2012.

FRA GABRIJEL (VICE) ŠKIBOLA, OFM

Rođen 23. listopada 1984. godine u Zadru, od oca Ive i majke Ane rođ. Šimičević. Kršten je 14. travnja 1985. u crkvi sv. Anselma i sv. Marcele u Ninu. Osnovnu školu pohađao je u Ninu, a srednju školu "Stanko Ožanić" smjer fitofarmaceut u Zadru. U postolaturu Franjevačke provincije sv. Jeronima stupio je 2004. godine, a novicijat započeo 2. kolovoza 2005. godine na Košljunu. Prve zavjete položio je 2. kolovoza 2006. godine, a svečane 30. rujna 2010. u crkvi sv. Frane u Zadru. Lektorat je primio 3. studenoga 2007., a akolitat 18. listopada 2008. u Zagrebu, u samostanu Hercegovačke franjevačke provincije. Filozofsko-teološki studij pohađao je na Teologiji u Zagrebu, gdje je boravio u samostanu Hercegovačke franjevačke provincije u Dubravi od 2006. do 2011. godine. Službu pastoralnog suradnika vrši u župi sv. Antuna u Puli. Svećeničko ređenje primit će u Katedrali sv. Stošije, po rukama nadbiskupa zadarskoga Želimira Puljića, u četvrtak, 28. lipnja 2012.

DON IVAN PERKOVIĆ, DR. MED.

Rođen 15. svibnja 1975. g. u Splitu kao drugo dijete u obitelji Miroslava i Božice r. Balaić. Osnovnu školu započeo u Petrijancu u blizini Varaždina, a završio u Splitu 1990. Završio srednju Zdravstvenu školu u Splitu – smjer laborant, a potom Medicinski fakultet u Splitu gdje je diplomirao u listopadu 2004. Nakon obveznog pripravničkog staža, u studenom 2006. položio državni ispit za doktora medicine. Od 2008. g. član Hrvatskog katoličkog liječničkog društva. Početkom 2006. došao u Zadarsku nadbiskupiju i pristupio Euharistijskoj zajednici svećenika Srca Isusova i Marijina koja je započela djelovati u Zadarskoj nadbiskupiji (Kali). Iste godine, kao bogoslov Zadarske nadbiskupije, započeo studij na Teologiji u Rijeci, te boravio u Bogoslovnom sjemeništu „Ivan Pavao II.“ do 2011. Kandidaturu za svete redove primio u Katedrali sv. Stošije u Zadru 6. siječnja 2009., službu lektora u Bogoslovnom sjemeništu „Ivan Pavao II.“ u Rijeci 6. prosinca 2009., službu akolitata 6. siječnja 2011., u Katedrali sv. Stošije u Zadru. 21. listopada 2011. imenovan pastoralnim suradnikom u župi sv. Lovre u Kalima. Svećeničko ređenje primit će u Katedrali sv. Stošije, po rukama nadbiskupa zadarskoga Želimira Puljića, u četvrtak, 28. lipnja 2012.

Čestitamo!

KRONIKA

TRAVANJ, 2012.

15. DAN ŽUPANIJE – U prigodi Dana Zadarske županije, o. Nadbiskup je slavio svečanu sv. Misu u katedrali sv. Stošije.
17. – 19. HBK – O. Nadbiskup je sudjelovao na zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu.
21. KRIZMA U ZATONU – O. Nadbiskup je podijelio sakramenat sv. Potvrde u župi Zaton.
22. KRIZMA U TURNJU - O. Nadbiskup je podijelio sakramenat sv. Potvrde u župi Turanj.
27. DUHOVNA OBNOVA U RIJEČKOM SJEMENIŠTU - O. Nadbiskup je predvodio duhovnu obnovu u Bogoslovnom sjemeništu „Ivan Pavao II.“ u Rijeci.
28. KRIZMA U KRUŠEVU - O. Nadbiskup je podijelio sakramenat sv. Potvrde u župi Kruševo.
29. KRIZMA U TKONU - O. Nadbiskup je podijelio sakramenat sv. Potvrde u župi Tkon.

SVIBANJ, 2012.

2. SUSRET MLADIH SVEĆENIKA U KISTANJAMA - U sklopu permanentnog obrazovanja mlađih svećenika, o Nadbiskup je imao susret sa svećenicima u župi Kistanje, Nunić i Ervenik. Navečer je u župnoj crkvi prevodio koncelebrirano misno slavlje.
3. POHOD DRŽAVNOM ARHIVU – O. Nadbiskup je pohodio Državni arhiv u Zadru gdje se susreo s ravnateljem gosp. Antom Gverićem.
4. POHOD NOVOG FRANJEVAČKOG PROVINCIJALA – O. Nadbiskupa je pohodio novoizabrani provincijal Provincije sv. Jeronima u Zadru fra Andreja Bilokapić.
- 5.-6. SUSRET HKM U SISKU – O. Nadbiskup je zajedno sa svećenicima i mladima iz Zadarske nadbiskupije sudjelovao na Susret hrvatske katoličke mladeži u Sisku. Nadbiskup je u nedjelju predvodio sv. Misu u katedralnoj župi.
6. SUSRET SA SALEZIJANSKIM PROVINCIJALIMA - O. Nadbiskup se navečer susreo sa svim provincijalima Europe Družbe sv. Ivana don Bosca (Salezijanaca).
7. PROSLAVA SV. DUJE U SPLITU – O. Nadbiskup je sudjelovao na proslavi blagdana sv. Duje u Splitu.
8. BLAGOSLOV NOVIH ZVONA U PALJUVU – O. Nadbiskup je blagoslovio dva nova zvona na novosagrađenoj crkvi u Paljuvu.
9. SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA / SV. NIKOLA U KISTANJAMA – O. Nadbiskup je sudjelovao na svećeničkoj rekolekciji, na kojoj je predavanje o Drinskim mučenicama održala s. Ozana Krajačić. Istoga dana Nadbiskup je predvodio slavlje sv. Nikole u Kistanjama.
10. GOSPA LORETSKA – O. Nadbiskup je povodom blagdana Gospe Loretske predvodio svečanu sv. Misu i procesiju u Zadru-Arbanasima.
12. KRIZMA U DOBROPOLJANI I ŽDRELICU - O. Nadbiskup je podijelio sakramenat sv. Potvrde u župama Dobropoljana i Ždrelac.
13. KRIZMA U BIOGRADU-KOSI - O. Nadbiskup je podijelio sakramenat sv. Potvrde u župi Biograd-Kosa.
14. GOSPA OD ZEČEVA – Povodom Gospe od Zečeva, O. Nadbiskup je predvodio svečanu Misu i procesiju u Ninu.
17. MEĐUNARODNO NATJECANJE ZBOROVA - U sklopu međunarodnog natjecanja zborova u Zadru, o. Nadbiskup je sudjelovao na svečanom koncertu u katedrali sv. Stošije.
19. KRIZMA U PAŠMANU I NEVIĐANAMA - O. Nadbiskup je podijelio sakramenat sv. Potvrde u župama Pašman i Neviđane-Mrljane.
20. KRIZMA U ISLAMU LATINSKOM – O. Nadbiskup je podijelio sakramenat sv. Potvrde u župi Islam Latinski.

21. DAN KLASIČNE GIMNAZIJE - U sklopu Dana Klasične gimnazije Ivana Pavla II. u Zadru, o. Nadbiskup je sudjelovao na svečanoj akademiji.
23. SVEĆENIČKO VIJEĆE – Nadbiskup je predsjedao sjednici Svećeničkoga vijeća Zadarske nadbiskupije.
24. BLAGOSLOV VITRAJA I KIPA NA PUNAMICI – O. Nadbiskup je blagoslovio nove vitraje i kip bl. Alojzija Stepinca u župnoj crkvi Bezgrešnog začeća BDM u Zadru-Puntamici.
25. SUSRET S KRIZMANICIMA – O. Nadbiskup se u Katedrali susreo s ovogodišnjim kizmanicima župa sv. Stošije, sv. Šime i Bokanjac.
26. KRIZMA U SLIVNICI I VINJERCU - O. Nadbiskup je podijelio sakramenat sv. Potvrde u župama Slivnica i Vinjerac.
27. SVETKOVINE DUHOVA I POSVETE KATEDRALE – O. Nadbiskup je predslavio svečanu Misu
- u Katedrali i podijelio sv. Potvrdu kandidatima iz župa sv. Stošije, sv. Šime i Bokanjac.
28. SUSRET CRKVENIH POKRETA I UDRUGA – O. Nadbiskup se u Katedrali susreo sa svim crkvenim pokretima i udrugama u Nadbiskupiji.
29. EKONOMSKO VIJEĆE – O. Nadbiskup je predsjedao sjednici Ekonomskog vijeća Zadarske nadbiskupije.
30. PRIPREMA ZA TIJELOVO - O. Nadbiskup je predsjedao sastanku za svetkovinu Tijelova sa župnicima grada Zadra.
31. SVJETSKI DAN MEDIJA I POHOD DRAČEVU ZADARSKOM – Povodom Svjetskog dana sredstava društvenog priopćivanja, o. Nadbiskup je održao prigodnu konferenciju za tisak u Sjemeništu i susreo se s predstvincima lokalnih medija. Istoga dana u Dračevcu Zadarskom predmolio krunicu i predslavio sv. Misu po prvi puta u župnoj crkvi.

LIPANJ, 2012.

2. KRIZMA U PAKOŠTANIMA I DRAGAMA – O. Nadbiskup je podijelio sakramenat sv. Potvrde u župama Drage i Pakoštane.
3. KRIZMA U SUKOŠANU I DEBELJAKU - O. Nadbiskup je podijelio sakramenat sv. Potvrde u župama Sukošan i Debeljak.
4. PROSLAVA SV. KVIRINA U KRKU – O. Nadbiskup je u Krku predvodio ovogodišnje slavlje sv. Kvirina, zaštitnika Krčke biskupije.
7. SVETKOVINA TIJELOVA – O. Nadbiskup je predvodio svečanu koncelebriranu sv. Misu i potom euharistijsku procesiju gradom, uz sudjelovanje svih gradskih župa.
9. KRIZMA U KOLANU I BARBATU - O. Nadbiskup je podijelio sakramenat sv. Potvrde u župama Kolan i Barbat.
10. KRIZMA U OBROVCU I MEDVIĐI – O. Nadbiskup je podijelio sakramenat sv. Potvrde u župama Obrovac i Meviđa. U Medviđi je krstio Anu i Mariju Mitrović, roditelja Radoslava i Blaženke.
11. – 12. IZVANREDNO ZASJEDANJE HBK – O. Nadbiskup je sudjelovao na izvanrednom zasjedanju HBK u Zagrebu.
13. BLAGDAN SV. ANTE – O. Nadbiskup je predslavio sv. Misu u župnoj crkvi sv. Ante Padovanskog u Tribnju-Krušćici.
14. SIMPOZIJ O DALMACIJI – O. Nadbiskup je na Sveučilištu u Zadru sudjelovao na otvaranju simpo-
- zija „Dalmacija u prostoru i vremenu“.
17. KRŠTENJE U JASENICAMA – O. Nadbiskup je u Jasenicama, u župnoj crkvi sv. Jerolima, predslavio sv. Misu i krstio Šimuna Vulića, roditelja Domagoja i Mirjane.
22. LI. SVEĆENIČKI DAN – O. Nadbiskup je zajedno sa svećenicima Nadbiskupije sudjelovao na pedeset i prvom Svećeničkom danu Zadarske nadbiskupije, zajedno sa svećenicima Riječke nadbiskupije te Gospičko-senjske biskupije, na Udbini i Plitvicama.
23. KRIZMA U VELOM IŽU – O. Nadbiskup je podijelio sakramenat sv. Potvrde u župi Veli Iž.
24. JUBILEJ DON ANDELA ZORIĆA – O. Nadbiskup je sudjelovao na zlatnomisničkom jubileju don Andela Zorića u Božavi, gdje je propovijedao.
25. DAN REDOVNICA – O. Nadbiskup je sudjelovao na Danu redovnica zadarske nadbiskupije u Pagu.
26. SUSRET OBITELJSKIH SAVJETOVALIŠTA – O. Nadbiskup je, zajedno s mons. Valterom Županom, biskupom krčkim, sudjelovao na nacionalnom susretu crkvenih Obiteljskih savjetovališta koji se održao u Sjemeništu „Zmajević“ u Zadru.
28. SVEĆENIČKO REĐENJE – O. Nadbiskup je u Katedrali sv. Stošije podijelio red prezbiterata đakonima don Šimi Žiliću, dr. don Ivanu Perkoviću, dr. fra Nikici Devčiću i fra Gabrijelu Škiboli.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

CRKVE

MISA POVODOM 15. GODIŠNICE VOJNE BISKUPIJE U RH

U kapelici Vojne kapelaniye 'Svetog Gabrijela Arkandela' u vojarni Zemunik u četvrtak 26. travnja misno slavlje povodom 15. obljetnice osnutka i djelovanja Vojne biskupije u RH predvodio je o. Ivo Toplaović, dekan Splitskog vojnog dekanata i kapelan zemuničke kapelaniye, uz sudjelovanje pripadnika postrojbi Oružanih snaga RH smještenih u vojarni Zemunik. Podsjetivši na povjesnicu i hod od utemeljenja Vojnog dušobrižništva u Hrvatskoj vojscu do danas, o. Topalović je rekao da su u skladu s Ugovorom između Svetе Stolice i RH o dušebrižništvu katoličkih vjernika pripadnika oružanih snaga i redarstvenih službi pripadnika

RH uspostavljene Vojne kapelaniye u svim sastavnicama Hrvatske vojske i policije koje pružaju duhovnu skrb i prate hrvatske vojnike, dočasnike i časnike u domovini i mirovnim misijama u svijetu. Na zadarskom prostoru i prije službene uspostave kapelaniye više svećenika tijekom Domovinskog rata bilo je uz hrvatske branitelje (don Srećko Petrov, fra Andrija Bilokapić, fra Joakim Gregov, don Tomislav Baričević). „U svojim molitvama i zahvali Bogu sjetimo se svih naših branitelja koji su bili dar domovini, poginulih u ratu i umrlih u poraću. Pouskrso vrijeme nudi nam rješenja i odgovore da sve oko čega se trudimo i darujemo ima nagradu - nagradu Uskrsa. Krist je uskrnuo radi nas, stoga je Uskrs naš put i vrijeme koje trebamo 'obući' dobrim djelima, molitvama i ljubavi jednih za druge. Neka nas Uskrslji vodi na tom putu, a mi budimo svjedoci da se svjetlo tog Uskrsa ne ugasi“, naglasio je kapelan Topalović. To je ujedno početak priprema za obilježavanje 15. obljetnice osnutka mjesne vojne kapelaniye u vojarni Zemunik osnovane na dan smrti bl. Alojzija Stepinca 10. veljače 1998. g., kad je za prvog kapelana imenovan don Tomislav Baričević. Don Tomislav je bio začetnik mnogih projekata unutar kapelaniye, uređenja prostora i stvaranja programa po kojima i danas kapelaniye živi i radi. S 1. rujna 2004. g. na mjesto kapelana imenovan je sadašnji vojni kapelan o. Ivo Toplavić, član Družbe Božje Riječi.

„ISUS I SAMARIJANKA“ U CRNOM

Ovogodišnji krizmanici Župe sv. Nikole u Crnom, osim redovite pripreme kroz župnu katehezu, za taj su se veliki događaj u njihovom vjerničkom životu pripremali i drugim aktivnostima koje su se odvijali u župi. Tako su Božićni koncert "Tisuću glasova" u Jazinama obogatili s prikazom živih jaslica. I u župi su sudjelovali u glazbeno-scenskom prikazu živih jaslica. Povodom obljetnice Vojno-redarstvene akcije "Maslenica" organiziran je prigodni program u kojem su također aktivno sudjelovali. U nedjelju, 22. travnja, pripremili su glazbeno-scenski prikaz evanđeoskog susreta Isusa i Samarijanke na Jakovljevu zdencu. Ovaj susret je bio prigoda da okupljeni „Samrijanci“ postave Isusu mnoga pitanja. Isus strpljivo sluša i poučava ih. Cijeli tekst temelji se na poukama koje su zapisane u evanđelju. Tako je bilo govora o pravednosti, molitvi, braku, rastavi, ljubavi prema bližnjemu, ljubavi prema neprijatelju, o uvjetima koje treba ispuniti da bi bili Isusovi učenici... Scenski prikaz bio je protkan pjesmama koje su predvodili crkveni pjevači iz Crnoga. Pjevale su se duhovne pjesme koje su poznate kako bi svи nazočni mogli pjevati i uživati kako u scenskom tako i u glazbenom ugođaju. Tako su se čule pjesme Kriste, budi naša radost, Ima jedna duga cesta, Mir, pravi mir, Kakav prijatelj je Isus, Ostani s nama, Krist jednom stade na žalu, K'o košuta, Glasnik velikog Kralja... Svi nazočnici, koji su u velikom broju ispunili dvoranu Doma, izvoditelje, tj. ovogodišnje krizmanike, nagradili su velikim pljeskom. Službeni dio programa je završio s riječima da se ni na višednevnoj duhovnoj obnovi ne čuje toliko evanđeoski citata koliko ih se te večeri čulo.

Zajedničko druženje nastavljeno je uz razgovor, komentar, pjesmu i prigodnu zakušku. Osim krizmanika u popunjavanju scene pomogli su i učenici nižih razreda osnovne škole.

„Vrlo zanimljiv i hvalevrijedan pokušaj rada s mladima na upoznavanju evanđeoskih tekstova,“ poručio je njihov župnik don Srećko Petrov.

MONOGRAFIJA „SUSRET HRVATSKE KATOLIČKE MLADEŽI U ZADRU, 2010.“

U nakladi Zadarske nadbiskupije objavljeno je posebno spomen izdanje „Susret hrvatske katoličke mlađeži u Zadru, 2010.“ u kojoj su na 64 stranice, uz slike, kao i impresivne fotografije iz zraka Zvonka Kucelina, sabrani i glavni naglasci iz tekstova Ines Grbić, voditeljice Odbora za medije SHKM-a u Zadru, o tijeku pripreme i svih aspekata odvijanja tog šestog susreta mlađih koji je okupio 30 000 sudionika, najviše do tad. Uz tekst i notni zapis himne susreta 'Da radost bude potpuna', donosi se tumačenje logotipa i gesla, podaci o katehetskom priručniku, Križu mlađih, procesiji od središta grada do Višnjika, mjesta gdje su održani predprogram i misno slavlje. Objavljeno je i Pismo pape Benedikta XVI. sudionicima susreta te brzojav kojeg su mlađi hrvatski katolici poslali papi. U uvodu zadarski nadbiskup Želimir Puljić, kojem je to bio prvi javni nastup u povjerenoj mu novoj nadbiskupiji na upravljanje, zapisao je da je to izdanje vizualna uspomena kršćanskog druženja i zajedništva mlađih koji su u dva dana svog boravka u njemu Zadar pretvorili u grad mladosti: „Svojom pjesmom, radošću i molitvom pokazali su da je Krist njihov Put, Istina i Život. Mladenačkim oduševljenjem dali su do znanja i starijima da su povjerivali Isusu, pravom i iskrenom prijatelju mlađih“. Nadbiskup podsjeća i na ljepotu gostoprимstva diljem nadbiskupije, doprinos Organizacijskog odbora, župnika, redovništva, volontera, vlasti, policije te brojnih drugih pojedinaca, obitelji, skupina i pokreta. Suslavilo je dvadeset biskupa i 350 svećenika. Mons. Puljić podsjeća na dirljivu sliku mlađih koje ni prijepodnevna kiša nije omela u radosti: „Dok smo mi u Organizacijskom odboru proživiljavaljali tjeskobu kako u kišnim uvjetima organizirati tako važan susret, ohrabrla nas je bezbrižna mlađež koja je bez kišobrana i kabанице pronosila povjerenje i radost po kalelargi i rimskom forumu“. To prigodno izdanje uredio je don Šimun Šindija, grafički dizajn Ivica Kero i Branka Lulić, a može se nabaviti u Nadbiskupskom ordinarijatu u Zadru (Bijankinijeva 2, Zadar, od 7-15 h radnim danom, ili telefonom na 023/ 208 650).

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

BLAGDAN BL. JAKOVA ZADRANINA

Blagdan bl. Jakova Zadranina svećano je proslavljen u petak 27. travnja u crkvi sv. Frane u Zadru gdje je prije šest stoljeća djelovao taj uzorni redovnik Franjevačke provincije sv. Jeronima. Misno slavlje predvodio je provincial fra Andrija Bilokapić. „Časteći blagdan bl. Jakova dolazimo u društvo svetaca. Sveci su najbolji tumač i komentar evanđelja. Domaćica koja živi iz ljubavi, vjerna mužu, ljubi djecu i promiče dobro može biti bolji tumač evanđelja od najučenijeg teologa, ako se ljudi uz njega ne osjećaju radosno, voljeni, ako

ljudi uz njega ne osjećaju svoju vlastitu vrijednost – ne funkciju, nego vrijednost svoje osobe. To je pravo i najdublje tumačenje evanđelja“ rekao je fra Andrija, istaknuvši da su sveci živo, nošeno evanđelje, koje se sada predaje, ljubav koju sada posredujemo jedni drugima. „Sveti smo koliko usvajamo od Božje svetosti. Usvojiti od svetosti ne može se nego tako da se svetost daruje dalje, kao što zagrijana peć grije prostor. Svetac je otvoren božanskom, to pronosi svijetom i tako postaje živa pokaznica. Danas su nam najpotrebniji takvi ljudi. Učenih, bogatih, uspješnih sportaša i pjevača ima puno. Ali, nedostaje ono ljudsko, ono toplo, Božje – a to mogu predati samo sveci“ poručio je fra Andrija. Crkva potiče vjernike da razmišljaju na koji su način sveci uprisutnili evanđelje, to znači, uprisutnili su Isusa Krista na zemlji. „Crkva želi odgojiti vjernike da slikede primjer, da nam sveci svima budu poticaj. Pred svetima se molimo da oni u nama svojim primjerom raspale povjerenje, da steknemo povjerenje 'Ako si ti mogao, ako su toliki mogli, onda mogu i ja'“ naglasio je fra Andrija. Istaknuo je da je bl. Jakov određen evanđeljem, ono mu je bilo nauk, poticaj, snaga, svjetionik i cilj. „Sin je bogatih roditelja, no on se odriče – to je znak svetosti – ne uzima niti ono što mu pripada. Svetac je čovjek koji dijeli drugima i ono što je njegovo. Zato su sveci uvijek primjer. Bl. Jakov je živio običnost dnevnog postojanja: radeći, kuhajući, meteći, perući suđe, skupljajući milostinju za samostan, susretao je ljudе koji trpe. S njima razgovarao, dijelio zlo i dobro. Ljudima je bio bliz. On i danas potiče i tješi“ rekao je fra Andrija. Vjernici iz gradskih župa Zadra povodom blagdana hodočastili su u Bitteto u Italiji gdje je bl. Jakov umro i proživio najveći dio svog redovničkog života. Povodom Nedjelje dobrog pastira, franjevcii u crkvi sv. Frane u Zadru u subotu 28. travnja s početkom u 20,00 sati do nedjelje 29. travnja u 8,00 sati priređuju cijelonoćno klanjanje molitve za duhovna zvanja.

BLAGDAN GOSPE LORETSKE

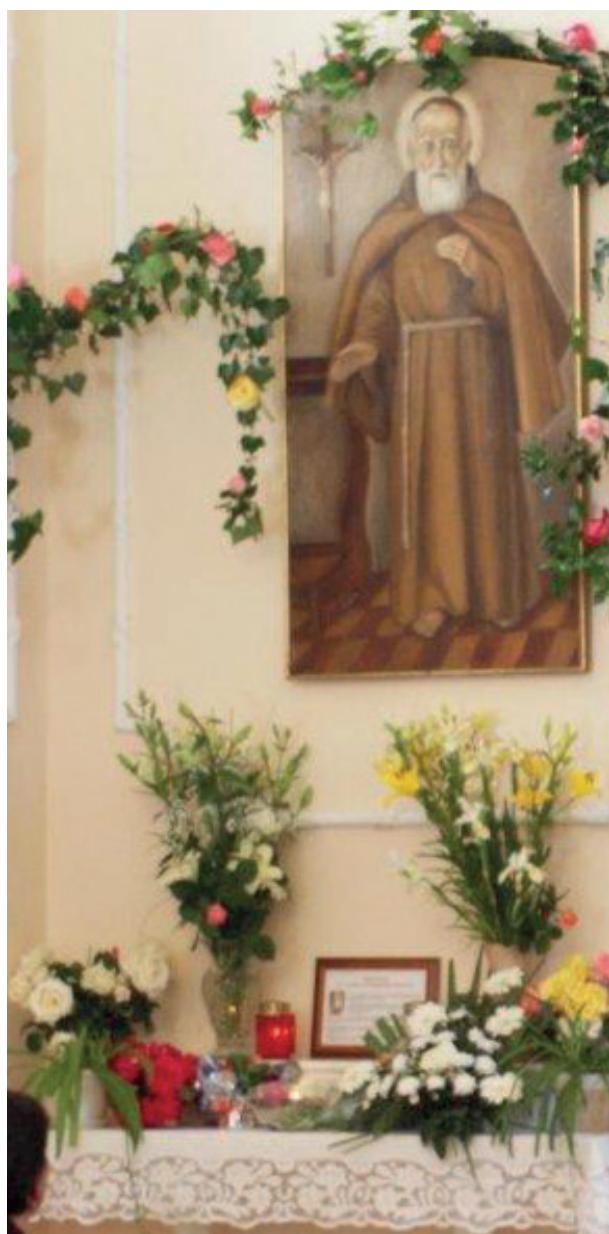
Blagdan Gospe Loretske svećano je proslavljen u četvrtak 10. svibnja u župi Gospe Loretske u Arbanasima u Zadru. U zajedništvu s brojnim svećenicima, zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je svećano večernje misno slavlje potom i procesiju s čudotvornim Gospinim kipom kroz taj gradski predio. Svetkovinu tzv. Arbanaškog čuda tradicionalno je pohodilo tisuće Gospinih štovatelja iz cijele nadbiskupije, želeći zahvaliti Gospu u skladu s temom nadbiskupove propovijedi da je Marija odvjetnica Hrvatske i dragulj naše povijesti. „Uz Marijinu pomoć, u znaku krunice, mi smo prepoznali pravu snagu i osvojili slobodu. Njenim zagovorom dogodilo se nekoliko čudesa koja se ljudski rastumačiti ne mogu: kako rastumačiti čudo slobodne i neovisne države koju nije htjela ni Europa, ni Amerika, ni Ujedinjeni narodi? Kako rastumačiti čudo da smo prezivjeli užas razaranja u strategiji spaljene zemlje? Kao što smo u teškim danima rata nalazili snagu oko Marije, tako i danas hrlimo njoj. S njom smo prebrodili sve povjesne krize i kušnje jer su se po domovima naših obitelji prebirala zrnca krunice, molilo se i hodočastilo u Marijina svetišta, njoj u čast činilo zavjete i zidalo crkve i oltare“ rekao je mons. Puljić, dodavši da kao pobožni hodočasnici želimo zahvaliti Gospu od Loreta za sve što je činila našem narodu u dugo tisućljetnoj povijesti. „Osobito u obrani pred okrutnom agresijom kada smo bili odsječeni od svijeta i prepusteni na milost i nemilost četničkih odreda koji su osvajali i napadali sa svih strana. Usprkos napuštenosti nismo se predavalni ni gubili nadu. Okupljali smo se u crkvama i skloništima. Vapili smo i molili, vjerovali i nadali se.

BLAGDAN SV. LEOPOLDA BOGDANA MANDIĆA

Blagdan sv. Leopolda Bogdana Mandića svečano je proslavljen u subotu 12. svibnja u nadbiskupijskom svetištu sv. Leopolda u crkvi Gospe od Zdravljja u Zadru. Tu je crkvu zadarski nadbiskup Marijan Oblak proglašio 1978. g. svetištem sv. Leopolda jer je taj svetac u njoj djelovao, bio poglavatar kapucinskog samostana nekad povezanog s crkvom i čuvar svetišta koji su u Drugom svjetskom ratu bili razrušeni, potom obnovljeni. Sv. Leopold se za života i utjecao zagovoru Gospe od Zdravljja. Zadrani su povlašteni štovatelji sv. Leoploda jer ga mogu slaviti u crkvi njegove duhovne i fizičke prisutnosti. Sv. Leopold je bio zadarski sugrađanin u samostanu koji je bio povezan s crkvom Gospe od zdravljja gdje je živio, molio i ispovijedao od 1897. do 1900. g. Mandić je drugi kanonizirani hrvatski svetac Crkve, osobito poznat po 52 godine svoje ispovjedničke službe. „Evangelje poziva da budemo milosrdni kao što je Otac milosrdan. Božju ljubav i milosrđe ljudi su mogli vidjeti u osobi franjevca Leopolda koji je sjedio u ispovjedaonici, a tu se se događala velika čudesna, veliki preokreti, veliki događaji u životu i dušama ljudi. rekao je mons. Mustać. Sv. Leopold, rodom iz Boko-kotorskog zaljeva svetaca, život je bio obilježen i Crkvom Istoka. Uvijek je imao ljubavi za istok i zapad. Svaka duša koja bude tražila moju službu bit će moj Istok, rekao je taj svetac široka srca. „Sv. Leopold je vrlo blizak običnom puku u svojoj pobožnosti, rekao je mons. Mustać, a nakon mise vjernici su izrazili štovanje relikviji sv. Leopolda, časteći na taj način Boga koji je sv. Leopolda darovao milostima za dobro duša

S krunicom smo se borili protiv zla, mržnje i uništavanja. Postilo se, zavjetovalo i molilo. Svatko je htio dati svoj osobni obol miru i zaustavljanju rata. I othrvali smo se zahvaljujući vjeri u Boga i u vlastite snage“ rekao je mons. Puljić. Poručio je: Majke, budite svjesne svog dostojanstva i postanite ono što vam je u naravi upisano te poželio da ne živimo kao pogani koji Boga ne poznaju, ne priznaju i život ne poštuju.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

15. OBLJETNICA DOLASKA JANJEVACA U KISTANJE I PETA OBLJETNICA POSVETE CRKVE SV. NIKOLE

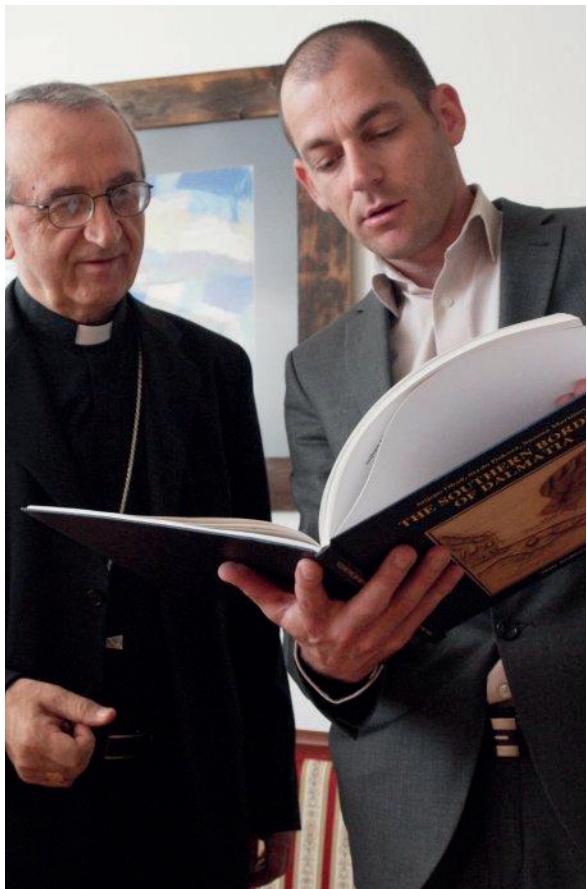
Peta obljetnica posvete novoizgrađene župne crkve sv. Nikole biskupa u Kistanjama i 15. obljetnica dolaska Janjevaca u Kistanje, najudaljeniju župu u zaleđu Benkovačkog dekanata u Zadarskoj nadbiskupiji, proslavljene su u srijedu 9. svibnja svečanim misnim slavlјem koje je u župnoj crkvi sv. Nikole predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Obljetnicu posvete te velebne crkve mons. Puljić je nazvao proslavom njenog rođendana, podsjetivši na svog predšasnika nadbiskupa Ivana Prendu koji je 2007. g. posvetio oltar i Božji dom i osobno se zauzeo u suradnji s Vladom RH da to ratom opustošeno i napušteno područje nasele Janjevci s Kosova suočeni s tamošnjim progonom. Sad na Janjevu živi 250 Hrvata. „Euharistijom slavimo Boga koji je divan u svojim svetima, osobito u životu sv. Nikole, nebeskog zaštitnika Janjevaca. Prije dvije godine pohodio sam Janjevo i sjetio se brojnih prošlih generacija koji su ostali vjerni Bogu i ljubili Crkvu, ponosni na svoje hrvatske i katoličke korijene. Sv. Nikola se toliko puta pokazao prijateljem i pomoćnikom malenih i slabih. Svojom je uzdignutom desnicom blagoslovljao i zagovarao vjerne obitelji. Ne dopustite da vam ohladi vjera u Boga, da se ugasi ljubav prema Crkvi i nestane ponosa na vaše narodne i vjerničke korijene“ poručio je janjevačkim vjernicima mons. Puljić. Prva skupina Janjevaca doselila je u Kistanje 1997.

g., a druga dvije godine poslije, u 120 kuća koje je izgradila Vlada RH. U Kistanjama živi 1250 vjernika odnosno 249 obitelji. Osnovnu školu pohađa 260 djece; 250 je djece predškolske dobi, a 100 srednjoškolaca. U župi djeluju dječji i zbor odraslih, muška i ženska klapa, uz vodstvo i brigu redovnica Blaženke Delonge i Edite Špralje. Kistanje su župa pozitivnog prirasta; 2011. g. je bilo 25 krštenja a šest umrlih; broj krštenja godišnje je između 25 i 30 novorođenih. Tog je dana bila i obljetnica preseljenja moći sv. Nikole. Do izgradnje nove crkve u Kistanjama Janjevci su se okupljali u staroj župnoj crkvi Gospe od Zdravlja koja je u Domovinskom ratu bila oštećena i opljačkana, a obnovljena je 1995. g. Pokraj župne kuće kupljena je oštećena zgrada koja je uređena za župni dom i pastoralne potrebe.

POHOD ZADARSKOG NADBISKUPA DRŽAVNOM ARHIVU U ZADRU

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić pohodio je u četvrtak 3. svibnja Državni arhiv u Zadru i susreo novoizabranog ravnatelja Antu Gverića koji ga je upoznao s radom i planovima Arhiva koji čuva 373 fonda i zbirke arhivskog gradiva. Najstariji dokumenti potječu iz 10. st., a gradivo je sustavno sačuvano za razdoblje od 14. do 20. st. Vanjska služba Arhiva nadzire 450 pismohrana. Želja je ravnatelja otvoriti tu ustanovu javnosti, predstaviti i educirati javnost o njenom značaju i veličini te uložiti napore u poboljšanju uvjeta smještaja građe. Nadbiskup i ravnatelj su razgovarali o učinkovitom korištenju arhivske građe od strane istraživača i ljudi koje zanima bilo koja tema. Gradivo treba biti u stanju spremnosti za upotrebu. Uz digitalizaciju gradiva, pri kraju je petogodišnji projekt kompletнog opisa svega što se nalazi u arhivu, kojem je pridodan i crkveni arhiv zadarske nadbiskupije. Od 1500 stranica tog materijala, nadbiskupijski arhiv ima 100 stranica. Samo je u Zagrebu i Zadru crkveni arhiv priključen državnom arhivu. Nadbiskup je upoznat s izradom sadržaja i popisa fondova s namjerom da se sljedeće godine to izdanje tiska. To je neiscrpno polje rada, rekao je mons. Puljić i čestitao na tom projektu izrade svakog pojedinog fonda.

Obavijesno pomagalo je opis pojedinog fonda po čemu će se vidjeti cijela struktura fonda. Uz arhivistički postav, važno je što bolje fizički sačuvati i zaštititi gradivo te je ravnatelj istaknuo potrebu popisa najugroženijeg gradiva, stavljanja nadbiskupijskog arhiva u primjerenu ambalažu, spremanje u kutije, da gradivo ne propada izvan kutije. Treba početi uređivati i trezor, Gverić je istaknuo želju da restauratori svaku pergamenu stave u košuljicu. U Državnom arhivu je više od 2200 matica iz velikog dijela Dalmacije i Zadra koji je nekad bio centar pokrajine. U zadarskom arhivu je najstarija matica od iza Tridentskog koncila, od kada postoji obveza vođenja matice, uz popratni opis. Istaknuto je da su oduzete mnoge matice i kronike u Drugom svjetskom ratu. Mons. Puljić je istaknuo da će Vijeće HBK za kulturu organizirati simpozij o potrebi prepoznavanja i ujednačavanja arhivske građe. Temelje zadarskog Državnog arhiva postavio je 1624. g. generalni providur Francesco Molin Godine osnivanjem Arhiva generalnog providura. To je jezgra sadašnje ustanove koja kao Državni arhiv u Zadru samostalno djeluje od 1928. g., čija se teritorijalna nadležnost proteže na područje Zadarske, Šibensko-kninske i Ličko-senjske županije, a u njegovu je sastavu i Sabirni arhivski centar u Šibeniku.

GLOBALNA MOLITVENA AKCIJA HRVATA – PLAMEN SLOBODE

Globalna hrvatska molitvena akcija 'Plamen slobode' održana je u nedjelju 13. svibnja u više od sto građova na svim kontinentima svijeta uoči rasprave Žalbenog vijeća Haškog suda u predmetu Gotovina/Markač. Središnji dio akcije održan je u Pakoštanim, rodnom mjestu generala Ante Gotovine, gdje je u župnoj crkvi misu predvodio župnik Mario Sikirić. „U pitanju je ugled domovine, ničiji interes“ poručio je Sikirić. Hrvati diljem svijeta molitvom i paljenjem svijeća iskazali su potporu generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču izražavajući neslaganje s prvostupanjskom presudom. Akciju su organizirali udruga 'Zavjet' i Hrvatski svjetski kongres. Nakon mise puk je s upaljenim svijećama na kojoj piše 'Plamen slobode' molio krunicu, s nakanom da pobijedi istina, a naš narod bude ponosan na učinjeno i ljude koji su bili spremni dati svoj život za naš život u slobodi. "Jedino u Boga imamo pouzdanje, jedino se u njega ufamo i nadamo da će učiniti da bude pravde; da će razbiti ljudske, političke i ekonomске planove" rekao je don Mario, dodavši da su Gotovina i Markač simbol Hrvatske koju tuže.

„A oni nisu učinili ništa više nego branili svoje. Da se moglo svoje braniti ružama, oni bi to učinili. Da se moglo braniti mašući maslinama i ući u Knin, oni bi to učinili. Da se moglo drugaćije oslobođiti nego što se učinilo, oni bi to učinili - jer stalo im je do naše zemlje. Neka Bog slomi ljudske planove i nepravde“ poručio je don Mario, zamolivši Boga da učini da se vidi i zna da hrvatski narod, poput drugih naroda, ima pravo na svoju zemlju i državu. „Nije manipuliranje Boga zvati u pomoć, nego naša duboka vjera da dvojici naših generala da snage. Nitko generale s ovim činima ne čini svetima niti ih diže na oltar, da su sveti. Oni su samo ljudi koji su stali prvi u obranu domovine i ljudi i koji sada trpe umjesto svih nas“ zaključio je župnik Pakoštana Mario Sikirić.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

ZAVJETNI BLAGDAN GOSPE OD ZEČEVA

Majke, budite svjesne svoga dostojanstva i postanite ono što vam je u naravi upisano, poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić u propovijedi koncelebriranog misnog slavlja koje je na zavjetni blagdan Gospe od Zečeva u Ninu u ponedjeljak 14. svibnja predvodio u središnjem marijanskom svetištu zadarske nadbiskupije u crkvi sv. Anselma. Ta svetkovina tradicionalno okuplja tisuće vjernika iz svih zadarskih krajeva i svečano je proslavljena s više misnih slavlja. Nakon mise nadbiskup je predvodio procesiju s čudotvornim Gospinim kipom pred kojim se cijelog dana brojni puk utjecao Marijinom zagovoru, a inače se nalazi na pokrajnjem oltaru u kapeli župne crkve koju je Gospo u čast u 16. st. dao izgraditi ninski biskup Juraj Divnić. „Nema pravog i prosvijetljenog materinstva bez Boga, bez vjere, molitve. Uzorne majke, potrebne u društvu i Crkvi, nadahnjuju se Gospinim primjerom i mole njenu pomoć i blagoslov. Marijo, želimo čuti tvoj pozdrav i osjetiti kako nam nosiš Isusa, blagoslovljeni plod utrobe tvoje. Neka tvojim pohodom zaigraju čeda u utrobama naših majki i obitelji, naše domovine Hrvatske i Crkve“ rekao je mons. Puljić. Pozvao je na obnovu krsnog saveza s Bogom, pradjedovskog zavjeta vjere u Krista i vjernosti Katoličkoj Crkvi, na obnovu molitve u obitelji, baš u svjetlu gesla iz hodočasničkih okupljanja Branimirove godine u Ninu: Hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom misu slavi. Štovanje Gospe od Zečeva datira iz vremena prodora Turaka u Nin u 16. st. Gospa se 1516. g. ukazala pastirici Jeleni Grubišić kod otočića Zečeve gdje je bila crkvica pustinjaka. Marija je pozvala na post, molitvu i pokoru. Nin i hrvatska državnost bili su obranjeni, a štovanje Gospe i zavjeti potvrđeni čudesnim ozdravljenjima. Procesija je izraz naše pobožnosti i očitovanje vjere, te je mons. Puljić podsjetio da je nakon Isusove smrti ulicama grada prolazila mala skupina njegovih naslijedovatelja. Nazivali su se braćom, a okupljali su se u Salomonovom trijemu svaki dan nakon jutarnje i večernje žrtve. „Marija je duhovna majka Božjeg naroda koja rađa mistično tijelo Kristovo, a temelj jedinstva je postojanost u molitvi, što se tijekom stoljeća potvrđuje i u Marijinom ninskom svetištu“ zaključio je nadbiskup Puljić.

PRVI DIO ZLATNE HARFE ZADARSKE NADBISKUPIJE

Prvi dio smotre dječjeg župnih zborova, Zlatne harfe zadarske nadbiskupije, čija je tema 'Dolazak sv. Franje u Hrvatsku – Mir i Dobro! (1212-2012)' održana je u subotu 12. svibnja u crkvi sv. Frane u Zadru. Susret je počeo misnim slavlјem koje je predvodio don Gašpar Dodić, predstojnik nadbiskupijskog Katedarskog ureda. Zbog 800. obljetnice dolaska sv. Frane u hrvatske krajeve, domaćini ovogodišnje Harfe su samostani u Zadru i Karinu te im je don Gašpar zahvalio na gostoprivrstvu. U zahvalnosti Bogu za prisutnost franjevaštva na hrvatskom tlu, don Gašpar je rekao da su franjevačke zajednice kroz stoljeća izgrađivale Crkvu i kulturu u našem narodu. „Bliski običnom puku, učili su ga od najobičnijih poslova agrikulture, pismenosti, znanosti i umjetnosti. Najvažnija i najvrijednija uloga franjevaca u hrvatskom narodu, po riječima kardinala Franje Kuharića, bila je u izgradnju moralnog života, u pružanju pomoći našem čovjeku da upozna Isusa. Ljubav prema čovjeku, koju je sv. Franjo naučio od Krista, bila je uvjek velika odlika franjevačkog života“ rekao je don Gašpar. Jubilej 800 godina od dolaska sv. Franje u Hrvatsku sjećanje je na povijesne, kulturne i religiozne korijene. „Sv. Franjo je u vijek na nov način ima puno toga poručiti: dobar i svet, oduševljen i zaljubljen, sav je u Kristu. To i nama najviše treba i u tome bismo trebali slijediti divni primjer serafskog sveca. Treba samo poslušati što Gospodin govori svakom čovjeku u svakom vremenu i htjeti to ostvariti“ rekao je don Gašpar, dodavši da se kod sv. Franje karizma i ustanova upotpunjaju u izgradnji Crkve, što očituje Franjin istinski crkveni duh. On je svoju malu zajednicu zamišljao u velikoj zajednici opće Crkve. „Popravi moju Crkvu, govori Krist sv. Franji – mi smo prvi kuća Božja koju treba obnoviti – ruševina osoba i zajednica – počnimo od samih sebe, poput sv. Franje“ rekao je don Gašpar, istaknuvši da su franjevci dali mnoge mučenike, svece, misionare, teologe, filozofe, glazbenike, pjesnike, 150 biskupa. Nastupili su sljedeći dječji župni zborovi: zbor Dominik Savio iz Arbanasa (voditeljica s. Antonija Jurić) izveo je pjesme 'O da bude' i 'Odlučio sam slijediti Krista', zbor sv. Marcele iz Nina (s. Krešimira Zanki) u pratnji tamburaša župnog zbora mladih pjesme 'Nek te hvale' i 'Gospin laudate', zbor iz Ploča (Ana Kolanović) 'Vjek hvaljen budi' i 'Kriste budi naša radost', zbor Radost i nada iz Biograda (s. Anka Špralja) pjesme 'Zvona zvone' i 'Ja sam trs' a zbor Marijini prijatelji iz Zemuniča (s. Vladislava Terzić) 'Oče naš dobri' i 'Djeca sv. Frane'. Svaki zbor primio je priznanje za sudjelovanje.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

BLAGOSLOV VITRAJA I KIPA BL. ALOJZIJA STEPINCA NA PUNTAMICI

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić blagoslovio je u četvrtak 24. svibnja u crkvi Bezgrešnog začeća BDM na Puntamici u Zadru vitraje a ispred te župne crkve na Trgu bl. Alojzija Stepinca Stepinčev kip. Iznos od 30 000 eura za uređenje interijera svoje crkve, koliko iznose vitraji na 20 stakala crkve i kip, te uređenje pročelja na ulazu u crkvu koje je prokišnjavalo, u cijelosti su priku-pili župljani Puntamike na poticaj svog župnika Emila Bilavera. Od 20 obitelji po jedna obitelj je darovala iznos za jedno staklo vitraja čiji je autor akademski umjetnik Mate Ljubičić, a postavilo ih je poduzeće Sveti stakla. Središnja cjelina vit-

raja oko ulaznih vrata tematski je posvećena Navještenju BDM s prepoznatljivim motivima: golubica kao simbol Duha Svetoga iz ruku Boga Oca, andeo Gabrijel navješta Mariji radosnu vijest, a svemirom odjekuje vijest iz truba andela najavljujući dolazak Božjeg Jaganjca. Lijeva vertikala je posvećena andelima uz tekst 'Andeo Gospodnji navijestio Mariji i ona je začela po Duhu Svetome. Na dnu tog stupa je posjet Marije Elizabeti kojoj priopćava radosnu vijest. Na desnoj strani crkve je lik Marije sklopjenih ruku uz riječi 'Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj' a u dnu tog vitraja je božićni prizor porođenja Isusa, motiv Svetе Obitelji. Na prozorima s lijeve strane crkve su simboli euharistije, a s desne strane Duhova. Akademski umjetnik Dragan Kwiatkowski je autor Stepinčevog kipa teškog 800 kg, visokog 2,60 m, izrađenog u lijevanom mramornom kamenu. „Prostori s predmetima sakralne baštine svjedoče o umjetničkoj i vjerničkoj kreativnosti kako bi se uljepšalo obredna mjesta. Zato spomenici i predmeti svih vrsta i stilova prate povijesna događanja Crkve. A umjetnici koji su ih stvorili komuniciraju s nama po djelima svojih ruku“ rekao je mons. Puljić u homiliji Službe Riječi koju je predvodio, nazvavši taj čin ujedno i kulturnim događajem u župi po kojem je čovjek utisnuo obilježe sklada i ljepote. Župnik Bilaver nadbiskupu Puljiću je darovao veliku uskrsnu svijeću koju već 20 godina župi daruju župljani Milica i Šime Mičić, donesu je iz Njemačke, te sliku umjetnice župljanke Ines Jurin.

HODOČAŠĆE I POHOD MOTOCIKLIMA SALEZIJANSKIM ŽUPAMA U HRVATSKOJ

Povodom sedamdeset godina od osnivanja zagrebačke župe sv. Ivan Bosco u Podsusedu (1942-2012), ususret jubileju stote godišnjice salezijanske prisutnosti u Hrvatskoj sljedeće godine i u čast Marije Pomoćnice, aktivni podsusedski župljani sv. Ivana Bosca Miljenko Golubić i Vedran Katić ostvarili su jedinstvenu akciju – na svojim su motociklima odlučili pohoditi 14 salezijanskih župa, hodočastiti u osam marijanskih svetišta (Gospe Trsatske, Krasno, Gospe od Plaća u Šibeniku, Gospe Sinjske, Međugorje, Gospa od utočišta u Aljmašu, Gospe Osječke u Tvrđi, Gospe Voćinske) i posjetiti četiri salezijanske zajednice/ustanove. Od 17. do 24. svibnja, blagdana Marije Pomoćnice, u osam dana putem većim od 2100 km pohodili su razna odredišta. Iz njihove župe koju je 1942. g. utemeljio bl. Alojzije Stepinac ispratili su ih podsusedski župnik Nedjeljko Nedić i župljani, a nakon što su pohodom povezali sva mjesto djelovanja salezijanaca u Hrvatskoj uspješno su se vratili 24. svibnja na proslavu blagdana Marije Pomoćnice na Knežiju zahvalno sudjelujući u misi i procesiji. U Zadru su bili u župi Gospe Loretske u Arbanasima, Marije pomoćnice na Kmanu u Splitu, a nakon Mokošice posjetili su KŠC Don Bosco u Žepču. Posjetili su i memorijalno groblje u Vukovaru i Ovčaru, župu sv. Martina u Belom Manastiru, crkvu Uznesenja BDM u Donjem Miholjcu gdje je pokopan drugi župnik podsusedske župe sv. Ivan Bosco, Albin Česler

SUSRET SALEZIJANSKIH PROVINCIALA EUROPJSKE REGIJE

Provedba općeg projekta Družbe u regiji bila je tema četverodnevnog susreta salezijanskih provincijala iz cijele Europe završenog u ponedjeljak 7. svibnja u samostanu Školskih sestara franjevki u Arbanasima u Zadru, u salezijanskoj župi Gospe Loretske u Zadru. Među mnogim projektima provincijali su razmatrali projekt 'Europa' koji znači reevangelizaciju Europe, a počeo je na zadnjem Saboru, prije četiri godine i traje još dvije godine. Podržao ga je i papa svojim govorom sabornicima, a širi se i preko salezijanki i drugih zajednica koji žele reevangelizirati Europu.

„To je proces suprotan dekristijanizaciji koja je nametnuta političkim, ekonomskim razlozima. Naš je cilj biti dosljedan Kristov učenik i nositelj Božje ljubavi mladima“ rekao je o. Ivan Marijanović, provincial Hrvatske salezijanske provincije. Salezijanaci djeluju u svijetu gdje je kršćanstvo manjina, u nekim islamskim zemljama, Iranu, Kini, gdje je kršćanstvo zabranjeno ispovijedati, ali se djeluje kroz druge inicijative: kulturne, prosvjetne, školske – kroz to se pokušava ostati vjeran izvornoj karizmi, ponuditi autentičnu vrijednost, iako ne riječima, nego svjedočenjem, često i mučeničkim, rekao je o. Marijanović. Na susretu je najavljen i Opći sabor salezijanaca iz cijelog svijeta koji će se održati za dvije godine. U Njemačkoj, Austriji, Sloveniji, Hrvatskoj i Velikoj Britaniji je jedna salezijanska provincija, neke provincije obuhvaćaju više zemalja; tzv. Istočna ima sjedište u Moskvi a obuhvaća Rusiju, Bjelorusiju, Ukrajinu, Gruziju. U Poljskoj su četiri provincije. U svijetu je oko 16 000 salezijanaca, djeluju na svim kontinentima, a prvo poslanje im je odgoj mladeži kroz škole, centre mladeži, župe, osmišljavanje i organiziranje slobodnog vremena, osobito kroz medije. U nekim institucijama postoje radio, televizija, da posluži odgoju mlađih. Velika regija ima tri zone: Atlantska (obuhvaća Irsku, Veliku Britaniju, Njemačku, Austriju), druga je provincija Ćirilo-Metodije, po apostolima koji su djelovali na ovom prostoru, obuhvaća Poljsku i provincije Istočne Europe, Mađarsku, Sloveniju, Hrvatsku, Češku i Slovačku. U Hrvatskoj djeluje 101 salezijanac, povjerenim je 13 župa, a dvije škole imaju po dva smjera; u Rijeci gimnazija i sportska gimnazija, u Žepču gimnazija i tehnička škola. Na Knežiji, Jarunu, Splitu, Zadru i Rijeci postoje oratoriji, mjesta za okupljanje mladeži u raznim aktivnostima; postoji i volonterska služba koja pomaže mlađima da se susreću u raznim područjima; sportu, instrukcijama, glazbenoj grupi, u svemu u čemu im treba pomoći.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

SVETKOVINA DUHOVA

Na svetkovinu Duhova u nedjelju 27. svibnja u katedrali sv. Stošije u Zadru zadarski nadbiskup Želimir Puljić predvodio je svečano misno slavlje za vrijeme kojeg je podijelio sakrament potvrde krizmanicima katedralne župe sv. Stošije, sv. Šime i sv. Šimuna i Jude Tadeja s Bokanjca. Svetkovina Duhova je povijesni događaj spasenja posvećen Duhu Svetome koji vodi na početke Crkve, rekao je nadbiskup, dodavši da ga evanđelist Ivan opisuje s jednom gestom i jednom odredbom. Gesta se događa prvog dana u tjednu, u nedjelju, kad Isus dolazi u dvoranu gdje pozdravlja uplašene učenike riječima: 'Mir vama. Primitate Duha Svetoga'. A onda im izriče nalog i odredbu poslanja: 'Kao što je mene poslao Otac, tako i ja šaljem vas'. „Događaj koji Ivan opisuje u evanđelju ponavlja se i u primanju sakramenta potvrde, kad će krizmanici dobiti nalog koji su primili apostoli: 'Kao što je mene poslao Otac, tako i ja šaljem vas'. I normalno da se poput Petrovih slušatelja pitate: Gospodine, što nam je činiti, konkretno, u mojoj okolini, obitelji, školi“ rekao je nadbiskup, potaknuvši mlade da budu sretni zbog dolaska Duha Svetoga i da s njima zajedno traže prave izvore svoje sreće. Poručio im je da Isus u svojoj ljubavi računa na njih i moli za njih. Kao dokaz svoje osobite ljubavi šalje Duha Svetoga s darovima mudrosti, razuma, savjeta, jakosti, znanja, pobožnosti i straha Božjeg. „Krist je jedina prava sigurnost u mladenačkom hodu. Najljepši dar koji mu se može prinijeti je ljubav, srce i budućnost. Kad vas muče problemi i zapanjeno stojite pred tajnom života, upravite svoj pogled prema njemu. On želi progovoriti vašem razumu i srcu, vašoj slobodi i savjesti. Otvorite mu se. Osluškujte njegove nagovore. Povjerite mu se i pitajte ga“ poručio je mons. Puljić krizmanicima. Roditelje i kumove je potaknuo da mladima budu primjer ljubavi, strpljenja, pažnje, dobrote i požrtvovnosti. Svetkovina Duhova u Zadru slavljena je na dan godišnjice posvete katedrale sv. Stošije, trobrodne romaničke bazilike s temeljima iz 4./5. st. kad je bila posvećena sv. Petru, a od 9. st., kad je biskup Donat dobio moći mučenice Stošije, katedrala nosi njeno ime. Građena je u više navrata od 9. do 13. st., a 27. svibnja 1285. g. posvetio ju je nadbiskup Lovro Periandar.

SUSRET ČLANOVA CRKVENIH POKRETA I UDRUGA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Susret članova crkvenih pokreta, zajednica i udruga zadarske nadbiskupije održan je u ponedjeljak 28. svibnja na blagdan Marije Majke Crkve u katedrali sv. Stošije u Zadru. U Zadarskoj nadbiskupiji djeluje dvadesetak zajednica čije je djelovanje u homiliji Službe Riječi koju je predvodio ohrabrio i zadarski nadbiskup Želimir Puljić rekavši: „Neizbjegno je uključivanje laika u formacijske procese odgoja i oblikovanja savjesti kako bi mogli dati svoj obol i doprinos u službi poslanja Crkve u svijetu“. Susret je završen klanjanjem pred Presvetim. Nadbiskupijski povjerenik za pokrete mons. Ivan Mustać podsjetio je na misao kardinala Josepha Ratzingera u njegovoj knjizi 'Novi izljevi Duha' kad su teolozi govorili da je nakon procvata Drugog vatikanskog sabora došao led umjesto proljeća, umor umjesto novog dinamizma u Crkvi. No Duh Sveti Crkvi je darovao proljeće podižući nove karizme i pokrete. Papa Benedikt XVI. čudesnim događajem smatra svoj prvi dodir 1970-ih godina s pokretima kad je doživio polet i oduševljenje njihove življene vjere te su se iz te radosti vjere osjećali dužni drugima priopćiti to što su primili kao dar. „Došli smo posvjedočiti što Bog po nama čini. Mnogi su bili na putu da izidu ili su već bili izišli iz Crkve, a mnogi imaju iskustvo što im je Bog učinio u životu“ poručio je mons. Mustać u dupkoj punoj katedrali. Govoreći o temi 'Milosti koje nam stižu s Koncila' mons. Puljić je istaknuo značaj liturgije, razmatranja Božje riječi i slike Crkve kao zajednice Božjeg naroda. „Zahvaljujući promociji Crkve kao Božjeg naroda, na katoličkom postkoncilskom horizontu pojavljuju se nova iskustva koja valja pozdraviti i njegovati: sve više je trajnih đakona, kateheta, liturgijskih pomoćnika (čitača i akolita), volontera, caritasovih dјelatnika, crkvenih pokreta, ekonomskih i pastoralnih vijeća i drugih biskupijskih tijela i animatora. Možda je vjernički zanemareno područje socijale i politike“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši i dokument o Crkvi u suvremenom svijetu koji otkriva čovjeku uzvišenost njegova poziva. „Ta je ostavština Koncila postala osobito važna u naše vrijeme kad antropološka pitanja dobivaju dramatične tonove zbog novih biotehnologija. No, Crkva se mora uključiti u diskusiju i poznavati jezik svojih suvremenika kako bi bila kadra čitati abecedu suvremenog života te izreći riječi kršćanske vjere“ rekao je nadbiskup. Naglasio je da je zajedništvo plod Božjeg blagoslova i ljudskog napora, ne dolazi samo od sebe. „Euharistija u župi je ponuda zajednici za njen rast. Ona može graditi zajedništvo samo ako to pojedinci i zajednica hoće. Kao što zajedništva nema bez euharistije, tako ga nema ni bez nas, bez naše želje, volje i spremnosti da nas euharistija preobraži“ rekao je mons. Puljić. Na susretu su svjedočili bračni par Antonija i Hrvoje Marcellić iz Marijine legije te Šime i Katarina Ćurko iz neokatekumenske zajednice.

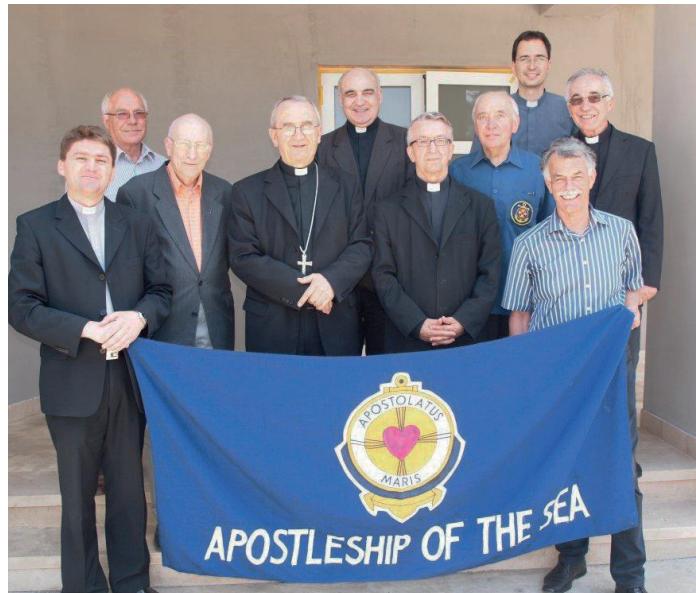

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

GODIŠNJI SUSRET ODBORA HBK ZA PASTORAL POMORACA / ČLANOVA APOSTOLATA MORA

Godišnji susret Odobra HBK za pastoral pomoraca kojeg čine članovi Apostolata mora održan je u srijedu 30. svibnja u dvorani župe Rođenja BDM u Privlaci pod predsjedanjem porečko – pulskog biskupa Ivana Milovana, predsjednika tog Odbora i biskupa promotora Apostolata mora (AM), organizirane pastoralne inicijative u Katoličkoj Crkvi koja duhovno skrbi o pomorcima i ribarima, a u Hrvatskoj navršava 35 godina od svog osnivanja. Uz nacionalnog ravnatelja AM-a fra Zlatka Šafarića, na susretu su bili povjerenici AM-a hrvatskih primorskih biskupija, lučki kapelani: mons. Nikola Radić s Krka, don Krešimir Mateša iz Šibenika, trojica novoimenovanih kapelana AM-a: don Luka Lučić, Rijeka, don Darijo Matak, Zadar i don Toma Lučić, Dubrovnik, te mr. Mladen Russo, kapetan iz Splita koji je niz godina izuzetno angažirani suradnik AM-a i dr. Marko Mustać, zadarski liječnik koji radi s pomorcima. Primarna zadaća lučkih kapelana je približiti se pomorcima posjetom brodovima, ta pastoralna skrb nadilazi samo tradicionalno obilježavanje blagdana sv. Nikole. Pomorci koji isprva nisu htjeli susresti kapelane poslije su se ipak približili Crkvi. Istaknuta je potreba susretanja osoba teretnih i putničkih brodova koji stižu u luku, da se bolje povežu s Crkvom. Važno je djelovanje suradnika laika. Istaknuvši da je to specifični i važni segment apostolata Crkve, mons. Milovan je osobito zahvalio kapucinima koji su niz godina u lukama Rijeci i Splitu davali veliki doprinos u razvoju AM-a čije su baze bile njihovi samostani u tim gradovima gdje su se okupljali članovi Odbora i laički suradnici radeći s pomorcima. Fra Zlatko je uručio sudionicima Motu proprio Stella Maris koji je Magna carta AM-a. „Svoje vjernike na moru Crkva ne može zaboraviti. AM je tu da u lukama pride pomorcima i pokaže im kako ih njihova Crkva nije zaboravila. Iskustva lučkih kapelana govore da su susreti s pomorcima na brodu i u katoličkim centrima Stella Maris dragocjeni za pomorce i mogu probuditi duhovni polet, ohrabriti i vratiti samopouzdanje“ rekao je fra Zlatko, istaknuvši misao školovanog svjetskog pomorca: „Osobno trebam nekoga s kime mogu razgovarati, tko će me slušati

i pri tome neće biti ravnodušan. Mi vas trebamo jer je vama stalo do naših duša. Vi nam pomažete da u sebi doživimo Boga koji bdiye nad nama dok plovimo oceanima“. Najavljen je održavanje 23. Svjetskog kongresa AM-a u Vatikanu od 19.-23. studenoga ove godine o temi 'Nova evangelizacija u pomorstvu' na kojem će u razmatranju pitanja kako djelovati evangelizacijski u kontaktu s pomorcima, iz Hrvatske sudjelovati dr. Darko Glažar, kapetan iz riječke Lučke kapetanije, suradnik AM-a. Kongres se održava svake pete godine na drugom kontinentu u organizaciji Papinskog vijeća za pastoral migranata i ljudi na putu u sklopu kojeg je i poseban odjel AM-a.

SUSRET MEDIJSKIH DJELATNIKA U ZADARSKOJ NADBISKUPIJI POVODOM SVJETSKOG DANA SREDSTAVA DRUŠTVENIH KOMUNIKACIJA

“Postoji strah od govora na osobnoj i društvenoj razini. Strah od govora pokazuje koliko je govor važan, koliko govor oslobađa čovjeka. Onda se nastoji različitim sredstvima nadzora i kontrole potisnuti govor, onemogućiti slobodu govora, ne samo definirajući slobodu govora s pravnog aspekta, nego i da bude što manje dijaloških emisija, što više monoloških. Strah od govora je konstanta u svim društvima. Ono što novinari mogu, jest oslobađati govor kao najveći dar, slobodu govora kao najveći dar koji je dan ljudima“ razlažući temu ‘Kultura govora u medijima’ poručila je prof. dr. Nada Zgrabljić Rotar na susretu s medijskim djelatnicima sa zadarskog područja kojeg je povodom 46. Svjetskog dana sredstava društvenih komunikacija organizirao Tiskovni ured Zadarske nadbiskupije u četvrtak 31. svibnja u Sjemeništu ‘Zmajević’ u Zadru. Rotar je predsjednica Programskog vijeća HRT-a, glavna urednica znanstvenog časopisa ‘Medijska istraživanja’ i predavač na Odjelu za komunikacijske znanosti Sveučilišta u Zadru.

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić predstavio je dokument Drugog vatikanskog sabora o medijskom djelovanju Crkve 'Communio et progressio' a mr. don Elvis Ražov, ravnatelj Visoko teološko-katehetske škole u Zadru predstavio je Papinu poruku 'Šutnja i Riječ: put evangelizacije'. „S pojavom elektroničkih medija govor postaje oruđe i oružje. Govor postaje moć. Kultura govora ne podrazumijeva upotrebu hrvatskog standardnog jezika, jer može se govoriti i dijalektom koji su hrvatsko bogatstvo; niti je ona gramatički ispravno govorenje, iako tako treba govoriti, jer je inače nerazumljivo. Kultura govora je više od toga – mogućnost, sposobnost da izrazimo sebe, svoje misli prema drugima na način da drugoga ne ugrozimo, da otvorimo mogućnost komunikacije, da je ne zatvaramo, da prenesemo naše misli na najbolji mogući način“ rekla je Rotar. Proizvod medija je komunikacija. Govor mržnje je pitanje kulture, demokracije, društva i nikad ga ne treba mijenjati sa slobodom govora. Sloboda govora i govor mržnje nisu isto. Govor mržnje ne ograničava slobodu govora! Ne može se dopustiti govor mržnje zato jer se smatra da je to sloboda govora. Nikako!“ istaknula je Rotar, dodavši da postoji samo jedan ukus. Samo jedna kvaliteta govora je dobra. Ne može svatko imati svoj odnos prema govoru i govoriti kako, kome i što želi, da se sve može uvažiti. Mediji su regulirani zakonima, konvencijama, profesionalnom etikom. Nadbiskup Puljić je poželio da se događaj opiše tako da izvješće bude i poruka, loše je ako se čita poruka koje nema u sadržaju. Zahvalio je novinarima na praćenju života mjesne Crkve. „Važno je da novinari dobiju informacije jer novinare delegira javnost. Novinari su po tome jer im je javnost dala ovlasti da u ime javnosti rade. Bez informacije novinari ne mogu raditi. Zato je i uveden Zakon o pravu na pristup informacijama“ rekla je Rotar. „To je pitanje i u kontekstu dokumenta Communio et progressio. Sami naziv 'Zajedništvo i napredak' ide u tom duhu. Onaj tko pita da to čini odgovorno, savjesno. I tko odgovara, da to čini odgovorno, da razumije pitanje i što reći. Nije jednosmjerno, da su samo jedni odgovorni a drugi nisu. Svi su odgovorni. Dokument predlaže da se za ljude organiziraju tribine, predavanja, pouka, da znaju čitati vijest, između redaka, da razumiju. Idemo susuret svijetu koji je vrlo izazovan, ali odgovorni su svi, ne samo djelatnici obavijesnih sredstava“ rekao je mons. Puljić. „To je temeljno pitanje i odnosi se na problem dijaloga. Bez uzajamne otvorenosti i iskrenosti nema dijaloga među ljudima i grupama, između novinara i drugih diskursa. Jedino dijalog i potpuna otvorenost mogu dovesti do zdravog društva. To može biti test, lakmus papir – ako nedostaje iskrenosti u vezi, među grupama ili u društvu, nešto ne štima. Možemo svi raditi na tome“ poručila je Rotar.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

VEČER U KNJIŽARI – DR. MARKO VUČETIĆ

Dr. Marko Vučetić, mladi znanstvenik, profesor filozofije na Sveučilištu u Zadru i na zadarskom VTKŠ-u, gostovao je u srijedu 23. svibnja u knjižari Verbum u Zadru na susretu 'Večer u knjižari', koji su pohodili i brojni mladi. Taj doktor humanističkih znanosti pohađa i poslijediplomski doktorski studij 'Kršćanstvo i suvremena kultura' na KBF-u u Splitu i član je Hrvatskog filozofskog društva. Filozofija živjeti u istini svoje egzistencije, rekao je Vučetić na susretu koji je moderirala Ines Grbić. Smatra da svi akademski filozofi nisu filozofi, nego su prenositelji i zaljubljenici tuđih misli. „Filozofi nisu nositelji istine nego tražitelji istine. U svijetu tražimo istinu i ta je istina lišena svih odnosa, otac-sin, vjernik-nevjernik. Istину traži goli čovjek.“

Ono što je istinito nije u konfrontaciji s ničim drugim. I ne smije biti. Ali ta istina nije naš posjed, ne rađamo se s njom, jer je to onda subjektivitet koji rađa totalitarnim oblicima. Nositelj istine bio je i Hitler, Tito, tu su istinu davali drugima. Tko tu istinu nije mogao podnijeti, došao bi na preodgoj ili bi bio lišen života. Istinom promatramo svijet i njome izlazimo ususret drugima. To je istina o nama, obitelji, Bogu, Crkvi“ kaže Vučetić. Svaki filozofski pravac je legitiman, u svakome pronalazimo istinu, ali u ni-jednom pravcu ne pronalazimo potpunu istinu. To je oznaka filozofije i to sprječava filozofiju da se razvije u filozofske dogmatizam. Ljudi su konačna bića i zadovoljavaju ih konačne istine. Upitan o teroru sintagme 'pravo na izbor', rekao je: „Pravo na izbor nam se postavlja kao pravo koje je lišeno subjekta, svog nositelja. Netko drži da ima pravo na dijete i da to pravo može realizirati na bilo koji način. U ovom slučaju to nečije samopostavljeno pravo dočekalo je nekoga tko tu još nije. I intervencijom tuđeg prava, prava na izbor, odigrava se upravo to – teror tko će biti, a tko neće. Tako da pravo na izbor nije pravo da biram između dvije stvarnosti. Nego da biram nekoga drugoga, tko će egzistirati i tko neće biti. U tome je problematično i čini mi se da nam ekspanzija tako iskrivljenih prava tek prijeti“ upozorio je Vučetić. „Pravednost treba biti izvan, iznad politike. Djelovanje političara se treba vrednovati na temelju pravednosti. Politika ima snagu, moć, vojsku, policiju, zakone. Puno je lakše, komotnije ne biti pravedan, jer se onda može doći do osobnog probitka ili realizacije bilo kakve koristi. Jer gdje ima pravednosti, nema osobne koristi, nego kreposti“ kaže Vučetić.

SVETKOVINA TIJELOVA

Svetkovina Tijelova u kojoj sudjeluje sav prezbiterij grada Zadra, redovnici samostana i redovničkih zajednica u gradu Zadru te vjernici svih gradskih župa, svečano je proslavljen u četvrtak 7. lipnja u katedrali sv. Stošije u Zadru. Euharistijsko slavlјem predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić, potom i euharistijsku procesiju iz katedrale Širokom ulicom, Narodnim trgom, ul. Elizabete Kotromanić do crkve sv. Šime. „Proslavom Presvetog Tijela i Krvi Kristove ispovijedamo da je Krist u euharistiji stvarno, istinito i bitno nazočan. Na tu svetkovinu osobito zahvaljujemo što su naši duhovni korijeni iznikli u dvorani Posljednje večere po čemu smo postali narod euharistije“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je euharistija središte svih sakramenata i izvor svake pobožnosti, plod nesebične i posebne Božje ljubavi prema ljudima. Podsjetio je da je na ovogodišnje Tijelovo i godišnjica važnog pisma pape Ivana VIII. (7. lipnja 879.) hrvatskom vladaru Branimiru. Tada je papa služio misu na žrtveniku sv. Petra i blagoslovio je cijeli hrvatski narod i zemlju. Nadbiskup je podsjetio da je 9. lipnja deveta godišnjica dolaska pape Ivana Pavla II. u Zadar; 2003. g. na Forumu, koja sad nosi naziv Poljana Ivana Pavla II., nam je poručio: 'Posebna hvala tebi, ljubljeni puče hrvatski koji si me dočekivao raširenih ruku i srca otvorena po ulicama Dalmacije, Slavonije i Kvarnera. Zemljo Hrvatsku, Bog te blagoslovio!'. Zahvalimo Bogu za naše povijesne veze s Rimom, po čemu smo poznati kao narod sv. Petra, potaknuo je nadbiskup Puljić.

LICE I NALIČJE HRVATSKIH MEDIJA

'Lice i naličje hrvatskih medija' naziv je izlaganja dr. Bože Skoke koje je održao u ponедjeljak 11. lipnja u dvorani sjemeništa 'Zmajević' u Zadru. „Mediji sve više zabavljaju i uvjeravaju, a sve manje informiraju i gotovo nimalo ne prenose kulturno nasljeđe. Mediji su najmoćnije sredstvo širenja i primanja informacija i ideja. Zato, ako se nalaze u pogrešnim rukama i neodgovorno ponašaju, mogu učiniti puno zla“ rekao je Skoko, upozorivši, ako se gleda samo što je u medijima, a nema doticaj sa stvarnošću, može se stvoriti sasvim netočna slika jer mediji nisu realan prikaz stvarnoga događanja u društvu. Iskrivljenoj slici stvarnosti manipulacijom umjesto informacijom mediji u Hrvatskoj zadnjih dvadeset godina doprinose neselektivnim i senzacionalističkim izvještavanjem. „Mediji redovito hvale jedne i kude druge ljudе, lako je utvrditi kome su skloni, a kome nisu. Nečiji grijesi se prešute, a nečiji istaknu i od toga učini prvorazredni skandal na nacionalnoj razini. Možete učiniti dobra djela, no nećete završiti u medijima; učinite glupost i bit ćeće svugdje. Taj trend se uvukao u naše izvještavanje“ rekao je Skoko. Iako bi mediji trebali raditi na osvjećivanju vlastitog identeta, oni doprinose njegovoј krizi, gubitku, omalovažavanju, srozavanjem kriterija i vrijednosti s kojima smo se nekad ponosili.

“Sve veći veliki grijeh medija je onemogućavanje stvaranja vlastitog stava. Mediji kažu tko su pozitivci a tko negativci, kako trebamo razmišljati, nameću nam stav. Hrvatske dnevne novine sve više dociraju, a ne informiraju” upozorio je predavač. Mediji doprinose i stvaranju idola, manipulaciji grupnim identitetima (Big Brother); anonimni ljudi postaju popularni da ništa nisu učinili, a bez javnog priznanja ostaju oni koji su zadužili naciju i učinili puno dobrih djela. Doprinose moralnom i kulturnom relativizmu, sa svakim se može obrisati pod. Mediji manipuliraju indoktrinacijom. Nametanjem što je važno kontroliraju naše misli. Ne nameću samo trendove mode, nego i što će se čitati, gledati, kojeg političara slijediti. “Mediji lako nametnu trendove, a mase ih slijede. Mediji nam mogu neku drugu stvarnost predložiti kao potpunu istinu. Postaje problem što je stvarno istina. U fokusu su crne informacije, manipulira se s time da to ljudi vole i stvara osjećaj beznađa. Reality show promiče medijsko nasilje, a institucije države ne reagiraju prikladno” rekao je Skoko, dodavši da su mediji najbolji u proizvodnji lažnih uzora: “Neće se promicati marljivi student, dobar radnik, tko služi obitelji, nego bezlični ljudi koji su u medijima raskrinkali svoj privatni identitet a nisu ostvarili ništa u životu. To je proizvodnja lažnih uzora”.

SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA O DRINSKIM MUČENICAMA

'Blažene Drinske mučenice – dar i izazov Crkvi i našem vremenu' bila je tema svećeničke rekolekcije održane u srijedu 9. svibnja u dvorani sjemeništa 'Zmajević' u Zadru. Susret je počeo meditativnom molitvom krunice u sjemenišnoj kapeli koju je predvodio don Marinko Duvnjak. Potom je izlaganje održala s. Ozana Krajačić, vicepostulatorica kauze Drinskih mučenica iz Družbe Kćeri Božje ljubavi. Prikazan je i dio iz dokumentarnog filma 'Drinske mučenice - krunski svjedok don Anto Baković i njegova sjećanja na Drini o smrti sestara'. S. Ozana je predstavila postupak za proglašenje blaženima i živote hrvatice Jule Ivanišević, austrijanke Berchmane Leidenix, slovenki Krizine Bojanc i Antonije Fabjan te hrvatice mađarskog podrijetla Bernardete Banje. Ubili su ih četnici na obali Drine kod Goražda 15. prosinca 1941. g. „Zašto baš u naše vrijeme Crkva stavlja pred nas pet žena, redovnica mučenica? Zna li naš narod prepoznati domaće velikane duha, one koji žive među nama, na našim prostorima? Zašto Hrvati nemaju puno proglašenih svetaca i mučenika“ upitala je s. Ozana, rekavši da je beatifikacija tih redovnica 24. rujna 2011. g. u Sarajevu dar, izazov i odgovornost. „Drina čuva spomen na zavjete sestara, krvlju potvrđene, a crkva Kraljice sv. Krunice u Sarajevu čuva spomen na njihove zavjete rječju izgovorene. Sve su sestre u toj crkvi položile zavjete, osim s. Berchmane. Zavjete su svojom krvlju zapečatile u dobi od 76, 56, 48, 34 i 29 godina“ rekla je vicepostulatorica, podsjetivši na misao sv. Augustina: 'Ljubav čini da je lako ono što je u zapovijedima teško'. On kaže da su ljudi većinom takvi kakve su im ljubavi, kakvo je ono što su zavoljeli. „Najvažnije je izabrati što će netko voljeti – jer to će ga oblikovati, tom uzoru će se suočavati. Da bi postigao to što voli, u to će biti spremam sve uložiti. Misleći na mučenike kaže: Što se onda čudiš da se onaj koji ljubi Krista i koji ga hoće slijediti iz ljubavi odriče sama sebe“ rekla je s. Ozana, istaknuvši da blaženice svjedoče o tom izboru svoje ljubavi, toj Ljubavi su se suočavale. Postajale su takve kakav je onaj koga su zavoljele, kojemu su se suočile ne samo svojim životom, već i svojom smrću. Vicepostulatorica Krajačić je istaknula i poruke tih blaženica: one su mučenice svoga zvanja, opredjeljenja, postojane vjernosti i ustrajnosti; okolnosti nasilja pretvorile su u čin ljubavi; poručuju i ljubav prema siromasima i zajedništvo. „Živimo u kulturi poljuljanih vrijednosti, oko nas su ljudi poljuljanih stavova, bez opredjeljenja; sve to utječe i na nas. Nasuprot tome, bl. Drinske mučenice su kao čvrsti hrastovi koje se ne ljujaju na udarima vjetra“ istaknula je njihovu aktualnost s. Ozana.

VEČER U KNJIŽARI – dr. MILE MAMIĆ

„Sretan sam da smo dobili vlastitu državu i treba moliti za nju, da opstane kakva treba biti, da držimo do sebe. Druge treba poštivati, a svoje voljeti. Molim za svoje studente, da budu dobri profesori, da se daju i da ljube jezik. To je važno“ poručio je istaknuti hrvatski jezikoslovac dr. Mile Mamić na susretu 'Večer u knjižari' u srijedu 20. lipnja u knjižari Verbum u Zadru. Na redovitom studiju Odjela za kroatistiku i slavistiku Sveučilišta u Zadru predaje Suvremenih hrvatski jezik, a na poslijediplomskom Nazivoslovlje (Terminologiju). Odluku o ukidanju Vijeća za normu hrvatskog standardnog jezika čiji je bio član, od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Vlade RH, Mamić je očekivao, kao što je to prešutno učinila koalicijska vlada i 2000. g. „Imaju druge poglede na jezična pitanja. Nije slučajno da je ministar u svom dopisu stavio naziv 'Institut za jezik i jezikoslovje', kao ustanove koja bi trebala raditi posao Vijeća. Radio sam nekad u Institutu za jezik pa su ljudi mislili da se bavimo jezikom u anatomskom smislu. Mi smo željeli da se zove Institut za hrvatski jezik, a nije se smjelo. Morali smo objašnjavati da smo mi za jezik kao komunikacijski sustav. Ministar se poziva na Institut za jezik kao autoritet, a nije prihvatio njihove oštре reakcije na promjenu športa u sport i zdravstva u zdravlje u nazivima ministarstva“ kaže Mamić. Bilo je važno da sve hrvatske znanstvene relevantne ustanove budu zastupljene u ukinutom Vijeću: sveučilišta na kojima se studira hrvatski jezik, Matica hrvatska, HAZU, Leksikografski zavod Matice hrvatske, Hrvatsko filološko društvo. Kad se potpisivala Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog jezika, potpisalo ju je 18 hrvatskih kulturnih ustanova. „Na Institut ministarstvo može lakše djelovati nego na 12 pojedinaca, istaknutih jezikoslovnaca koji misle svojom glavom, koji neće raditi po diktatu ministra ako se s nečim ne slažu. Kad kaže 'Mi ih financiramo, oni će to raditi', znači da pokazuje svoju moć nad njima, ti ćeš raditi onako kako ti ja kažem“ opovrgava Mamić ministrovu tezu da je Vijeće bila politikantska institucija. U raspravama se nisu svi slagali s onim što predsjednik Vijeća predlaže, svatko je slobodno iznosio mišljenje. Vijeće je i ideološki bilo vrlo raznoliko, neki članovi su nekad bili partijski. Mamić je od 1997. do 2010. bio predsjednik ili član Povjerenstva za stručne ispite iz hrvatskog jezika i smatra da su neka pitanja iz hrvatskog jezika na ovogodišnjoj državnoj maturi bila dvojbena. „Uvijek sam bio za to da se uči ono što će nam trebati u životu. Pitanja bi trebalo sastavljati s gledišta funkcionalnosti, za budućnost“ rekao je Mamić na susretu koji je moderirala Ines Grbić. Pravopisna problematika u nasima ima posebno mjesto, što pravopis ne zasluzuje, kaže. U opticaju je pet pravopisa, no razlike među njima su male i to je više napuhano nego što jest. Svi su ti pravopisi sastavljeni na istom, umjerenom fonološkom načelu. Moglo bi se govoriti o razlikama, o čemu je Vijeće za normu raspravljalo i dalo preporuke koje bi trebalo prihvati. Mamić kaže da normativno uređene jezika ne prati u svakoj zemlji politička tenzija, kao kod nas. „Francuska vlast se više mijese, ima izgrađeniju jezičnu politiku. Imaju i kazne za upotrebu anglicizama gdje nije potrebno. Imaju domaću riječ, francusku, i mora se davati prednost domaćoj riječi. Nijemci i Slovenci su nedavno proveli reformu pravopisa čemu je bilo otpora, ali je prošlo“ kaže Mamić. Smatra velikim da sa svojim jezikom ulazimo u EU. „Jezik je bit našeg identiteta. Hrvatski jezik treba osposobiti za tu ulogu i raditi na tome. Ima dosta pojmoveva za koje hrvatski jezik treba stvoriti odgovarajuću riječ kao što su to veći narodi učinili.

SUSRET DJELATNIKA CRKVENIH OBITELJSKIH SAVJETOVALIŠTA U HRVATSKOJ

„Obitelj treba biti svjesna svoje crkvene i društvene uloge, a Crkva joj treba pružiti nesebičnu pomoć. Put Crkve je konkretni čovjek. Ne možemo šutjeti i gledati kako se stvari odvijaju bez nas, a protiv obitelji“ poručio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić na susretu djelatnika crkvenih obiteljskih savjetovališta (OS) kojih u Hrvatskoj djeluje u devet nadbiskupija, u utorak 26. lipnja u sjemeništu u Zadru. Savjetovališta kao specijalizirane ustanove zapošljavaju 12 djelatnika i surađuju sa stotinu volontera, stručnjaka iz medicine, psihologije, pedagogije, sociologije, sudstva. Godišnje je u hrvatskim obiteljskim savjetovalištima oko 4000 korisnika, 10 000 sati individualnog savjetovanja i 2000 telefonskih savjetovanja. Prema podacima sabranima do 2006. g., u Crkvi u Hrvatskoj službeno je bilo 22 000 korisnika OS-a. U Zadru se godišnje broj korisnika OS-a poveća i za sto, u odnosu na prethodnu godinu. Zadaća savjetovališta je predbračni, bračni i obiteljski pastoral, rad s obiteljima bez djece, s djecom s posebnim potrebama, rastavljenima i ponovno civilno vjenčanima, izbjegličkim i obiteljima u inozemstvu. Pružaju psihosocijalne i preventivne tretmane, pomoć u rješenju obiteljskog nasilja, ovisnosti, odgoju mladih, pouci učenika i studenata. Organiziraju škole, tribine, grupe podrške za roditelje. Susret su organizirali Obiteljsko savjetovalište zadarskog Caritasa s ravnateljem don Ivicom Jurišićem, Hrvatski caritas s ravnateljem HC-a vlč. Fabijanom Svalinom te Ured HBK za život i obitelj i istoimeni Vijeće HBK, s voditeljem dr. Petrom Krešimirom Hodžićem i predsjednikom Vijeća, krčkim biskupom Valterom Županom. U Hrvatskoj su obiteljska savjetovališta počela s radom početkom Domovinskog rata, u sklopu caritasa jer je jedini raspolagao sredstvima dobivanima iz inozemstva. No, biskup Župan izričito apelira na promjenu okvira djelovanja: „Kao predsjednik Vijeća za život i obitelj, decidirano i vrlo odlučno naglašavam da obiteljska savjetovališta spadaju u obiteljski pastoral, a ne u caritas. To bi ipak trebalo biti sasvim jasno“ rekao je mons. Župan, dodavši da je to što savjetovališta još djeluju pri caritasima dokaz, makar nečujno i diskretno, da još nismo stavili u djelo ono što je prije 31 godinu bl. Ivan Pavao II. jako naglasio u obiteljskoj pobudnici: da biskupi za obiteljski pastoral moraju osigurati osobe, sredstva i prostore. „Dakle sve. Treba govoriti o konkretnim stvarima, gdje smo mi danas u tome. Kad već ima sredstava, zašto još danas nismo osigurali ni dovoljan broj osoba, ni sredstva ni prostore za obiteljski pastoral. I još uvijek se šlepamo pod caritasom“ rekao je mons. Župan, smatrajući da caritas treba odjenuti gologa, nahraniti gladnoga. Istaknuo je važnost aktualizacije uloge OS-a sada, jer: „Nitko nas neće pitati. Dovoljno će biti domalo poći javnom bilježniku i izjaviti mi više nismo bračni par, tražimo rastavu, i u 15 minuta je sve gotovo. Što će tada raditi obiteljska savjetovališta? To treba promisliti.

O temi 'Brak i obitelj prema Ivanu Pavlu II.' govorio je mons. Puljić, istaknuvši četiri papina dokumenta: Pobudnica Obiteljska zajednica (1981), Povelja o pravima obitelji (1983), Pismo obiteljima (1994) i enciklika Evandelje života (1995). Imanentne zadaće obitelji su stvaranje zajednice osoba, služenje životu prenošenjem života i odgojem te sudjelovanje u društvenom životu. Ivan Pavao II. je poželio da obitelj, koja je ponazočenje otajstva Crkve i škola društvenih vrlina, otkrije vrijednosti koje čine njen identitet i veličinu, da ostvaruje svoju proročku, svećeničku i kraljevsku ulogu. Govoreći o ulozi OS-a u pastoralu Crkve prema Direktoriju HBK, voditeljica OS-a u Slavonskom brodu Suzana Matošević rekla je da je obitelj društvena stvarnost i služi društvu. „Prava obitelji su tjesno povezana s pravima čovjeka. Obitelj nudi odnose, ljubav, bez obitelji društvo bi bilo skupina individualaca. Savjetovališta su u službi zaštite obitelji i braka u prilikama kad je ugrožen čovjek koji je uzrok, ali i žrtva. Obiteljska savjetovališta u Hrvatskoj nisu samo mjesta evangelizacije, nego su otvorena svim građanima. Koriste Crkvi, ali i široj društvenoj zajednici. Svakom čovjeku treba nesebično pomoći jer je čovjek slika Božja“ rekla je Matošević. Mladen Klanac je prikazao strukturu i sadržaj rada crkvenih OS-a u Hrvatskoj, a dr. Hodžić, voditelj Ureda HBK za život i obitelj opisao je argentinski model savjetovališta 'Savjetovališta obitelji za obitelj' koji je pomogao 11 000 osoba iz 3000 obitelji. Kod tih bračnih parova se probudio i poziv na služenje, a vrijednost tog programa je i da se provodi u župi, među ljudima, gdje najprije i započinju problemi i teškoće u braku i obitelji. Umrežavanje i potreba definiranja statusa i kriterija koji bi olakšali rad temeljni je zaključak susreta, kako bi se na potrebe znalo odgovoriti na pravi i sustavan način. Za realizaciju te nove faze u radu OS-a formirana je radna skupina koju čine voditelji obiteljskih savjetovališta iz četiri metropolije i Zadarske nadbiskupije, te dr. Petar Krešimir Hodžić, voditelj Ureda HBK za život i obitelj i mons. Fabijan Svalina, ravnatelj Hrvatskog caritasa. Oni će sastaviti tekst u kojem će predstaviti rad savjetovališta i prijedloge umrežavanja, kao pripremu biskupima da mogu donijeti konkretnе odluke. Materijal će se dostaviti Vijeću HBK za život i obitelj, a njegov predsjednik, krčki biskup Valter Župan, Tajništvo HBK će predložiti da se problematika OS-a kao zasebna tema čim prije razmotri na zasjedanju HBK. Da bi OS na biskupijskoj razini mogla napredovati, osobito u stručnom dijelu, moraju se umrežiti. Inače nije moguće organizirati potrebno za rad: edukacije, stručne skupove, projekte, usavršavanje, supervizije, intervizi – da savjetodavci međusobno dijele slučajeve i rješenja; da su definirani profili, tko je savjetodavac i tko to može postati, duhovna sastavnica. Svi smo došli do svijesti kako je potrebno da se umrežimo na nacionalnoj razini, da budemo organizirani, poručili su sudionici. Nije zanemariv i novčani aspekt tog čina: mogućnost prijava na natječaje za financiranje programa, jer financiranje se smanjilo, a potrebe za pomoć obitelji su se povećale. Kojim god putem krenemo, dolazimo do toga da je potrebno umrežiti se da bismo mogli bilo što raditi, rekao je Mladen Klanac, voditelj OS-a u Zadru. Istaknuo je potrebu i udruživanja sa savjetovalištima u inozemstvu. „Nismo izolirana, autistična Hrvatska, u svom svijetu. Naša Crkva je uvijek bila otvorena. I savjetovališta su upućena jedni na druge jer su slične obiteljske problematike, pa je potreba da se i mi umrežavamo, susrećemo i njihova iskustva prenosimo. Bez nacionalne organiziranosti svako savjetovalište će učiniti našto, ali to neće biti dostatno“ rekao je Klanac.

IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE IVANA PAVLA II.

IZ ŽIVOTA KLASIČNE GIMNAZIJE IVANA PAVLA II.

DAN ŠKOLE 2012. - U ZNAKU PROJEKTA „GLASNICI DAVNINA“

Projektna nastava usmjerenja je na istraživačko učenje i pored rada u razredu uključuje izlaska na teren, korištenje različitih izvora informacija, medija, tehnologija ... uvodi učenike u timski rad. Osim što je namijenjena učenicima za učenje i razvijanje različitih oblika samoučenja, namijenjena je i nastavnicima u smislu iznalaženja novih modela podučavanja projektnih podtema. Na početku školske godine 2011./2012. u Klasičnoj gimnaziji Ivana Pavla II. osmišljen je projekt „Glasnici davnina“ čiji je cilj bio ospodobiti učenike za razumijevanje i spoznavanje civilizacijskog konteksta antičkog doba kao dijela svjetske baštine i njegovo urastanje u svijet kakav danas poznajemo i u kojem živimo. „Uronivši“ u antičku književnost, filozofiju, povijest, likovnu i glazbenu umjetnost, arhitekturu ... učenici Klasične gimnazije proširili su znanja iz obveznih školskih predmeta, posvijestili antičke korijene u gradu, Županiji i šire, a pod vodstvom profesora mentora tijekom godine realizirali sljedeće teme: Kameni napisи zadarskog Forum, Rimljani u kuhinji, Antička glazba, Rimske frizure, Antičke utvrde u Zadarskoj županiji, Grčke i rimske mjere i novac, Antički spektakli, Čarolija igre u rimsko doba, Grčka i rimska književnost, Philogelos – ljubitelj smijeha, Rimski nakit, Domus romana, Liječenje u antici, Rimska luka i dr. Kako je svibanj mjesec u kojem Klasična gimnazija Ivana Pavla II. slavi svoj dan – Dan škole, ove je godine svibansko slavlje bilo u znaku navedenog projekta. Cjelogodišnji rezultati „Glasnika davnina“ prikazani su na dan obilježavanja Dana škole 21. svibnja, prezentacijama u školskoj sportskoj dvorani i velikom izložbom u prizemlju Škole. Ususret centralnoj proslavi događale su se još neke, hvale vrijedne, aktivnosti poput posjete gimnazjalaca iz Žepča, poetskog susreta u Domu starih i nemoćnih, radionice u Školi i izvan nje i sl.

Posjet gimnazijalaca iz Žepča

Kada smo u okvir Školskog kurikuluma „zacrtali“ međunarodnu suradnju i odabrali Školski centar don Bosco iz Žepča znali smo da će moći razviti prijateljstvo koje briše granice, suradnju koja oplemenjuje ..., ali nismo slutili da će međusobni radni posjeti srednjoškolaca dviju susjednih država (Hrvatske i Bosne i Hercegovine) postati tradicionalni. Od 11. do 13. svibnja u našem gradu, Hrvatskoj, u našoj školi, obiteljima... boravilo je 14 učenika iz Žepča s ravateljem Centra don Tihomirović Šutalom i pedagoginjom prof. Ivanom Ilić. Ovo je peta godina suradnje dviju gimnazija koja „smanjuje udaljenosti, razvija međusobnu solidarnost i zahvalnost na darovima koje svi ovime dobivamo“, produbljuje znanja o drugim kulturama, običajima, povijesnim činjenicama ...

U petak smo Žepčance upoznali s poviješću naše škole, ali i poviješću i znamenitostima grada, a na zajedničkoj kreativnoj radionici izradivali antičke stupove. Subotu, drugi dan u Zadru, proveli smo u Nacionalnom parku „Paklenica“, a poslijepodne posjetili kraljevski grad Nin. U nedjelju smo slavili sv. Misu sa župnom zajednicom u Petrčanima koju je predvodio naš ravnatelj mons. Joso Kokić. Nakon zajedničkog objeda oprostili smo se s našim gostima zaželjevši im sretan put i povratak u Žepče

„Kroz ovaj program suradnje otkrivamo zajednička obilježja i vrijednosti te razvijamo osjećaj odgovornosti za vlastitu kulturu i ispravnu promidžbu iste.“ – rekla je Maja Čižmek Kovač, učenica I. razreda.

Poetski susret u Domu starih i nemoćnih

U poetsko-humanitarnom susretu u Domu starih i nemoćnih osoba kod Sfinge pod nazivom "O, Bože zar si pozvao mene?" izveli smo kolaž prigodnih pjesama ali i govorili stihove Ivana Pavla II. čije ime škola nosi. Susret u Domu samo je jedan u nizu susreta koje tijekom godine ostvarujemo s osobama starije životne dobi kako bi i sami rasli i duhovno sazrijevali poštujući život i uveseljavajući druge. Poezijom Karola Józefa Wojtyły, pape Ivana Pavla II., rođenog u poljskom gradiću Wadowice, 50 kilometara udaljenom od Krakowa, 18. svibnja 1920. godine na najbolji smo se način prisjetili života ovoga blaženika ali i započeli (16. svibnja) obilježavanje Dana škole 2012. „Iz Doma se svaki put vratim nekako drugaćija!“ – rekla nam je po povratku u školu jedna naša učenica, maturantica Anita Buterin.

IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE IVANA PAVLA II.

Radionice ususret Danu škole

Već sljedećeg dana, 17. svibnja, ostvarene su završne radionice u Školi iz sastava projekta i to: „Antički spektakli“ i „Philogelos- ljubitelj smijeha“, ali i radionica praktične izrade rimskoga nakita za roditelje učenika pod nazivom „Antički nakit – atraktivni klasični nakit“. Organizirana radionica za roditelje potvrđuje da je roditelj u našoj školi dobrodošao suradnik i partner. O različitim načinima suradnje, a to su osim roditeljskih sastanaka duhovne obnove, izleti, stručna predavanja, zajednička predbožićna večer, sudjelovanje na maturalnoj zabavi i sl., govore i povremena okupljanja poput ove radionice pred obilježavanje Dana škole 2012.

21. svibnja – progovorili „Glasnici davnina“

Naročito svečano u Klasičnoj je bilo u ponедjeljak, 21. svibnja. Uz velik broj predstavnika medija, učenika i djelatnika Škole te ostalih brojnih gostiju, proslavljen je ovogodišnji Dan škole. U slavljenički dan uveo nas je školski zbor nakon kojega se nazočnima obratio ravnatelj mons. Joso Kokić istaknuvši značenje i potrebu obrazovanja, ali i važnost koju Crkva ima prema istom. Naglasio je kako katolička škola potiče intelektualne, emocionalne, estetske, kulturne, religijske i duhovne kvalitete te kako je prožeta duhom evandeoske slobode. Nazočnima se, čestitajući Dan škole, obratio i mons. dr. Želimir Puljić, zadarski nadbiskup koji je parafrazirao Winstona Churchilla rekavši kako bi svima dopustio da dobro nauče hrvatski jezik, a tek onim pametnima latinski i kao posebnu nagradu grčki... Uslijedilo je predavanje pod nazivom: „Što će mi to u životu?“ Tončija Maleša, predsjednika Udruge hrvatskih klasičnih filologa. Na to je pitanje prof. Maleš pokušao odgovoriti govoreći o kozmosu i kaosu, odnosno redu i neredu koje dijeli samo Logos, odnosno Riječ. Predstavljanje rezultata jednogodišnjeg projekta „Glasnici davnina“ učenici-voditelji programa najavili su sljedećim riječima: Naši nas kostimi vraćaju u davna vremena kada su i ovim prostorima štali ljudi u sličnim odorama... Kao klasičari htjeli smo se malo odmaknuti od 'knjige', od deklinacija, derivacija, konjugacija i sl. te, barem na kratko, oživjeti i malo bolje upoznati život ljudi antičkog doba i u nekim drugim segmentima – kuhinji, medicini, nakitu, frizurama, gozbama ... A ima toga puno, puno više! No, neka ostane nešto i za druge generacije klasičara. Uslijedilo je predstavljanje radionica, terenskih nastava, modna revija antičkih frizura ostvarenih u suradnji s Obrtničkom školom Gojka Matuline ... Od ostalih suradnji valja istaknuti i suradnju s Arheološkim muzejem i to u više segmenata, od istraživanja Foruma do izrade replika antičkog nakita. Naše druženje nastavili smo u arheološkom dijelu Škole razgledavanjem Izložbe tj. svega onoga što smo u sportskoj dvorani ukratko predstavili. U knjizi dojmova s Izložbe nadbiskup mons. Želimir Puljić je napisao: «S radošću sam obišao izložbu »Glasnici davnina« koju su vrijedne profesorice s učenicima upriličile uz ovogodišnji Dan škole. S interesom sam obišao izložene predmete koje su radile marljive ruke učenika. Čestitam na ostvarenom i želim obilje Božjeg blagoslova.» Neizostavan dio obilježavanja Dana Škole bila je i promocija školskog lista „Bolji svijet“ koji izlazi već osmu godinu za redom. Istoga dana poslijepodne prof. Maleš je održao predavanje za roditelje učenika pod nazivom: „Izazovi klasičnog obrazovanja danas“.

Otvorena vrata Škole

„Prometno“, živo i veselo bilo je u Klasičnoj cijeli tjedan od 21. do 24. svibnja jer je tih dana Škola imala otvorena vrata za sve zainteresirane. Posjetili su nas i bolje upoznali studenti sa Sveučilišta u Zadru, Odjela za arheologiju ali i profesori s Odjela za turizam i komunikologiju, Odjela za talijanski jezik i književnost i mnogi drugi. Bilo je među posjetiteljima roditelja naših sadašnjih učenika ali i onih čiji će sinovi i kćeri, uglavnom učenici osmih razreda ove godine sjesti u klupu jednog našeg prvog razreda, bilo je i naših bivših učenika... Zasigurno, najveseliji obilazak škole i Izložbe zbio se za vrijeme grupne posjete dvadesetdvoje osmaša iz Osnovne škole Starigrad iz Starigrada koji su se u Školi zadržali više od dva sata raspitujući se o načinu života i rada u njoj, ali i o upisima ... Naime, gotovo u svakoj školskoj godini nekoliko učenika iz ove osnovne škole nastavi svoje školovanje u Klasičnoj pa i ne čudi da su za svoju terensku nastavu uz obilazak Stalne izložbe crkvene umjetnosti odabrali i razgledavanja naše Škole, „Glasnika davnina“, razreda, školske kapelice, učionice, sportske dvorane ...

Elvira Katić

IZ ŽIVOTA NADBISKUPSKOG SJEMENIŠTA "ZMAJEVIĆ"

GODIŠNJI IZLET SJEMENIŠTARACA I POSJET SJEMENIŠTU U TRAVNIKU

Od 19. do 22. travnja ove godine, sjemeništarci zadarskog sjemeništa „Zmajević“ sa svojim odgojiteljima boravili su travničkom sjemeništu „Petar Barbarić“, kao gosti na našem godišnjem izletu, tj. studijskom putovanju. Iznenadeni prirodnom ljepotom Bosne, njenom dugom kršćanskom kulturom, borbom za očuvanje kršćanskog identiteta kroz burnu povijest na tom području gdje se isprepliću različite kulture i vjeroispovijesti, osobito smo iznenadeni gostoljubivošću i na tome zahvaljujemo našim domaćinima, braći sjemeništarcima s njihovim poglavarima. Za vrijeme našeg boravka u Travniku naši domaćini pobrinuli su se da nam ispune što je više moguće naš trodnevni boravak kod njih, kako molitvom i druženjem tako i obilaskom važnih vjerskih objekata u srednjoj Bosni. U četvrtak su nas kao pravi domaćini dočekali s večerom iako smo mi i malo kasnili i smjestili nas u sjemenište. Sutradan, petak ujutro, nakon doručka zajedno s duhovnikom njihovog sjemeništa vlč. Jakovom Kajinićem zaputili smo se autobusom u franjevački samostan u Fojnici. Putem smo se zaustavili i u samostanu Služavki malog Isusa u Gromiljaku, koje su nas srdačno primile, pogostile i darovale te im se srdačno zahvaljujemo. Nakon okrepe nastavili smo svoj put prema Fojnici gdje nas je dočekao ekonom samostana te nas upoznao s poviješću samostana i proveo kroz vrlo bogatu samostansku zbirku kako novih tako i starih knjiga i inkunabula, kamenih ulomaka i etnoloških predmeta. Nakon Fojnice uputili smo se u također vrlo značajan franjevački samostan u Kreševu gdje smo iscrpno upoznali povijest samostana i značaj njegovih franjevaca kroz povijest tog kraja. Vraćajući se u Travnik zaustavili smo se u franjevačkom sjemeništu u Visokom kroz koje nas je proveo fra Stipo Alandžak, prefekt. U povratku u Travnik čekali su nas sjemeništarci domaćini te smo zajednički slavili Sv. Misu koju je predslavio naš duhovnik don Stanislav Wielinski zajedno s ostalim odgojiteljima. Potom smo zajedno blagovali večeru i zadržali se u druženju i pjesmi. U subotu ujutro nakon zajedničke molitve i doručka uputili smo se prema Palama, gdje smo po dolasku slavili sv. Misu koju je predslavio don Roland Jelić, prefekt našeg sjemeništa, a rodom Komušanac. Poslije mise slijedila je okrjepa uz roštilj i peku te zajedničko druženje kroz bućanje i nogomet u župnom dvorištu na Palama do kasnih popodnevnih sati. Budući da nas je još čekao još jedan posjet uputili smo se prema sarajevskoj katedrali i bogosloviji gdje su nas dočekali bogoslovi i poglavari bogoslovije te nas počastili pićem za osvježenje i razgovorom. Kakav bi to bio posjet Sarajevu, a da se ne vidi najpoznatija ulica u Bosni i

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

Hercegovini, Baščarsija, kojom smo prošli na povratku u autobus. Zajedničkom večerom , razgovorom i moljenjem povečerja završili smo drugi dan. Nedjelu smo započeli sv. Misom i jutarnjom koju je predvodio naš rektor preč. Čedomil Šupraha u zajedništvu sa svim odgojiteljima. U propovijedi je o. Rektor posebno skrenuo pozornost na važnost zajedništva, povezivanja, koje smo i mi kroz ove dane osjetili tijekom našeg izleta, koji je za nas bio ne samo izlet već hodočašće, pa i duhovna obnova. Na poseban način u ime svih nas zahvalio je na spremnosti da nas ugoste i iznimno lijepo počaste, zamolivši Gospodina za milosti i stavivši nas sve pod zaštitu sluge Božjeg Petra Barbarića koji je i sam bio sjemeništarac i isticao se iznimnim vrlinama i svetim življnjem, no teška ga je bolest ipak prerano svladala. Nakon mise uslijedio je zajednički doručak i oproštaj od naših domaćina. Ovim putem još se jednom iskreno zahvaljujemo na toploj dobrodošlici, drago nam je da smo upoznali nove prijatelje koji u svom biću nose klicu duhovnog poziva kao i mi. Koji u ovom teškom i sekulariziranom životu ipak u sebi traže nešto dublje, a znaju se time i ponositi i koji će znati čuvati i sačuvati svoj hrvatski identitet u budućnosti. Puno smo od njih naučili, a vjerujem i oni od nas. Jedva čekamo naš ponovni susret.

GODIŠNJI SUSRET SJEMENIŠTARACA IZ HRVATSKE

Tradicionalni godišnji susret sjemeništaraca iz Hrvatske ove je godine upriličen u Splitu u subotu 28. travnja u Nadbiskupskom sjemeništu. Na susretu se okupilo oko devedeset sjemeništaraca s odgojiteljima iz dijecezanskih sjemeništa iz Zagreba, Zadra i Splita te franjevačkog sjemeništa iz Sinja. Pri dolasku pod vodstvom domaćina sjemeništarci su razgledali splitsko sjemenište, a potom je u velikoj dvorani priređen kulturni program u kojemu su se predstavila pojedina sjemeništa. Došla je do izražaja raznolikost sadržaja i bogatstvo sjemenišnoga života, ali i zajednički cilj: biti sjedinjen s Kristom i što autentičnije odgovoriti na Gospodinov poziv. Sjemenište je ustanova za prihvatanje, razlikovanje i praćenje duhovnoga zvanja. U njemu se dječaci koji u sebi nose klicu zvanja, pripremaju za svećenički život. Ono je odgojna, ali i obrazovna ustanova. Život u sjemeništu je život u zajednici, a ono što sjemeništarce povezuje je to da su tu radi Krista. Zato i sam život u sjemeništu traži uvijek otvorenost i spremnost na dijeljenje svega, radosti i određenih poteškoća. Osim svakodnevne molitve i učenja, sjemeništarci razvijaju različite sposobnosti. Tako su domaćini pokazali svoje glazbeno umijeće te je sjemenišni tamburaški orkestar "Mosorska vila" pod ravnanjem prof. s. Lidije Matijević izveo nekoliko skladbi, a pri kraju programa prefekt don Tomislav Bašić predstavio je novi broj "Navještenja" – lista splitskih sjemeništaraca. Središte kršćanskoga života, a osobito sjemeništaraca i svih onih koji se odazovu na Gospodinov duhovni zov je euharistijsko slavlje,

koje je bilo kruna i ovoga susreta. Misu je u sjemenišnoj kapeli predvodio splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić u koncelebraciji s odgojiteljima sjemeništaraca. Izrazio je radost što se u Splitu "okupila čitava duhovna Hrvatska. Okupio se cvijet duhovnoga poziva u gradu duhovne-kršćanske tradicije, u gradu sv. Dujma, u gradu velikoga kršćanskoga pisca koji je Split učinio gradom zavičajem kulture i duha". Nadbiskup je podsjetio da su se okupili oko oltara na kojem je bl. Ivan Pavao II. slavio misu na Žnjanu 1998. godine, u ozračju događaja koji slavi čitava Crkva – Nedjelje Dobroga Pastira. U tom svjetlu dodao je kako je istodobno u samostanu Sv. Ilike u Grabovici (Buško jezero) upriličen susret redovničkih sjemeništaraca. Tumačeći evandeoski tekst koji govori o Isusovu naučavanju u sinagogi u Kafarnaumu, nadbiskup je kroz različite slike nastojao sjemeništarcima približiti to mjesto i Isusove riječi izgovorene učenicima, ali i svima nama. Usporedio je Isusovo vrijeme i naše suvremeno doba naglasivši kako su i onda kao i danas ljudi hrili za čudesima te se istodobno bojali istine. Isus kad je činio čudesa za njim je išla masa ljudi, a kad je govorio o istini – Kruhu vječnomu – tada je masa počela odlaziti. I danas se to događa. Primjerice novine sa senzacionalnim naslovima i naslovnicama se rado kupuju, a one koje temelje svoj sadržaj na istini manje se prodaju. Živimo u svijetu s mnoštvom ponuda, i dobrih i loših, treba znati prepoznati i izabrati one dobre, a u tomu svakom kršćaninu mogu pomoći Isusove riječi. One su "kompass" – kako nadbiskup reče – za životne izvore svakog kršćanina i kršćanke koji prvenstveno izabire osobu, Isusa Krista, kojega želi naslijedovati. Stoga je važno Isusovo pitanje upućeno dvanaestorici: "Da možda i vi ne kanite otici?" i Petrov odgovor: "Gospodine, kome da idemo? Ti imaš riječi života vječnoga!" U tom je svjetlu pozvao sjemeništare da ustraju u svom odgovoru Gospodinu bez oklijevanja jer znaju kome idu i kome su povjerovali. Svoju je propovijed nadbiskup zaključio mislima iz ovogodišnje poruke pape Benedikta XVI. za 47. svjetski dan molitve za duhovna zvanja, koja je naslovljena "Zvanja su dar Božje ljubavi", a u kojoj papa ističe da će osobno svjedočenje potaknuti mlade da donesu zahtjevne odluke koje sežu i u njihovu budućnost. Poslije mise nadbiskup je blagoslovio kapelicu Gospe Lurdske, pred kojom su sjemeništari izmolili Gospinu krunicu pred sami odlazak, tj. povratak svojim sjemeništima. Susret je bio obogaćen i športskim natjecanjima iz malog nogometa, košarke, šaha, stolnog tenisa, stolnoga nogometa i balota.

TEOLOŠKI PRILOG

Dr. don Jerolim Lenkić

Kultura života

Kultura života podsjeća na poimanje da je ljudski život svet u svim razdobljima od začeća do prirodne smrti. Kultura života suprotna je pojavama uništavanja ljudskoga života, kao što su istraživanja na matičnim stanicama zametaka, pobačaj, eutanazija, sprečavanje začeća, smrtna kazna i rat. Protuznačnica kulture života je kultura smrti.

Izraz kultura smrti je od 3. veljače 1991.g., počeo spominjati bl. Ivan Pavao II., a biblijski su mu je izvor Mojsijeve riječi: »Gledaj! Danas preda te stavljam: život i sreću, smrt i nesreću... preda te stavljam život i smrt, blagoslov i prokletstvo. Život, dakle, biraj, da živiš ti i tvoje potomstvo » (Pnz 30, 15.19).

Naime, Radosna vijest života nije isključivo samo za kršćane, nego je upućena svima. Pitanje života, njegova promicanja i zaštite nije povlastica samo kršćana. Iako kršćanin od vjere prima razgovjetnost i neizmjernu snagu, ta stvarnost pripada svakoj ljudskoj savjesti koja teži za istinom i stalo joj je do budućnosti čovječanstva. Prema tome, Crkva zastupa Radosnu svijet u promicanju kulture života. Djelovati u korist života znači pridonositi obnovi društva u zalaganju za opće dobro. Samo poštivanje ljudskoga života od trenutka začeća do prirodne smrti, jamči najdragocjenija dobra društva, kao što su kreposti pravednost i mir. Ne može biti ni pravoga mira, ako se ne proniče život, kao što je govorio papa Pavao VI: »Svaki zločin protiv života, napad je na mir, osobito ako on zahvaća navike naroda (...). Na protiv gdje se prava čovjeka stvarno čuvaju te javno priznaju i brane, mir postaje radosno i djelotvorno ozračje društvenoga suživota.» (1)

Bl. Ivan Pavao II. je na poseban način govorio o odgoju savjesti za kulturu života ovim promišljanjem: »Uistinu je širok obzor kojemu smjera vaše poslanje: on se pokazuje i u ponovnom pozivu na nezamjenjivu ulogu odgoja mladih i obitelji za pravu, vjernu i neporočnu ljubav. Nije izgledno misliti da će se kultura života učvrstiti ako izostane ozbiljan odgoj savjesti i posebice ako nema stvarnoga osjećajnog usmjerjenja prema obiteljskim vrijednostima. To su perspektive koje se otkrivaju kao uvijek sve važnije u strategiji istinske obrane života.» (2)

Kultura života se iznimno vidi očima vjere. Proglašavajući Isusovu radosnu vijest, Evangelje naviješta i radosnu vijest o čovjeku, o njegovu ljudskom dostojanstvu. Evangelje nas uči da budemo milosrdni prema svakom čovjeku. Braneći pravo na život, Crkva se poziva na višu, sveopću razinu koja obvezuje ljude. Pravo na život nije samo pitanje svjetonazora, nego je i čovjekovo najosnovnije pravo. Bog kaže: 'Ne ubij!' (Izl 20, 13). Božja zapovijed je istodobno i osnovno načelo čudorednog zakona upisanog u savjest svakoga ljudskoga bića. Mjerilo uljudbe, univerzalno i vječno mjerilo koje obuhvaća sve kulture; jest stav prema životu. Crkva, vjerna poslanju koje je primila od Krista, usprkos slabosti i nevjernosti brojnih sinova i kćeri, dosljedno u ljudsku povijest unosi veliku istinu ljubavi prema bližnjemu, smanjuje društvene podjele, nadilazi rasne i etničke razlike, brine se za bolesne i siročad, stare, nemoćne i beskućnike. Riječima i djelima uči da je ljudski život svet i nepovrediv. Crkva brani nerođeni život i zastupa moralno načelo da se u trenutku začeća priznaje pravo ljudske osobe.

Bl. Majka Terezija kaže: »Danas je najveća prijetnja miru upravo pobačaj. Ako prihvatimo da majka može ubiti svoje dijete, kako možemo ljudima reći da se prestanu međusobno ubijati? Zato, zaštitimo najslabije među najslabijima: nerođenu djecu. Ne ubijajte ih, molim Vas. Dajte tu djecu meni» (usp. Stanko Lasić, Pravo na rođenje u učenju Crkve, Varaždinske Toplice, 2009., str. 318.)

Obrana kulture života je sastavni dio poslanja Crkve. Naime, Bog neizmjerno savršen i blažen u sebi samom, u naumu čiste dobrote, slobodno je stvorio čovjeka da ga učini dionikom svojega blaženoga života. Zato je Bog i uvijek i posvuda blizak čovjeku.

Pravo na život je nepovredivo. Razvoj uljudbe usmjerene tom smislu proteže se na sve okolnosti i jamči promicanje ljudskog dostojanstva u svakoj prilici. Sada dolazimo do konkretnih smjernica; što sve jamči prava kultura života:

1. jamči pravo doći na svijet onome koji još nije rođen;
2. štiti novorodenčad, od zločina čedomorstva;

3. onima koji imaju poteškoća u razvoju jamči razvitak njihovih mogućnosti;
4. jamči odgovarajuću palijativu njegu u hospiciju za osobe u završnom stadiju njihova života;
5. jamči otvaranje hospicija za zbrinjavanje teškim bolesnika, poštivajući njihovo ljudsko dostojanstvo;
6. Kultura života u svjetlu kršćanske antropologije prihvata čovjeka kao ljudsku osobu koja je stvorena na sliku i priliku Božju;
7. Kultura života jamči nadasve u hospiciju da se poštuje dostojanstvo ljudske osobe.

Naime, ublažavajuća skrb ili palijativna njega u ustanovi hospicij znači totalnu brigu za bolesnika čija bolest više ne reagira na postupak liječenja; grana medicine koja skrbi za bolesnike koji su u zadnjem stupnju neizlječive bolesti. Kad je liječnički tretman beskoristan, a smrt neizbjegna, tada je poglavito svrha medicinskih postupaka ublažiti patnju. Više se ne traže uzroci bolesti, nego se suzbija simptome, osobitu jaku bol koja je često prisutna. Skrb se provodi na bolničkom odjelu odakle se bolesnik otpušta, u obitelji u koju on dolazi ili u hospicijskoj jedinici gdje bolesnik boravi kraće vrijeme kako bi se pripremio za povratak u svoju obitelj. Osim na samoga bolesnika ublažavajuća skrb proteže se i na njegovu obitelj kojoj je u takvim teškim danima potrebna intenzivna psihološka, duhovna i druga pomoć i pouka oko zbrinjavanja bolesnoga člana. Latinski pridjev palliativus (od pallium – plašt, ogrtač) odnosi se na sredstvo ili postupak koji bolesniku donosi olakšanje, ali nije pravo liječenje.

Prema svemu dosad rečeno važno je zaključiti ovim riječima: palijativna skrb pokušava zadržati najbolju kvalitetu života za onoga koji umire pa ona postaje pomoć u umiranju. Istodobno se nastoji što više ublažiti boli pacijentu, da se ne produžuje umiranje niti ubrzava smrt. U Hospiciju se podržava kultura života naspram kulture smrti, koja u hospicijskoj jedinici se u moralno-teološkoj prosudbi a priori odbacuje i osuđuje. U Hospiciju kao ustanovi poštuje se dostojanstvo ljudske osobe. Utemeljiteljica hospicija je Cicely Saunders, koja je svoju nakanu realizirala u Londonu 1967.g., Ona kaže: »Mene zanima činjenica što ste Vi kao bolesnik vrijedni pažnje, a to me zanima do posljednjeg trenutka Vašega života. Činit će sve što je u našim mogućnostima, ne samo da bismo Vam pomogli umrijeti nego i živjeti do dana smrti«. (3).

Hvalevrijedno je spomenuti činjenicu da je Riječka nadbiskupija uz potporu grada Rijeke i Primorsko-goranske Županije, prva u Hrvatskoj koja je osnovala hospicij. Ovaj primjer Riječke nadbiskupije je primjer nužne suradnje s civilnim institucijama, za opće dobro pacijenata koji traže palijativnu skrb. Zaista su potrebne takve ustanove hospicija u kojoj će neizlječivi bolesnici pronaći mjesta, a specijalizirani liječnici i medicinsko osoblje će im poput milosrdnog Samaritana pružiti medicinsku skrb, a za duhovnu pomoć dušobrižnik tj. svećenik koji po poslanju Crkve provodi dragocjeno vrijeme u hospiciju, bolesnicima će biti na raspolaganju za svete sakramente ispovjedi, pričesti i bolesničkog pomazanja. Dakle, hospicij se zauzima za kulturu života i protivi se eutanaziji koja se u moralno-teološkom stavu osuđuje kao zločin protiv života.

Bilješke:

1 Pavao VI, *Poruka za svjetski dan mira 1977. (6. prosinca 1976.)*: AAS, 68 (1976.), str. 711-712; *Insegnamenti di Paolo VI*, svezak XIV (1976.), str. 1026.

2 Bl. Ivan Pavao II, (iz govora sudionicima trećega kongresa Pokreta za život, Rim 3. listopada 1995.).

3 Jerolim Lenkić, *Eutanazija u moralno-teološkoj prosudbi*, Varaždinske Toplice, 2011. str. 140.

Literatura:

1. Bl. Ivan Pavao II, *Evangelium vitae, o nepovredivosti ljudskoga života* (25.ožujka 2005.), u: Sanko Lasić, *Pravo na rođenje u učenju Crkve, u Zagrebu* 2009, str. 249-314. (preveo Jure Šarčević i prijevod dopunio Petar Marija Radelj)
2. Bl.Ivan Pavao II, *Govor sudionicima Osme godišnje skupštine Papinske akademije za život* (27. veljače 2002.): *Acta Apostolicae Sedis*, XCIV (2002.), str. 475-479. (talijanski); *Glasnik Hrvatskoga katoličkoga društva* (Zagreb), XII (2002.), 3-4, str. 4-7. (prevela Klara Ćavar).
3. Pavao VI, *Poruka za svjetski dan mira 1977. (6. prosinca 1976.)*:AAS,68 (1976.), str. 711-712; *Insegnamenti di Paulo VI*, svezak XIV (1976.), str. 1026.
4. Jure Brkan., *Pravo na život*, u: *Služba Božja* (Makarska) god. 36 (1996.) br.2, str.111-124.
5. Stanko Lasić, *Pravo na rođenje u učenju Crkve, Varaždinske toplice*, 2009.
6. Jerolim Lenkić, *Eutanazija u moralno-teološkoj prosudbi*, Varaždinske toplice, 2011. str.41-49.
7. Anica Jušić, *Hospicij/palijativna medicina*, u: *Medicinska etika* (I dio) (ur.) Željka Znidaršić, Zagreb, 2004. str.61-68.
8. Anica Jušić, *Hospicijski pokret ili eutanazija*, u: *Liječnički vjesnik* (Zagreb), 119 (2001.), br.3, str. 214-219.
9. Valentin Pozaić, *Čovjek na razini embrija*,u: *Vladavina prava* (Zagreb), III (1999.) br.3-4, str. 129-139.
10. Stifel. F, *Palliative Medizin, Pflage und Betreuung:Bedorf und Angebote in der Schwiz*, u: *Wie ich sterben will*, Zurich, 2003,str.142-147.

KULTURNI PRILOG

OPĆENITO O ARHIVISTICI I ARHIVIMA

Oliver Modrić, prof.

Arhivistika:

U slijedećih nekoliko brojeva Vjesnika Zadarske nadbiskupije bit će riječi o arhivistici općenito i napose o crkvenoj arhivistici i crkvenim arhivima te o sređivanju istih po principima moderne arhivistike. Ova serija članaka se pokreće iz potrebe pomoći svećenicima pri sređivanju župnih arhiva koji često nisu adekvatno sređeni, a samim time nisu dostupni mogućim istraživačima i samim župnicima. Kad govorimo o nesređenom gradivu po župama u tom smislu se misli najprije na ono starije gradivo nastalo radom župnika (župnih ureda) i crkovinarstva župa (danasa župna ekomska vijeća).

U prvom dijelu ćemo nešto općenito reći o arhivistici kao znanosti i povijesti arhiva.

Pojednostavljeni možemo reći da je arhivistika znanost o spisima no danas definicija arhivistike kaže da je to disciplina po kojoj se uči po kakvim se kriterijima arhivska građa najsversishodnije oblikuje i organizira da bi postala prikladna za korištenje.

Suvremene tendencije idu za tim da se područje arhivistike ne ograniči ni vremenski ni prostorno i da se stvore norme koje će vrijediti za sve arhive, bilo gdje se oni nalazili i bez obzira da li su već oblikovani ili se nalaze na putu nastajanja. Mi danas koristimo međunarodnu normu za sređivanje arhivskog gradiva (ISADG) iz 1999. koje je usuglasilo Međunarodno arhivsko vijeće i koje bi se danas trebalo koristiti pri sređivanju svih arhiva u Republici Hrvatskoj, a tako i arhiva vjerskih zajednica u ovome slučaju svih arhiva nastalih radom Katoličke crkve. Povjesno gledano arhivistika je mlada znanost, njeni prvi počeci sežu u 16. st i stvaranje administrativnog aparata u nekim Europskim državama. Stvaranjem nacionalnih ili multinacionalnih država uz to jačanjem pismenog kontaktiranja u rješavanju javnopravnih i privatnopravnih poslova vodilo je sve većem porastu broja akata (spisa) što je za posljedicu imalo stvaranje organiziranih registratura u koje su bili odlagani akti koji više nisu bili potrebni tekućem poslovanju. Prva teoretska razmatranja o arhivistici nastala su u naprednijim zapadnim državama Europe na prijelazu iz 16. u 17. stoljeće ona čine početak razvoja i podlogu suvremene znanosti o arhivima. Praktično do 19.st. arhivski poslovi su predavani u ruke činovnicima i notarima koji su imali i ostale poslove pa su tako zapostavljali arhive koji su u većini bili nesređeni. No početkom 19. st. arhivi počinju da se sve više koriste kao mesta nalazišta povijesnih izvora. Nakon Francuske revolucije 1789. g., započinje sve veći proces izdvajanja arhiva iz okvira administracije i to je temelj današnje moderne arhivistike i arhiva. Danas arhivistika po predmetu i sadržaju, kao i po svojim specifičnim metodama rada predstavlja samostalnu disciplinu.

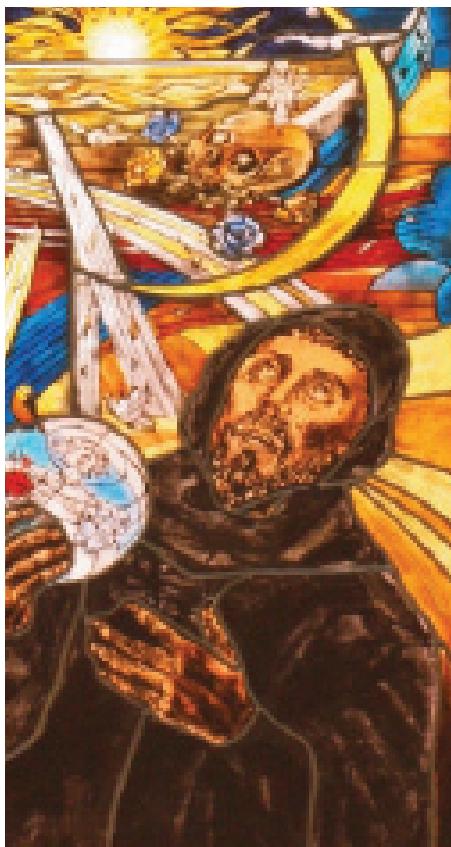
Arhivi:

Danas je definicija arhiva ta da je on ustanova u kojoj se, po pravilu, trajno čuva, stručno obrađuje i daje na korištenje arhivska gradivo. Arhivskim gradivom smatramo sav izvoran i reproduciran (pisan, crtan, fotografiran, tiskan, snimljen i na drugi način zabilježen) dokumentarni materijal, koji je značajan za povijest i druge znanosti, za kulturu općenito i druge društvene potrebe, a nastao je radom državnih i privatnih tijela, ustanova, gospodarskih i društvenih organizacija, građanskopravnih osoba, obitelji i pojedinaca, bez obzira na to kada je i gdje nastao. Danas se naziv arhiv u javnosti upotrebljava u tri različita značenja. Tako je arhiv:

- a) arhivsko gradivo
- b) arhivska ustanova zajedno sa arhivskom zgradom, arhivskim službenicima, spremištima, čitaonicom, knjižnicom i laboratorijima i dr.
- c) arhivska zgrada ili dio zgrade s prostorijama za čuvanje arhivskog gradiva.

Povjesno gledano svojevrsni arhivi postoje od kad postoje i zapisi na određenom materijalu, tako su arhivi već postojali od Sumerana, Grka i Rimljana na glinenim pločicama, pergameni i papirusu i papiru. Spisi su se čuvali zbog male količine uglavnog u škrinjama ili ormarima. Od srednjeg vijeka pa do kraja 18. stoljeća gradivo koje se čuvalo u arhivima uglavnom je pokazatelj pravnih i drugih relevantnih životnih činjenica. Tako je stvaralac čijim je radom gradivo nastalo drži gradivo gotovo isključivo za sebe, i on je njen glavni, a često i jedini korisnik. Prema tome oni su čuvali samo ono arhivsko gradivo za koje su smatrali da im može poslužiti za zaštitu njihovih prava i interesa. Tek od kraja 18. st. počinje proces stvaranja posebnih, sve samostalnijih arhivskih ustanova, u kojima se postupno koncentrira sve veći broj organskih cjelina arhivskog gradiva, nastalog radom ne jednog već broja raznih stvaralaca. Usporedno sa razvitkom povijesnih disciplina i društvenih znanosti uopće u 19. st., raslo je i značenje arhivskog gradiva kao izvora znanstvenih istraživanja, dajući bitno obilježje modernoj ulozi i značenju arhivske građe, a time i arhivima.

Glavni korisnik arhiva danas u modernoj društvenoj zbilji jest znanost no pored znanosti važnu ulogu u korištenju imaju i građani koji se koriste arhivskom gradom za zaštitu svojih osobnih prava ili kada se državna ili društvena tijela njome koriste za zaštitu državnih ili društvenih interesa. Danas je imperativ svakom arhivu trajno čuvanje arhivskog gradiva i to da se čuva cjelokupni dokumentarni materijal koji sačinjava arhivsko gradivo. Tek sveukupnost organskih cjelina arhivske grade stvara preduvjet da arhivi svojim korisnicima mogu pružiti potpunu informaciju. U sljedećoj seriji bit će govora o podijeli arhiva i arhivskom gradivu.

Vitraj u crkvi sv. Mihovila, Zadar

PASTORALNO-TEOLOŠKI PRILOG

NOVE ZAJEDNICE – RAZLIKOVANJE DUHOVA

Mihály Szentmártoni S.J.

UVOD

Ovo nije predavanje u klasičnom smislu riječi, nego glasno razmišljanje o nekim pojavama u karizmatskim i molitvenim skupinama. Svoje sam izlaganje svrstao oko nekoliko fenomena koji se najčešće predstavljaju kao problematični: karakteristike karizmatskog pokreta, uloga vođe, narav izlječenja, duhovnost karizmatskih grupa, smjernice Učiteljstva, kriteriji za razlučivanje. Htio bih napomenuti, da moj kritični pristup ne želi u osnovi srušiti čitav karizmatski pokret što ga je Crkva u biti prihvatile kao znak nove evangelizacije. Nakana mog istraživanja ima za cilj pojasniti neke pojmove i pojave. Priloženi tekst jest poput rječnika u kojem valja potražiti značenje.

POKRETI

Za uravnotežen pristup duhovnim pokretima moramo imati pred očima dvije premise:

a) Teško je generalizirati: nisu svi pokreti jednaki, dapače, uvelike se razlikuju jedni od drugih. Korisno je razlikovati grupe i pokrete koje su nastale unutar Katoličke crkve, dakle su na neki način izražaj njezinog vlastitog života, od grupe i pokreta koje su nastale izvan Katoličke crkve. Imaju svoje podrijetlo unutar Katoličke crkve fokolarini, neokatekumeni, kursiljo, Timovi Notre Dame – pokret braćne duhovnosti, bračni vikend i drugi, a imaju nekatoličko podrijetlo karizmatske grupe (protestantsko), liječenje obiteljskog stabla (anglikansko), različiti istočnjački pokreti. Nijedna grupa, odn. pokret, koji je nastao izvan Katoličke crkve, ne poznaje, npr. pojam „otkupiteljske patnje“ (2).

b) Lako se upada u simplifikaciju da su sve karizmatske grupe pune problema i hereza. One imaju i mnogo vrednota i pozitivnih ponuda. Sama okolnost da ljudi imaju probleme i da karizmatske grupe privlače ljude, nije problem unutar pokreta, nego u ljudima.

Osnovne karakteristike duhovnih pokreta

Poteškoće s obzirom na različite pokrete možemo podijeliti na one koje se odnose na unutarnju strukturu tih pokreta i na one koji se odnose na njihovu ulogu u župama. Želio bih napomenuti, da je Vijeće za laike predložilo da se katolički pokreti ne zovu „duhovni“, nego „crkveni“. To im s jedne strane garantira osjećaj prihvaćenosti sa strane crkvenih autoriteta, s druge strane ostavlja slobodu crkvenom autoritetu da kontrolira događanja u grupama.

Poteškoće u samim pokretima

Redukcionizam i selektivnost, tj. prenaglašavanje samo nekog aspekta vjere: neki prenaglašavaju ulogu Svetog pisma, drugi darove Duha Svetoga, treći molitvu za liječenje, itd. Nasuprot tome, kršćanstvo nije veletrgovina religioznih vrednota, među kojima se bira po želji, nego je ponuda „sve ili ništa“.

Selektivnost, izbirljivost znači još jednu stvar: samovoljnu upotrebu dijelova Svetoga Pisma. Postoji jedna zanimljiva pojava kod mnogih pokreta: preveliki naglasak stavljaju na Stari zavjet, odn. iz Starog zavjeta uzimaju samo one istine koje im odgovaraju, a to može postati izvor ozbiljnih teoloških poteškoća. Tako npr. zagovornici liječenja obiteljskog stabla pozivaju se na starozavjetni citat, da Bog kažnjava grijeh do sedme generacije, a ne citiraju dalje da svaki snosi odgovornost za vlastiti grijeh, a još manje Isusove riječi da bolest slijepca od rođenja nije bila posljedica niti njegova grijeha, niti grijeha njegovih roditelja. Odakle ova velika briga za Stari Zavjet?

Kardinal Albert Vanhoye, nekadašnji tajnik Biblijske Komisije ovako je odgovorio na ovo pitanje: Vjerojatno se zato citira rado Stari zavjet, jer se nalazi na razini naravne religije, dok Evandelja sadrže objavljene istine. Odatle je samo jedan korak do zaključka: vjerojatno i sami članovi različitih pokreta osjećaju da ih naučavanje Starog zavjeta ne obavezuje, već ostaje na razini utješnog štiva, dok Novi zavjet postavlja osobu pred izbor. Dovoljno je sjetiti se kako su mnogi poznati sveci našli put obraćenja preko neke evandeoske istine, a ne starozavjetnog citata. Tako se sv. Antun opat, otac zapadnog redovništva, obratio na Isusov poziv upućen bogatom mlađiću da proda sve i da ga slijedi. Slika u kojoj je upoznao Isusa siromašnog, promijenila je život sv. Franje Asiškog, a sv. Franju Ksaverskog potakla je na obraćenje rečenica: što koristi čovjeku ako stekne čitav svijet i izgubi svoju dušu.

Postoji i opasnost psihologizma koji uređuje nutarnju strukturu tih grupa (npr. bračnog vikenda, neokatekumenskog puta), koje članovi ne shvaćaju do kraja, pa postoji opasnost za manipulaciju njihovim psihičkim potrebama.

Sukob na terenu

Uvodnik poznatog časopisa *La Civiltà Cattolica* od 19. lipnja 2004. govori o sedam glavnih grijeha crkvenih pokreta. Zapravo to je novinarski naslov, sam članak govori o četiri izazova i tri opasnosti:

1. **Zakonski vakuum.** Sadašnji Zakonik kanonskog prava ne bavi se izričito s crkvenim pokretima i to stvara zbruku. Potrebno je dati kanonski smještaj tim pokretima, ali taj posao se pokazao složenijim nego što se mislilo. Jedini izuzetak, jedinstvena te vrste danas u Crkvi, je Opus Dei otkad je postao „osobna prelatura“.

2. **Dvostruka pripadnost.** Druga alarmantna pojava je prisutnost velikog broja redovnika i redovnica u tim pokretima, koji istovremeno pripadaju vlastitim Družbama, što može stvoriti krizu identiteta. Ova je pojava najviše prisutna kod karizmatika i neokatekumena. Neki napuštaju vlastitu Družbu i prijeđu u neki od pokreta, pa jasno da poglavari ne gledaju dobrim očima takve pojave.

3. **Nekatolici unutar pokreta.** Neki pokreti prihvataju krštene nekatolike, npr. fokolarini, dapače, među njima ima i muslimana i budista. Premda oni nemaju zakonsko pravo u donošenju odluka, ako im se broj poveća, mogu vršiti određeni pritisak na usmjerenje samog pokreta.

4. **Svećenici oteti svojim dijecezama.** Neki pokreti su stvorili vlastite seminare u kojima formiraju buduće svećenike prema vlastitoj karizmi i za potrebe vlastite duhovnosti. Javlja se pitanje inkardinacije što se obično rješava traženjem "dobronamjernog biskupa", koji prihvata svećenika, ali ga pušta gotovo isključivo na raspolaganje pokretu. Problemi se mogu javiti kod dolaska novog biskupa ili hitne pastoralne potrebe.

Najpoznatiji slučaj je neokatekumenski put s pedesetak sjemeništa "Redemptoris Mater" diljem svijeta, odakle je izišlo tisuću svećenika, pravno inkardinirani u razne dijeceze, ali koji ipak stoje na raspolaganje samom pokretu. Rješenje bi bilo u tome da pokreti dobiju dopuštenje da mogu inkardinirati vlastite svećenike, kao što to imaju poznati redovi (dominikanci, franjevci, isusovci), a u novije vrijeme Opus Dei, Kristovi legionari i neki drugi.

Među opasnostima članak nabraja ove tri:

5. **Tendencija da se apsolutizira vlastito kršćansko iskustvo** kao jedino valjano po čemu "pravi kršćani" bi trebali pripadati tom pokretu (jedan svećenik je zastupao mišljenje, da bi dijecezanski svećenici morali pripadati neokatekumenskoj obitelji, da ne budu samci na župama, već da imaju iskustvo pripadnosti jednoj obitelji).

6. **Tendencija da se zatvore u sebe,** tj. da slijede vlastite pastoralne programe, apostolske djelatnosti, bez suradnje s drugima.

7. **Tendencija da se otuđe od lokalne Crkve,** pozivajući se u svojem djelovanju na vlastite smjernice i programe. Odatle se javljaju napetosti između pokreta i svećenika, pokreta i biskupa.

Konflikt župa-pokreti

Novi religiozni i duhovni pokreti od 1950. naovamo imaju zajedničku karakteristiku da se obraćaju samo nekoj religioznoj potrebi čovjeka: zdravlje, sreća, dobrobit, mir. Sve su to vrednote, ali ako ih se uzima izdvojeno od cjeline, postaju idoli.

PASTORALNI PRILOG

Župa je ona zajednica koja ima brigu za sve religiozne i duhovne potrebe vjernika. Posljedica jednostrane ponude pokreta jest atomizacija čovjeka, tj. izdvajanje samo jednog vidika iz cjeline, npr. zdravlje. Druga posljedica je atomizacija vjere, tj. ponuda samo nekih vjerskih istina, a ne čitavog Evanđelja. Stoga ni jedan pokret ne može opstojati kao paralelna župa, nego je dio župske zajednice, a to vrijedi i za redovničke zajednice na području jedne župe.

Protestantski elementi u karizmatskom pokretu

Za shvaćanje nekih krivih postavki u karizmatskim grupama treba reći da je pokret protestantskog podrijetla, i neki elementi ostaju i onda, ako se te grupe „pokatoliče“. Neke oznake su:

a) Insistiranje na osjetljivom iskustvu Boga, karakterizirano karizmama. Teren koji je pomogao brzom rastu karizmatskog pokreta jest redukcija kršćanstva na labavu duhovnost pune sentimentalnosti, bez ozbiljne askeze.

b) Tendencija iluminizma. Ne samo vođe, nego i članovi pokreta vjeruju da su trajno povezani s Kristom te da im Duh Sveti daje prosvjetljenja na neposredan način. U njihovom rječniku česte su ovakve formulacije: „Bog mi poručuje“, „Duh Sveti mi je rekao“, „Osjetio sam da me je Gospodin prosvijetlio da razumijem“. Vjera karizmatika nije čin vjere, nego emocionalno događanje.

c) Teološki redukcionizam. Mnogi prigovaraju da karizmatici ističu preko mjere ulogu Duha Svetoga na račun Isusa Krista. Na to se može odgovoriti da je Duh Sveti Božanska Osoba Presvetog Trojstva i ne može se nikad pretjerano isticati njegova uloga. Ipak, postoji teološki redukcionizam: karizmatike ne zanima tko je Bog, nego što Bog čini za njih.

Katolički scenarij

Dокумент doktrinarne komisije katoličkog karizmatskog pokreta (3) analizira razloge za relativno brzo proširenje karizmatskih grupa s ponudom izlječenja u kršćanskom svijetu i nalazi za to tri odgovora:

a) Drugi Vatikanski Sabor, pod utjecajem kardinala Suenensa, uvrstio je u Konstituciju o Crkvi Lumen Gentium paragraf o izlijevanju karizmi, kako uobičajenih tako i izvanrednih i Crkva treba prihvati ove karizme (Br.12).

b) Preimenovanje Sakramenta pomazanja od Sakramenta umirućih u Sakrament bolesnih (Sacrosanctum Concilium, 73). To novo ime bilo je lako povezati s iscijeljenjem (jedna od molitava izričito se obraća Bogu da vrati zdravlje bolesnoj osobi).

c) Katekizam Katoličke Crkve također je odigrao ulogu u skretanju pojačane pažnje na iscijeljivanje, kad je Sakramente Pomirenja i Bolesničkog Pomazanja uvrstio u kategoriju „sakramenti ozdravljenja“. Osim pomirenja s Bogom, uključena je i mogućnost fizičkog ozdravljenja. (KKC, 1520).

VOĐE

U karizmatskom pokretu odlučujuću ulogu igra lik vođe. Danas u mnogim zemljama karizmatski se vođe smatraju posebnim duhovnim učiteljima. Tri su značenja izraza „karizmatski lider“:

a) može značiti samozvanog lidera za razliku od onoga koji ima crkveno poslanje.

b) može se temeljiti na posebnim naravnim sposobnostima koje privlače ljude, npr. snažan propovjednik, poput Billy Graham;

c) može se temeljiti na posebnim, nadnaravnim karakteristikama koje vjernici pripisuju nekoj osobi, npr. da ima moć čitanja savjesti, moć ozdravljenja, (Padre Pio) (4).

Shvaćanje uloge vođe

Tri su izvora poteškoća s obzirom na ulogu vođe, koje ukratko označujemo kao teološki, psihološki i etički kratki spoj.

a) Teološki kratki spoj se odnosi na neposlušnost nekih karizmatskih vođa crkvenim vlastima, odn. vlastitim redovničkim poglavarima. Karizmatski vođe, naime, smatraju, da njihovo poslanje dolazi izravno od Duha Svetoga, pa stoga ne moraju imati niti kanonsko poslanje, niti izričito dopuštenje zakonitih poglavara.

Tipičan primjer za takvo shvaćanje poslanja jest isповijest P. Matteo La Grua-e, franjevca iz Palerma, koji ovako opisuje početak svog poslanja: „Dobio sam drugo izljevanje (Duha) u Rimu nakon tečaja pripreme u rujnu iste godine (1975). Bilo mi je rečeno: „Tvoja će riječ biti puna vatre koja će pronicati i ti ćeš обратити mnogo srdaca“. I ponovo: „Gospodin će ti dati dar jezika, iscjeljivanja i oslobođenja“. I upravo to se i dogodilo.

Tako smo počeli s karizmatskim pokretom u Palermu....Molio sam zajedno s mojim pastoralnim timom Gospodinu i on nam je pokazao da me je on pozvao da vršim službu prihvaćanja onih patnika, oslobođenja potlačenih i da će nam on sam reći što nam je činiti. ...Gospodin me je pomazao Duhom Svetim i po ovom pomazanju ja sam dobio poslanje da naviještam radosnu vijest siromasima, da otvaram oči slijepima i uči gluhim i da naviještam posvuda godinu Gospodnju.“ (5)

Isti protagonist priznaje bez okolišanja, da je „lakše oslobađati ljude po karizmi oslobođenja nego vršiti egzorcizam po dopuštenju Biskupa“. A onda slijedi jedna zanimljiva okolnost: premda je sam primio svoje poslanje izravno od Duha Svetoga, sad osjeća potrebu da druge trenira u toj službi. Kako je to, da su oni izravno dobili poslanje i pomazanje od Duha Svetoga, a drugi moraju to dobiti od njih?

Po uvjerenju da njihovo poslanje i autoritet dolazi izravno od Duha Svetoga, karizmatski vođe su nalik mnogim hereticima prijašnjih vremena: svi su bili uvjereni da je njihova intuicija došla direktno od Duha Svetoga. Tako je to bilo već u vremenima sv. Pavla, zatim su nadošli gnostiči zbog kojih je sv. Ivan napisao svoje Evandelje. Onda stiže Montan koji je ponavljao da govori po nadahnuću Duha Svetoga. Slijede Albingenzi, Valdezi i Katari, sve do Lutera koji je također bio uvjeren da posjeduje izravno poslanje od Duha Svetoga. Stoga nije slučajno, da se suvremeni pentekostalizam rađa unutar protestantizma.

Analizirajući pentekostalne grupe gdje se vrši služba liječenja, Charles Whitehead, predstojnik međunarodnog karizmatskog vijeća za evangelizaciju, nabraja prvu generaciju tih vođa, dodajući, da imena možda i nisu važna, nego činjenica da su imali neobično jak utjecaj na ljude. Zajedničko im je pritom, da su se svi pozivali na snažni osjećaj da su dobili poziv od Boga za službu izlječenja, gotovo svi su bili samosvjesne osobe, jake volje, s velikom dozom smjelosti i uglavnom dobrog izgleda. Imali su veliki uspjeh u službi i priuštili su sebi veliku slobodu da čine stvari po vlastitom nahođenju, jer su smatrali da je jedini autoritet u njihovom služenju sam Bog od koga su dobili poslanje (6).

b) Psihološki kratki spoj se odnosi na neprofesionalnost vođa. Oni pokreću psihološke procese u pojedincima, ali ih ne znaju kasnije rješavati i kanalizirati; oni se bave mnoštvom, a ne pojedincima. U raznim karizmatskim grupama olako se pripisuju djelovanju Duha Svetoga pojave koje su zapravo naravne, psihološke naravi.

Glosolalija. - Fenomenološki radi se o neverbalnoj molitvi hvale. Velika čuvstva se ne izražavaju riječima, nego gestama ili neverbalno (gukanje, pjevuckanje kad smo sretni, skakutanjem, plačem kad smo žalosni, itd.). I to je zapravo pozitivna interpretacija tog fenomena. Glosolalija nije čudesan dar s neba, nego naravni izražaj jednog duhovnog iskustva koje bi se moglo opisati ovako: «stojim pred Bogom kao razdragano dijete».

Počivanje u Duhu. – Druga imena: mirovanje u Duhu, slain in the Spriti, Ruhen im Geist, Fallen unter der Kraft. Spektakularna pojava, gdje osoba, nakon polaganja ruke lidera pada natraške, ostaje nepokretna neko vrijeme, a kasnije izvješće da je doživjela duboki mir. Ovo iskustvo opisuje i sv. Terezija Avilska i drugi mistici, ali treba odmah dodati jednu razliku: u njihovom slučaju to iskustvo nije na početku duhovnog života, nego u fazi zrele duhovnosti i na kraju jednog dugog puta čišćenja te dodaje da se ova iskustva ne mogu prouzročiti nikakvim ljudskim manipulacijama, nego stižu kao čisti Božji dar, kada i kako Bog hoće.

S pozitivne strane počivanje u Duhu može se tumačiti na isti način kao glosolalija: radi se o vanjskom izražaju jednog snažnog duhovnog iskustva, koje bi se moglo ovako izreći: «imam toliko povjerenje u Boga, da padam u njegove ruke». U ovom smislu, spada u naravne psihofizičke reakcije kao što su suze kod žalosti, smijeh kod radosti, prostiranje kod kajanja, itd.

I ovdje vrijedi kriterij da ne treba prizivati nadnaravne uzroke, ako postoji prihvatljivo naravno tumačenje. Dokument Doktrinarne Komisije međunarodnog karizmatskog pokreta izričito tvrdi da počivanje u Duhu nije karizma, nego psihosomatski odgovor osobe na molitvu, stoga ne treba ga željeti zbog samog sebe (7).

PASTORALNI PRILOG

c) Etički kratki spoj se odnosi na neodgovornost vođa. Pobuđuju iščekivanja, psihičke procese u osobama, a onda ih prepuštaju sebi. U svakoj profesiji koja se bavi ljudima prvi je etički zahtjev, da započeti proces treba dovršiti.

Jedan od osnovnih principa svake psihoterapije jest da je psihoterapeut odgovoran za svoga pacijenta. Ako se netko obrati s povjerenjem drugoj osobi za pomoć, onda započinje jedan proces, koju treba znati privesti kraju, a to je dužnost psihoterapeuta ili savjetnika, jer u suprotnom, ishod može biti dublji poremećaj, nego što je bio početni.

Slično se događa u molitvenim skupinama, gdje ljudi imaju neobične doživljaje, a onda se nitko dalje ne bavi s njima. Postoji i opasnost da se u molitvenom skupu započne jedan proces u osobi, koju ista osoba nije u stanju protumačiti ili doraditi. Neodgovorno je sa strane vođa, da te ljude puste same. U duhovnom životu je osnovna potreba imati duhovnog vođu. Smatram opasnom praksu «putujućih karizmatskih lidera» koji privuku ljude s velikim obećanjima, započnu u njima neke psihičke procese, a onda odu i ostavljaju ljude nasamo sa njihovim nedorečenim pitanjima.

DUHOVNOST

a) Pojmovna zbrka između religije i duhovnosti. Tradicionalno shvaćanje u duhovnoj teologiji gledalo je na religiju kao na širi pojam, a na duhovnost kao uži, međutim čini se da današnja upotreba tih dvaju pojma promijenila njihovo značenje. Duhovnost se shvaća kao izražaj traganja za vlastitim putem, to su pitanja, a pitanja uvijek ujedinjuju. Naprotiv, religija je odgovor, a budući da je svaki odgovor osoban, ona može razjediniti ljude (Isus je rekao da će zbog njegove riječi raspast se čak i obitelji).

Engleski obraćenik Ronald Knox je duhovito i oštroumno izrekao ovu istinu na ovaj način: „Nije ispravno reći da ja posjedujem religiju, istina je obrnuta: religija posjeduje mene“. Ona vodi kamo netko nije mislio ići, kao u slučaju Petra: „Kad si bio mlad išao si kamo htio, kad ostariš, ići ćeš kamo te drugi vode“. Mogli bismo i ovako reći: „Zrela religija ne služi ničemu, tj. ne može se izreći u kategorijama korisnosti, nego je ona životni stil“. U pokretima je često prisutno utilitarno mišljenje: „Ako imate ovaj ili onaj problem, ako tražite mir duše, sreću u braku, itd... naći ćete je kod nas“. Krist Gospodin nije obećavao laka rješenja. Katkad se dobiva dojam, da pripadnici različitih duhovnih pokreta zapravo još nisu stigli do religije, tj. nalaze se u fazi postavljanja pitanja, a nisu spremni prihvatići odgovore religije.

b) Izričita potraga za izvanrednim. U karizmatskim grupama neobične pojave se izravno traže, dapače nastaje proizvesti raznim ritualima, pjesmom, polaganjem ruku, plesom, itd. Duhovnost karizmatika je više izvanska, nego nutarnja, puna osjećajnosti i emocija. Prevladavaju riječi, pjesme, vika, usklici, gotovo nema mjesta za šutnju.

c) Osromašena slika o Bogu. U duhovnosti karizmatika postoji ona opasnost na koju je već sv. Toma Akvinski upozorio: „nedostatak relevantnog Boga“, Boga koji ima zahtjeve, koji može tražiti žrtve i odricanja, sve do mučeništva.

Obrambena duhovnost

Duhovnost karizmatika može biti istinska transformativna duhovnost, ali vrlo često ostaje na razini iskrivljene defenzivne, obrambene duhovnosti u smislu da molitve i blagoslovi treba da služe prevenciji ili rješavanju životnih problema

Postoji jedan zabrinjavajući trend u nekim karizmatskim grupama i drugim duhovnim pokretima. To je teologija „Isus i...“ Čini se kao da se karizmatski vođe ne zadovoljavaju ponuditi samo Isusa, nego u paket moraju dodati još neki poklončić. Isus i sreća, Isus i zdravlje, Isus i uspjeh, Isus i rješenje bračnih i obiteljskih problema.

Ova teologija „Isus i...“ nije novost u Crkvi. Isus je došao u Kanu Galilejsku da im podari sebe, ali su oni htjeli vina. Isus im ga je dao i oni su se divili njemu. Došao je u Kafarnaum da podari sebe ljudima, ali oni su tražili izlječenja. Isus im je ozdravio bolesne i oni su se divili. U Nazaretu su htjeli nacionalni ponos, na brdu htjeli su kruha, u Betaniji uskrišenje Lazara. Ljudi su često dobili ono, što su htjeli, i bili su zadivljeni. Na kraju, Isus je pošao na Kalvariju gdje je predao samo sebe: nije htio sići s križa, nije htio činiti čudo da osloboди sebe. I narodu se to nije svidjelo. Ni nakon uskrsnuća mnogi nisu mogli shvatiti da Isus ne daje ništa drugo, osim sebe.

Teologija „Isus i...“ postaje opasna ako se prevede na jezik pastoralne službe, jer oduzima nešto od Isusa. Stoga moramo nanovo „centrirati“ našu ponudu – novu evangelizaciju na Isusovu osobu: nudimo Isusa, a ne zdravlje, a ne uspjeh, a ne miran život. Sam je Isus tako rekao: tražite ponajprije kraljevstvo Božje, sve ostalo će vam se dodati. Bitan je Bog koga nam je objavio Isus Krist, sve ostalo je sporedno.

Postoji i jedna pastoralna opasnost koja vreba upravo na vode karizmatskih grupa gdje se prakticira izlječenje: svećenik postaje zarobljen od ljudi koji su ovisni od njega. A ima puno ljudi koji pate od ovisnosti, koji će slijediti bilo kakvog vode, koji mu obećava sreću i zdravlje. Nema sumnje, ti ovisnici imaju pravo na svećenika i služenje Crkve, ali nemaju pravo na sve vrijeme svećenikovo. Stoga bi vode raznih karizmatskih susreta i seminara morali sebi postaviti nekoliko ozbiljnih pitanja:

1) Koliko zapravo ljudi stvarno trebaju takvu pomoć, a kolik je broj pukih znatiželjnika, ili čak, do koje mjere su ti ljudi postali ovisnici o njima?

2) Da li svi ti ljudi stvarno trebaju neposredno, spektakularno iskustvo, ili bi im trebalo dugotrajanu duhovno vodstvo ili praćenje kojeg stručnjaka? Mnoge osobe pohađaju seminare; sudjelovali su na seminaru 20 pa i više puta, a duhovne promjene nisu uočene.

Opasnosti spiritualizma

Danas smo svjedoci traganja za laganim rješenjima, pa i u duhovnom životu. Grčevito nastojanje da se imaju duhovna iskustva možemo nazvati spiritualizam: sve vidjeti kao plod neposrednog djelovanja Boga. Ova težnja može skrivati neke opasnosti.

a) Opasnost da se gubi osobni identitet. - Danas mnogi naglašavaju važnost religioznog iskustva u grupama. Ovo po sebi može biti opravданa težnja, ali ne smijemo zaboraviti, da je Božji poziv uvijek osoban. A to uključuje i osobnu odgovornost za Božji poziv. Bilo koje iskustvo, koje je vezano uz pripadanje nekoj grupi, nije više individualno iskustvo, nego izražaj grupne dinamike.

b) Opasnost krive slike o Bogu. - Grčevita potraga za neobičnim pojavama može sakrivati krivu sliku o Bogu. To je Bog koji se može manipulirati, prisiliti, planirati. (U nekim pentekostalnim grupama unaprijed se najavljuje dan i datum silaska Duha Svetoga s svojim darovima!). Tu je i opasnost od gubitka smisla za šutnju pred Bogom. U nekim grupama ima previše glasnog moljenja, vikanja, pjevanja, itd. što katkad podsjeća na sv. Iliju i Baalovih svećenika koji čitav dan skakuću i urlaju zazivajući svoga boga. Po Svetom pismu i primjeru svih velikih svetaca znamo da se Bog objavljuje u lahoru, u šutnji i u pustinji.

c) Opasnost infantilizma. - U gotovo svim grupama prevelik se naglasak stavlja na radost i na «veselo kršćanstvo». Slogan je kod mnogih: «Smij se, Bog te voli!». To je krivo: Isus je znao da ga Otac voli, ipak se nije uvijek smijao i pjevao od radosti, nego je bio i žalostan i razočaran i ljut; znao je plakati od tuge a prepatio i smrtni strah. Sve su to ljudska i kršćanska duševna stanja. Samo malo dijete poznaje dva stanja: ugodu i neugodu. Ako je nahranjeno, toplo, onda blaženo spava jer se osjeća ugodno, ako je mokro ili gladno, plače jer se osjeća neugodno. Stoga potraga za trajnom radošću jest znak infantilizma, odrasla osoba mora znati suočiti se i s negativnim čuvstvima i iskustvima.

d) Opasnost udobne duhovnosti. - Y. Congar je oštrim riječima osudio neke tendencije u karizmatskim grupama nazvavši ih «udobnom duhovnošću», «instant duhovnošću» (analogija s instant-kavom, koju je dovoljno promiješati), npr. traženje volje Božje na taj način da se otvori Biblija na slijepo. Čemu služe crkveni dokumenti koji nastoje suočiti se sa suvremenim problemima Crkve i svijeta, ako sva rješenja možemo pronaći na tako jednostavan način?

e) Ovisnost o grupi. - Nedavno sam čuo iz prve ruke od jednog psihologa, člana neokatekumen-skog hoda, da su uočili jedan zabrinjavajući fenomen kod onih, koji, nakon 15-20 godina završavaju hod: relativno visok broj samoubojstva i rastave braka. Njegovo je tumačenje da je to zbog panike odvajanje od grupe, gubitak oslonca: oni su sve dosad živjeli povezni duhovnom pupčanom vrpcem s grupom, pa sad ostaju bez oslonca. Još je dodao, da ovaj nezdravi vez počinje onog časa, kad se osoba ispovjedi pred grupom: na taj način ona se izručuje grupi. Kardinal K. Becker, u jednom razgovoru mi je rekao da upravo tu točku kritizira Kongregacija za vjeru i smatra da je nemoralno poticati ljude na javnu ispovijed.

PASTORALNI PRILOG

IZLJEČENJA

Velika privlačna moć mnogih karizmatskih i molitvenih grupa jest obećanje ozdravljenja. S tim u vezi potrebno je precizirati dvije stvari: prvo, iscjelitelja ima svuda, i u drugim religijama, a ne samo u kršćanstvu. Stoga se možemo pitati, gdje je tu uloga Duha Svetoga? Drugo, nije svako ozdravljenje nužno čudo. Da bi se neko ozdravljenje proglašilo čudesnim, tj. kao posljedica nadnaravnog djelovanja Božjeg Duha, Crkva ima vrlo jasne i stroge kriterije (8).

Tipologija iscjelitelja

Riječ „iscjelitelj“ uključuje široki spektar osoba koje putem najrazličitijih putova i sredstava nude ozdravljenje. Iscjelitelj je po definiciji osoba koja djeluje izvan medicinskih i znanstvenih okvira. Ako gledamo na metode koje upotrebljavaju, možemo prepoznati sljedeće kategorije iscjelitelja:

1) Djelatnici okultnog (vidioci, kartomanti, egzorcisti). – Upotrebljavaju rituale, magične formule, molitve otklinjanja, amulete. Po njima bolest je uzrokovana zlim snagama, čije odstranjenje oslobađa dušu i liječi bolest.

2) Mistični i karizmatski iscjelitelji. – Upotrebljavaju molitve i zazivaju superiorne duhovne moći. Obično djeluju po grupama s kojima ih povezuje zajedničko vjerovanje ili ih povezuje zajednički karizmatski učitelj. Iscjeljenje pripisuju Božjem djelovanju.

3) Medijski i spiritistički iscjelitelji. – Upadaju u trans i zazivaju neko biće koje obično nazivaju „duhovno vodstvo“. Postavljaju dijagnoze za liječenje putem medijskih seansi. Smatraju da se iscjeljenje događa putem transmisije iscjeliteljske duhovne energije.

4) Pranoterapeuti i bioradijanti. – Prenose fluid ili bioelektrične snage. Iscjeljuju polaganjem ruku.

5) Maseri-iscjelitelji. – Pritiskom ili masažom popravljaju iščašenja, bolne udove, nategnute mišiće, kralježnice, ukratko sve bolove lokomotornog sistema.

6) Radiostezisti. – Upotrebljavaju visak za dijagnozu i za liječenje. Upotrebljavaju ga izravno nad tijelom osobe, ali i nad fotografijom i komadom odjeće.

7) Indirektni iscjelitelji. – Upotrebljavaju najrazličitije sprave, najčešće vlastitog izuma: spirala od bakra, magnetski prsteni, metalne pločice. Pomoću tih sprava nastoje otkriti rezonanciju između sebe, lijeka i pacijenta.

8) Empirijski iscjelitelji. – Propisuju masti, trave, čajeve najrazličitijih vrsta. I danas su prisutni u zabitnim krajevima a poznati su i kao „narodni iscjelitelji“.

Ozdravljenja

Dokument Doktrinarne Komisije Katoličkog Karizmatskog Pokreta (9) počinje pitanjem zašto je ozdravljenje postalo toliko prisutna tema u Crkvi na početku trećeg milenija? Kao odgovor nalazimo tri okolnosti:

a) Pojačana osjetljivost medicine za holističkim liječenjem, tj. da se na ljudsku osobu gleda kao na cjelinu, pa u proces liječenja ulaze i drugi čimbenici, ne samo medicinski, npr. psiholozi, psihijatri i svećenici.

b) Pojačano zanimanje za alternativne terapije, bilo istočnog, bilo lokalnog tipa dotičnog kraja. To se posebno opaža među siromašnjom populacijom koja nema pristupa skupim medicinskim tretmanima. U razvijenijim zemljama ljudi nisu zabrinuti za zdravlje u prvom redu, nego su izgubljeni zbog sve veće nesigurnosti koja se hrani od opažanja da veće bogatstvo nije dovelo do povećane sreće, već do povećane nesigurnosti. U tim zemljama prevencija postaje glavna tema.

c) Povećana ovisnost o lijekovima i o drogama dala je veću privlačnu moć raznim vjerskim pokretima i sektama koje nude alternativne, duhovne načine izlječenja. Gotovo svi ti pokreti osuđuju uzimanje lijekova.

d) Pravo na ozdravljenje. Osobe žele ozdravljenje, dapače, u Americi (i ne samo tamo), ljudi smatraju da imaju pravo na izlječenje, što znači da postoji veliko tržište za sve vrste izlječitelja. Ljude na kraju krajeva ne zanima, tko će ih i na koji način izlječiti, važno je zadobiti ozdravljenje. Može to biti

čarobnjak, guru, čudotvorac: važno je biti izlječen (10).

e) Zbrka između izlječenja i molitve za zdravlje. Unutar crkvenog jezika također postoji nejasnoća s obzirom na samu riječ „izlječenje“. U zadnje vrijeme toliko se upotrebljavala upravo u različitim grupama, da je izgubila pravo značenje pa bi najbolje bilo izbaciti je iz upotrebe. Kad se riječ „iscjeljenje“ poveže sa religijom, u svijesti ljudi javlja se slika o „slatkom, čudesnom izlječenju“, a religija se svodi na paramedicinu. Riječ „izlječenje“ naznačuje ishod jedne akcije, koji se ne mora nužno dogoditi. U molitvenim grupama se ne „prave čudesna“, nego se moli nad bolesnicima, često uz polaganje ruku.

e) Kvantificirana vjera. Kad netko ne bude izlječen, običan prigovor karizmatskih vođa je da osoba nema dovoljno vjere. Jedan (protestantski) iscjetitelj prepotentno je izjavio, da se sv. Pavao nije oslobođio od svog trna, jer se nije molio u dovoljno jakoj vjeri! S time se opravdava vlastiti neuspjeh, a krivnja se pripisuje „pacijentu“ – što je nemoralno.

S obzirom na apsolutnu vjeru koju zahtijevaju iscjetitelji od ljudi, postoji također teološki problem. Nije dopušteno „mjeriti“ nečiju vjeru i reći da je malena ili velika. Kolika je nečija vjera, to može procijeniti samo Bog. Po Sv. Pavlu vjera i milost su Božji dar, a ne poklončići koje Bog daje kao nagradu za naša dobra djela. Milost i vjera su dva vida našeg odnosa s Bogom. Milost je s njegove strane, izraz njegove ljubavi koju je objavio u Isusu Kristu, a vjera je naš odgovor na tu ljubav, ali i ona je dar. Ono najviše što mi možemo reći, jest razlika u ponašanju ljudi prema grijehu i prema oproštenju.

Vjera je vjera, milost je milost, a Bog je Bog i ne treba nikakvog samozvanog karizmatika da mu kaže što treba činiti, koga i kada i kako treba izlječiti da bi porastao u našim očima.

Molitva za ozdravljenje

Crkveno Učiteljstvo nas izravno poziva na opreznost svojim dokumentom Instrukcija s obzirom na molitvu da se zadobije zdravlje od Boga (Kongregacija za nauk vjere, 14. rujna 2000.) (11). Dokument u svom disciplinarnom dijelu upozorava da je vrlo važno paziti na to da se kod molitve za zdravlje izbjegne, osobito sa strane vođa takvih molitvenih susreta, svaki oblik histerije, teatralnosti i senzacionalizma. Evo nekih opasnosti:

a) Nezrela, mirakulistička religioznost. Čudesna su stvarna, ali su rijetka i uvijek dvosmisleni. Ljudi se lako mogu razočarati, kad prisustvuju jednoj patnji koja ne nalazi rješenje u ozdravljenju pa se pitaju kako netko može imati povjerenja u Boga koji može činiti čudesna, a ipak ih ne pomaže onima koji ga vole. Ova poteškoća prisutna je već u psalmima, gdje se psalmist pita kako to da bezbožnici cvatu i dobro im je, dok bogobojsazan pati? Nadalje, nitko od onih koji su postigli ozdravljenje, nije uspio obratiti mnoštvo, kao što se to događalo već u Evandželu u slučaju ozdravljenja slijepca od rođenja koga je Isus izlječio, a ipak nitko nije htio vjerovati u njega.

b) Potrebno je razlikovati ozdravljenja od čudesnih ozdravljenja. Charles Whitehead, jedan od poznatih karizmatskih lidera primjećuje da većina ozdravljenja u karizmatskim grupama ostaje na nivou anegdota, tj. prepričavanja, bez liječničke dokumentacije (12) A. De Monléon, Biskup Meaux u Francuskoj ističe da se kod ovih ozdravljenja ne može govoriti o čudesima u strogom smislu riječi. On citira pritom sv. Augustina koji kaže da „Bog čini stvari protivno naravi kad se nama čini da je to protiv naravi“. K tomu treba dodati da nije lako razlučivati granicu između zdravlja i bolesti (13).

Liječenje obiteljskog stabla

Liječenje obiteljskog stabla po sebi nije duhovni pokret, nego jedan oblik alternativne terapije koja upotrebljava religiozne pojmove, pomiješane s ezoterikom.

Liječenje obiteljskog stabla polazi od pretpostavke da preci mogu direktno utjecati na ponašanje svojih potomaka, bilo u obliku obiteljskog stila bilo u obliku direktne patologije, i to zbog okolnosti da nisu umrli pomiren s Bogom pa je potrebno da ih njihovi potomci «predaju Bogu». Teološka se poteškoća sastoji u nespojivosti s učenjem o osobnoj odgovornosti. Na razini duhovnosti razvija se kult zdravlja i podržavanje lažnih iščekivanja od religije. A na planu psihologije postoji opasnost od nezrelog fantaziranja o životu bez poteškoća. Ispravan odnos prema pokojnicima je onaj koji je izrečen u Katekizmu Katoličke Crkve, a sastoji se u našoj molitvi za pokojnike, dok njihov utjecaj na žive, kako to naučavaju teoretičari liječenja obiteljskog stabla, spada u svijet ezoteričnih vjerovanja.

PASTORALNI PRILOG

P. Raniero Cantalamessa izričito tvrdi: „Liječenje obiteljskog stabla nema nikakvih biblijskih temelja!“ (14). K tomu možemo dodati, da liječenje obiteljskog stabla nije po sebi religiozni pokret, nego jedna od alternativnih psihoterapija koja uz ezoterične upotrebljava i religiozne pojmove i sredstva (molitve, polaganje ruke, „slavljenje euharistije“ u anglikanskom smislu) (15).

Osnovni problem s liječenjem obiteljskog stabla nije u „utjecaju“ predaka na potomke, što može biti putem naslijedstva, podsvjesnih kolektivnih sjećanja, obiteljskog mita, ili obiteljskog stila života, nego je problem u terapiji.

Osnovna opasnost liječenja obiteljskog stabla je propagiranje mentaliteta viktimizma, tj. uvjerenja da je osoba žrtva nekih mračnih sila stoga nije odgovorna za svoje psihičke probleme. Rješenje se vidi u otklanjanju uzroka na bezbolan način, bez suradnje same osobe. Nasuprot tome treba reći, da je problem uvijek u osobi i ona mora postati svjesna svog problema, prihvati ga i riješiti. To je u biti dinamika dubinske psihoterapije koja nastoji pomoći osobi da postane svjesna potisnutih negativnih iskustava i trauma iz prošlosti te da ih „proradi“. U tom smislu liječenje obiteljskog stabla mogla bi biti alternativna psihoterapija.

Kao primjer možemo spomenuti sv. Alojzija Gonzagu, koji je imao vrlo opterećeno obiteljsko stablo grešnim precima, ali se nije utekao liječenju obiteljskog stabla nego je problem riješio putem osobne svetosti.

Egzorcizmi

Ovdje treba spomenuti još jednu pojavu: u mnogim molitvenim grupama se sve češće vrši egzorcizam. Naglašava se utjecaj đavla, zlih sila, vjeruje se u uroke. Psihološka dinamika je kao i kod liječenja obiteljskog stabla: stvara se mentalitet viktimizma, osoba se osjeća nemoćnom žrtvom zlih sila od kojih je može osloboditi samo izvanredna snaga iscjelitelja, bez osobne suradnje.

Kao primjer možemo spomenuti sv. Ivana Vianney-a koji je imao puno posla s vragom ali zbog toga nije tražio ni egzorcizam ni psihoterapiju, nego se osobno hrvalo sa svojim napastima do herojske svetosti.

Kriteriji za molitve nad bolesnicima

U grupama u kojima se moli za ozdravljenje, da bi se izbjeglo opasnosti ezoterizma (16), potrebno je imati pred očima slijedeće kriterije.

1) Onaj koji moli za ozdravljenje u ime Duha Svetoga, mora biti oprezan da njegove akcije budu takve da se ne mogu nipošto pobrkatи s modernim mirakulističkim iscjeliteljima (npr. razni čudotvorni napitci, nošenje privjesaka, itd.).

2) Molitva za bolesne treba biti vidljivo drugačija od molitve mirakulističkih izlječitelja u smislu da se ne stekne ni po čemu dojam da ima više šanse za ozdravljenje onaj koji više plaća.

3) Molitva za izlječenje mora ostati slobodna od bilo kakvog pritiska da izvanjsko, fizičko ozdravljenje mora nužno uslijediti.

4) Ozdravljenje se ne smije pobrkatи sa spasenjem, jer bi to značilo spasenje bez ikakve suradnje osobe.

5) Molitva za ozdravljenje ne smije se svesti samo na ozdravljenje od tjelesnih bolesti, jer svako ozdravljenje ima za svrhu jačanje osobnog odnosa prema Bogu.

6) Praksa molitve za ozdravljenje mora imati za svrhu jačanje zajedništva između bolesnih i zdravih.

7) Kršćanska praksa službe ozdravljenja mora krenuti od uvjerenja da molitva za ozdravljenje i liječnička briga se ne isključuju međusobno, nego se uzajamno upotpunjaju.

8) Smisao i značenje kršćanske službe ozdravljenja ovisi o kulturnom ambijentu u kojem se vrši, tj. ima različito značenje za afričku, za latinoameričku, za sjevernoameričku i za europsku kulturu (17).

Hagioterapija

Hagioterapija je terapijska metoda za ozdravljenje čovjekove duhovne dimenzije odnosno duhovne duše. Duhovna duša je naziv koji suvremenim filozofima i teologima daju onom dijelu čovjekove duše po kojoj je on specifično čovjek. Hagioterapija je težnja da se čovjek oslobođi od boli na duhovnoj razini, dok medicina isto čini na tjelesnoj, a psihijatrija na psihičkoj razini.

Centar u Foggi već u nazivu modificira osnovnu ideju, kad „hagioterapiju“ prevodi sa „duhovno zdravlje“ (*salute spirituale*), a ne s „duhovna terapija“, ili „sveta terapija“. Prema ovom prikazu hagioterapija ima za svrhu da pomogne osobi živjeti po moralno-etičkim zakonima. Hagioterapija uspostavlja zdravlje putem mudrosti, morala, transcendencije i teologije (*via sapientiae, via moralis, via transcendentalis, via theologica*). Uz to postoje pet podložnih putova: put ljubavi, put povjerenja, put pomirenja, put oslobođenja i put milosti.

Hagioterapija vraća zdravlje u sljedećim slučajevima: nasljedne bolesti i nedostatak duhovnog zdravlja; kad je zdravlje poremećeno zbog nedostatka ljubavi (nedostatak povjerenja, osjećaj krivnje, strahovi, agresivnost, zatvorenost, život bez smisla, beznađe, sklonost samoubojstvu i samouništenju, anoreksija, bulimija); kada su strukture duha poremećene (savjest, sloboda volje, intelekt, karakter); kada postoje traume zbog bračnih i obiteljskih kriza, poteškoće s djecom, gubitak drage osobe, postabortivni sindrom; kad su moralne perspektive poremećene (mržnja, nedostatak oproštenja, želja za osvetom); ovisnosti (droga, alkohol, duhan, igre, magija, okultne prakse, novac); simptomatske bolesti koje imaju uzrok u duhovnoj sferi.

Kako funkcioniра hagioterapija? Kad se osoba javi za pomoć, najprije se istražuju uzroci poremećaja, onda se osobi protumače zakoni duha, tj. odnos između tijela, psihe i duha, zatim se naznačuju putovi kako izaći iz te situacije. Osoba se mora odlučiti da li želi prihvati terapiju ili ne; ako prihvati, onda joj se počinje darivati ona ljubav koja joj nedostaje, pojačava se povjerenje u sebe, vodi je se prema oproštenju i uči je se kako imati hrabrosti da živi moralnim i etičkim životom.

Sredstva hagioterapije su: prihvati osobu, podržavati je, dijalog, pouka, savjeti, poznavanje zakaona duha, meditacija, molitva, Riječ Božja i sakramenti za vjernike (18).

Već se na prvi pogled može zaključiti da se tu radi o jednoj verziji humanističke psihoterapije koja ima svoje predstavnike u Carlu Rogersu, (terapija usmjerena na osobu), i u Viktoru Franklu (terapija smisla, logoterapija). Ostaje zagonetno, zašto se terapija zove „hagio-terapija“, iz gornjeg opisa se ne vidi nikakva povezanost sa svetim, osim posredno, zbog upotrebe molitve.

Drugo pitanje je temelj same hagioterapije. Ako se poziva na „centar za molitvu ili religiju u mozgu“, onda se otvaraju nove poteškoće.

Centar za religiju u mozgu

I kod nas sve češće čuje, da postoji centar za religiju u mozgu, pa intenzivan duhovni život bi bio pozitivan faktor i za fizičko zdravlje. U ovoj tvrdnji ima nekoliko netočnosti.

Prvo, u mozgu postoji centar za svaku ljudsku aktivnost; postojanje tog centra kazuje što se događa u mozgu kad se netko moli Bogu, ali ne kazuje ništa o Bogu.

Drugo, taj neurološki centar ne predstavlja sliku Boga, nego antropološku tvorevinu Boga, koji ne ide u prilog istinskoj religioznosti.

Treće, moglo bi se posumnjati i u određenu herezu, jer na analogan način morao bi postojati i centar za ateizam, prema tome vjera ne bila slobodan dar Božji, nego biološki determinizam.

Četvrto, nevjernici bi se mogli čak radovati, da imaju još jedan dokaz u ruci da su vjera i Bog puka ljudska izmišljotina, iluzija bez budućnosti po riječima Freuda, opijum za narod po Marxu.

PASTORALNI PRILOG

ZAKLJUČAK

Umjesto klasičnog zaključka, želio bih završiti ovo glasno razmišljanje s nekoliko kriterija za razlučivanje. Kriterije za razlučivanje imamo u izjavama crkvenog Učiteljstva, u Dokumentima Drugog Vatikanskog Sabora, u Malinskom Dokumentu i u Evandželu.

Učiteljstvo

Jedan naš poznati voditelj seminara u jednom intervjuu, na pitanje novinarke da li ima dopuštenje od crkvenih autoriteta da vrši karizmatsku službu, s osmijehom je odgovorio: „Nitko mi to zasada nije zabranio!“

Učiteljstvo nije nikad službeno osudio karizmatski pokret, a članovi različitih grupa obično se pozivaju na pozitivne izjave Papa. Evo nekih mesta:

Papa Pavao VI gledao je u karizmatskoj obnovi kao šansu koju je Duh Sveti dao Crkvi i čitavom svijetu. (1973).

Ivan Pavao II dao je značajni poticaj za karizmatski pokret; smatrao je da pokret može odigrati značajnu ulogu u suprotstavljanju sekularizmu i materijalizmu, ali također u re-evangelizaciji krštenih.

Papa Benedikt XVI. više puta se pozitivno izrazio o karizmatskom pokretu, a vidi njihovo poslanje u prvom redu kao crkveno poslanje u službi nove evangelizacije.

Ali Pape su izrekli i neka upozorenja, koja također treba uzeti u obzir kod razlučivanja. Papa Benedikt XVI. je uputio značajan govor portugalskim Biskupima. 13. svibnja 2010. Papa priznaje vrijednosti karizmatskog pokreta, potiče članove da budu „vjerodostojni svjedoci“.

Papa se najprije obraća Vodama karizmatskih grupa i poziva ih na poslušnost i na odgovornost. Evo Papinih riječi: „Nositelji posebnih karizmi moraju osjećati temeljnu odgovornost za zajedništvo, za zajedničku vjeru Crkve i moraju se podložiti vodstvu Pastira. To su uvjeti crkvenosti pokreta“.

Zatim se Papa obraća Pastirima i ovim ih riječima ohrabruje: „Pastiri nisu samo osobe koje vrše određenu službu, nego su sami nositelji karizmi, stoga su odgovorni za otvorenost djelovanju Duha Svetoga. Biskupi s jedne strane treba da prihvate nove pokrete, s druge pak strane moraju pomoći pokretima da nađu ispravan put, opominjući ih s razumijevanjem.“ (Cfr. Notiziario 21/2010 del Pontificio Consiglio per i Laici).

Koncil

Osnovni kriterij razlučivanja je evanđeoska istina da se stablo može prepoznati po plodovima. Treba razlikovati prividne plodove od dugotrajnih. Evo osnovnih oznaka za trajne plodove: u osobi raste želja za nasljedovanjem Isusa Krista; želja da se slijedi njegov put u službi Crkve i društva; istovremena prisutnost drugih darova Duha Svetoga poput mudrosti, jakosti duha, razboritosti, ustrajnosti, čednosti, straha Božjega i ljubavi. Dodajmo k tome i to, da velike reforme Crkve nisu započele od grupa, nego o velikih pojedinaca: sv. Franjo, sv. Dominik, sv. Terezija Avilska, sv. Ignacije, itd.

Ovamo spada i opomena Drugog Vatikanskog Sabora koji u dokumentu Lumen Gentium, Br. 12 ovako kaže: «Izvanredne darovi ne smiju se tražiti nerazborito niti s preuzetnošću od njih očekivati plodove apostolskog rada. Sud o njihovoj istinitosti i urednoj upotrebi pripada crkvenom autoritetu...»

Malinski Dokument

Katolički Karizmatski Pokret ima svoju Magnu Chartu u tzv. Malinskom Dokumentu, izrađenom pod inspiracijom kardinala Suenensa 1973. Ovaj Dokument sadrži teološku opravdanost samog Karizmatskog Pokreta, ali i kriterije za razlikovanje. Dokument je sačinjen od 7. točaka:

1. Svrha karizmatske obnove jest naviještanje Evandželja; karizmatska obnova ima svoj temelj u Evandželju; nema drugog Evandželja osim onog Isusa Krista, Raspetog i Uskrstog.
2. Karizme su za izgradnju Crkve, kao što je to bio slučaj i u apostolskim vremenima.
3. Iskustvo prisutnosti snage Duha Svetoga upućeno je prema svjedočenju i poslanju.
4. Život unutar karizmatskog pokreta mora biti u skladu s tradicijom: Crkva naviješta isto ono Evandželje što su ga naviještali Apostoli.

5. Duh Sveti i karizme spadaju u narav Crkve koja je Tijelo Kristovo.
6. Snaga karizmatskog pokreta može biti instrument za transformaciju nutarnjeg života Crkve.
7. Razlikovanje o istinitosti i o upotreba karizmi spada u kompetenciju onih koji presjedaju nad Crkvom.

Ovom završnom tvrdnjom zatvara se hermeneutski krug naših razmišljanja: Crkva priznaje karizmatski pokret kao dio sebe, ali daje svu vlast zakonitim poglavarima da nadziru kako se različite karizma upotrebljavaju.

Pogled u budućnost

Karizmatski pokret je povijesna pojava. S jedne strane možemo reći da je nastao kao odgovor na „krutu duhovnost“ racionalnog tipa pa je imao svoju privlačnu moć zbog svoje smjele novosti. S druge strane možemo reći i to, da su pokreti i moda. Ova dva razloga upućuju na to, da će mnogi tzv. duhovni pokreti, uključujući i karizmatski pokret, dovršiti svoju povijesnu misiju i izići iz mode.

Ali postoji i treći razlog, koji je dublje naravi. U Kongregaciji za Kauze svetih imamo sve više mlađih herojskih duša, koje možemo nazvati „mistični patnje“. Najpoznatija je mlada fokolarinka, Chiara Luce Badano, proglašena blaženom prošle godine. Na poticaj da moli za čudo ozdravljenja, odgovorila je: „Ne tražim čudo ozdravljenja, jer osjećam da to nije u Božjem planu. Gospodin će znati kad će staviti točku na moje patnje...“ Ovaj niz patničkih duša ima svog eminentnog predstavnika u Blaženom Ivanu Pavlu II. I to su “znakovi vremena“ koje moramo znati čitati.

Bilješke

2. Usp. C. Whitehead, “Healing in Other Christian Traditions”, in Prayer for Healing, ICCRS, Vatican City, 2003, 146.
3. The Doctrinal Commission of ICCRS, Guidelines on Prayers for Healing, City of Vatican 2007.
4. Usp. J. G. Melton, “Introducing and Defining the Concept of a New Religion”, Teaching New Religious Movements/Learning from New Religious Movement, ed. D. G. Broomley, The American Academy of Religion and Oxford University Press, NY 2007, 30.
5. Usp. M. La Grua, ofm conv., “Healing in Europe”, Prayer for Healing, ICCRS, Rome 2003, 281-282.
6. Usp. C. Whitehead, „Healing in other Christian traditions“, Prayer for Healing, ICCRS, Rome 2003, 146.
7. Usp. The Doctrinal Commission of ICCRS, Guidelines on Prayers for Healing, City of Vatican 2007, 49.
8. Congregazione delle Cause dei Santi, Le cause dei Santi, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2011.
9. The Doctrinal Commission of ICCRS, Guidelines on Prayers for Healing, City of Vatican 2007.
10. Usp. P. Bauermeister, „Healing: Mission and Ministry of the Chruch“, Currents in Theology and Mission, 205-213.
11. Congregation for the Doctrine of Faith, Instruction on prayers for healing, 14 September 2000.
12. Cfr. Ch. Whitehead, „Healing in other Christian traditions“, Prayer for Healing, ICCRS, Rome 2003, 147.
13. A. De Monléon, „Healing in the Catholic Charismatic Renewal“, Prayer for Healing, ICCRS, Rome 2003, 206, 210.
14. Usp. R. Cantalamessa, „Spiritual Healing“, in „, Prayer for Healing, ICCRS, Rome 2003, 220.
15. Opširnije o toj tematiki usp. M. Szentmártoni, «Liječenje obiteljskog stabla. Lice i naličje jedne „karizme“ », Obnovljeni Život, 59 (2004) N° 3, 337-353.
16. Ezoterija (grč. *ezotheo* „nutarnji“) skup je učenja i znanja koja se bave proučavanjem zakonitosti vidljivih i nevidljivih svjetova. Taj pojam označava i tajni oblik religijskih učenja. Kad se govori o ezoteričnim doktrinama, misli se na učenja kojima je cilj da čovjeka dovedu do unutarnje duhovne i metafizičke spoznaje. Prema ezoteriji, istinska se spoznaja ne postiže znanstvenim istraživanjem, nego unutarnjim prosvjetljenjem i uvođenjem u tajni nauk. Ezoteričnim doktrinama i učenjima pripada širok spektar disciplina i sustava mišljenja poput alkemije, antropozofije, astrologije, kabale, misticizma, okultizma, spiritizma, teozofije, kao i drugih hermetičnih tradicija u sklopu suvremene New Age doktrine.
17. Usp. P. Zimmerling, Die charismatischen Bewegungen. Theologie, Spiritualität, Antsösse zum Gespräch, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen 2001, 155-157.
18. usp. www.google.it/hagiotherapia.italia

AKTUALNO

Vrijeme naše ljetno (prazničko?)

Koliko god suvremeni čovjek čezne za vremenom, osobito slobodnim, ono danas postaje nažalost i još jednim njegovim problemom. Stoga evo nekoliko misli, nadam se korisnih, za razmišljanje prije vremena godišnjih odmora ili za neke "vremena praznika".

Pod pojmom vremena možemo podrazumijevati više stvarnosti, a i o njima možemo promišljati na razne načine i s više gledišta. Tom riječju možemo iskazivati, označavati kronološko vrijeme, vrijeme koje teče (grčki *chrónos*), možemo time označavati vrijeme u smislu ambijenta ljudskog življenja u najširem smislu te riječi, ali i kao individualno osobno egzistencijalno vrijeme. Dobro je i potrebno o tom razmišljati, jer "vrijeme je ovo vrijeme najvećih pogibli. Vrijeme je ovo lažnoga mira i moralne praznine. Ta će praznina biti ispunjena najvećim mogućim zlom, ukoliko ga ne prepoznamo i ne odupremo mu se", ozbiljno nas upozorava suvremeni katolički pisac O' Brien.

Dobra poznavateljica našeg vremena i problema u njemu - s. V. Mandarić piše ovako: "Mladi su prave žrtve postmodernog mentaliteta koji naglašenim hedonizmom, konzumizmom, subjektivizmom, pluralizmom, mnoštvom informacija, pogrešno shvaćenom slobodom i filozofijom 'carpe diem' oslabljuje volju i motivaciju mladoga čovjeka za životom, za vjerovanjem u nešto, za težnjom prema velikim idealima i samonadilaženjem. Pluralistička i složena kultura, u kojoj nema utemeljenih duhovnih vrednota sposobnih za osmišljavanje života, u kojem su ljubav, žrtva i odricanje izgubili smisao, a vjera i život shvaćene su kao dvije potpuno različite dimenzije čovjekova bića, stvara mlade s nezrelim identitetom, pa stoga i neodlučnošću u izboru zvanja."

Osim tih i mnogih drugih gledanja i pogleda na vrijeme postoji i jedno, bolje rečeno jedan pogled na vrijeme a to je Božji pogled, Božje vrijeme, vrijeme milosti, vrijeme prijateljstva s Bogom, sveto vrijeme, veliko vrijeme i dr. Taj nam pogled govori da nam Bog daruje svoje vrijeme, budući je ušao u našu povijest svojim riječima i svojim djelima spasenja da bi je otvorio vječnosti, da bi od nje učinio povijest saveza. U toj je perspektivi vrijeme u sebi znak Božje ljubavi: dar koji je čovjek, kao i svaku drugu stvar, sposoban cijeniti ili ne cijeniti. Bog svojim riječima i djelima govori da je čitav svijet i čovjek u njem njegov dar nama ljudima. Sve što je on stvorio dobro je, dapače, vrlo je dobro.

Ono što je nevaljano od Zloga je i od zlih ljudi koji sve proglašavaju nevaljalim i besmislenim. Koji pozivaju da se: "vrijeme ubije", "potroši", "takvo je vrijeme", "to svi rade", "protiv vremena se ne može", "ako ne tako onda će te vrijeme pregaziti"; itd.

Tako se, zapravo, pokušavaju opravdati svi oni koji nemaju niti volje niti snage biti svoji, biti odgovorni za sebe i za svoje vrijeme. Bog je sebedaran i zato ima vremena, oni koji rade suprotno uvijek kažu i "opravdavaju" se da "nemaju vremena". Nemati vremena je znak škrtosti i zauzetosti samim sobom, imati vremena znak je mudrosti i odgovornosti. Takvo razmišljanje i činjenje povreda je istina i o vremenu i o čovjeku, a to je najveća opasnost našeg vremena.

Dakle, vrijeme i sve što imamo sretna je prilika (*kairòs*). Prilika je to od posebne važnosti i od drugih različita da svatko od nas učini nešto vrijedno za novi, bolji Božji svijet. "Učinimo nešto lijepo za Boga", kaže bl. M. Terezija.

Treba dakle paziti da nam vrijeme ne "pobjegne", da nam ne "propadne", da ga ne "ubijemo", jer je ono sretna i zgodna prilika kvalitetnijeg ostvarenja čovjeka i mogućnost pomoći drugima. Život je lijep i dragocjen da bismo ga provodili u dosadi, u besciljnem lutaju te praznim i nemotivirajućim aktivnostima, a posebno ne trujući ga raznim otrovima i ovisnostima u "dosadnom vremenu".

Umjesto bilo kakvog posebnog zaključka samo želim s vama, u zajedništvu sa starozavjetnim psalmistom moliti. "Nauči nas (Bože) dane naše brojiti, da steknemo mudro srce" (Ps 90) u ovo naše nadolazeće ljetno vrijeme, a posebno u "vrijeme prazničko".

Mons. Joso Kokić

SADRŽAJ

NADBISKUPOVA RIJEČ	3
SVETA STOLICA	4
PRIOPĆENJE O PRIHVAĆANJU ODREKNUĆA OD SLUŽBE MONS. IVANA MILOVANA	4
NOVI APOSTOLSKI NUNCIJ U REPUBLICI HRVATSKOJ	5
ZAHVALA SVETE STOLICE NA NADBISKUPOVOJ ČESTITKU SVETOM OCU	6
 HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	
PRIOPĆENJE S 44. PLENARNOG ZASJEDANJA HBK, Zagreb, 17. do 19. travnja 2012	7
APEL HRVATSKIH BISKUPA, Zagreb, 19. travnja 2012.	8
NEKE UPUTE, POJAŠNJENJA I ODREDBE O MISNOM SLAVLJU	9
IZJAVA STALNOG VIJEĆA HBK O PRIJEDLOGU ZAKONA O MEDIC. POMOGNUTOJ OPLODNJI	11
CRKVENI ARHIVI: UREĐENJE I KORIŠTENJE	12
PORUKA ZA NEDJELJU TURIZMA, VI. vazmena nedjelja, 13. svibnja 2012.	16
PR IOPĆENJE KOMISIJE HBK „IUSTITIA ET PAX“ U SVEZI POSKUPLJENJA ENERGENATA	17
PRIOPĆENJE S IZVANREDNOG PLENARNOG ZASJEDANJA HBK, Zagreb 12. lipnja 2012.	17
IZJAVA „IUSTITIA ET PAX“ O PROMICANJU JAVNOG INTERESA, Zagreb, 6. lipnja 2012.	18
PRIOPĆENJE O OSTAVCI BISKUPA IVANA MILOVANA	20
U VATIKANU NOVO TIJELO: 'PREDVORJE NARODA'	21
 ZADARSKA NADBISKUPIJA	
NADBISKUPOVA HOMILIIA NA SVETKOVINU DUHOVA, Katedrala, 27. svibnja 2012.	22
NADBISKUPOV GOVOR NA SUSRETU CRKVENIH POKRETA, 28. svibnja 2012.	23
NADBISKUPOVA HOMILIIA NA SVETKOVINU TIJELOVA, Katedrala sv. Stošije, 7. lipnja 2012.	27
NADBISKUPOVA HOMLIJA NA SVEĆENIČKOM REĐENJU, Katedrala sv. Stošije, 28. lipnja 2012.	28
 ODREDBE	
Imenovanja I razrješenja	37
 NAŠI REĐENICI	
 KRONIKA	
 IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE	42
IZ ŽIVOTA KLASIČNE GIMNAZIJE IVANA PAVLA II.	62
IZ ŽIVOTA NASBIDKSUPSKOG SJEMENIŠTA "ZMAJEVIĆ"	65
 PRILOZI	
TEOLOŠKI PRILOG: Dr. Jerolim Lenkić – Kultura života	68
KULTURNI PRILOG: Oliver Modrič. prof. - Općenito o arhivistici	70
PASTORALNO-TEOLOŠKI PRILOG: Mihály Szentmártoni S.J. Nove zajednice – Razlikovanje duhova	72
AKTUALNO Mons. Joso Kokić: Vrijeme naše ljetno (prazničko?)	84